

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav informačních studií a knihovnictví

Diplomová práce

Bc. Jitka Vencláková

Strategický plán knihovny Technické univerzity v Liberci pro léta 2012-2015

Technical University of Liberec Library: Strategic plan for the years 2012-2015

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval(a) samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze, dne 23. července 2013

.....

Jitka Vencláková

Klíčová slova (česky)

strategický plán, vysokoškolské knihovny, univerzitní knihovny, knihovna Technické univerzity v Liberci, Technická univerzita v Liberci

Klíčová slova (anglicky):

strategic plan, academic libraries, university libraries, Technical University of Liberec University Library, Technical University of Liberec

Abstrakt (česky)

Tématem diplomové práce je strategický plán Univerzitní knihovny Technické univerzity v Liberci pro léta 2012-2015. V prvních dvou částech je uvedena podrobná analýza současného stavu knihovny obsahující veškerá dostupná statistická data a výsledky průzkumu uživatelských potřeb. Na základě sešbíraných dat jsou v následujícím textu stanoveny cíle knihovny, jejichž dosažením by se zvýšila prestiž knihovny a tím i univerzity. Další kapitoly tvoří již konkrétní změny, díky kterým by mohlo být cílů dosaženo. Jedná se o změny v propojení procesů akvizice a katalogizace, referenčních službách, webových stránek, zpřístupňování VŠKP a organizaci. Zmíněno je i několik nových služeb – institucionální repozitář, discovery systém, rozšíření využívání RFID technologie (Radio Frequency Identification) o selfcheck, poskytování e-knih, atd. Závěr je věnován smyslu strategického plánu nejen pro Univerzitní knihovnu TUL.

Abstract (in English):

The theme of this thesis is a strategic plan for the University Library at The Technical University of Liberec for years 2012-2015. The first two parts give a detailed analysis of the present condition of the Library containing all the accessible statistical data and the research outcome of the users needs. Based on the collected data in the following text targets are set which when reached should increase the prestige of the Library and thereby the University. The next chapters outline the specific steps to reach the set targets. A part deals with changing the processes of Acquisitions and Cataloguing. Furthermore additional features as reference services, web sites, accessing Electronic theses, dissertations and organization. Potentially some new things should be considered such as an institutional Repository, a discovery system, expansion of RFID technology (Radio Frequency Identification), a selfcheck, providing e-books and other new electronic developments. The conclusion is devoted to the meaning of the strategical plan for the University Library at TUL.

Obsah

Předmluva	7
1. Úvod	8
2. Analýza současného stavu knihovny Technické univerzity v Liberci	11
2.1. Skladba fondu UKN	11
2.2. Přehled poskytovaných služeb	12
2.3. Vývoj statistických dat UKN roku 2012 ve srovnání s rokem 2011	13
2.4. Provoz knihovny	14
2.5. Benchmarking - porovnání s ostatními univerzitními knihovnami v ČR	15
2.6. SWOT analýza	18
2.6.1. Vnitřní prostředí	18
2.6.2. Vnější prostředí	19
3. Průzkum uživatelských potřeb	20
4. Cíle knihovny TUL	30
5. Plán akvizice a katalogizace	32
5.1. Současný stav akvizice a katalogizace	32
5.2. Plánovaný stav akvizice a katalogizace	32
6. Plán zkvalitnění a rozšíření služeb	34
6.1. Selfcheck	34
6.2. Referenční služby	34
6.3. Institucionální repozitář	35
6.4. Discovery systém	40
6.5. E-books	42
6.6. Elektronické informační zdroje (EIZ)	43
6.7. Zpřístupnění vysokoškolských kvalifikačních prací (VŠKP)	46
6.8. Citační manažer	50
6.9. Webové stránky UKN	50
7. Plán personálních a organizačních změn	53
7.1. Personální organizace provozu	54
7.2. Organizační změny	56
7.3. Mystery shopping	57
7.4. Přemístění UKN	58
8. Závěr	100

Použitá literatura.....	101
Doplňková literatura	105
Seznam zkratk	109
Seznam tabulek.....	111
Seznam grafů.....	112
Seznam obrázků	114
Seznam map.....	114
Příloha č. 1 – Dotazník.....	115
Příloha č. 2 - Dotazník.....	118
Příloha č. 3 – Analýza discovery systémů.....	125
Příloha č. 4 – Statistiky využití EIZ	140
Příloha č. 5 – Vzor licenční smlouvy	144
Příloha č. 6 – Analýza webu UKN TUL	146

Předmluva

Cílem práce je vytvoření strategického plánu pro léta 2012-2015, kterého by se mohlo držet vedení Univerzitní knihovny Technické univerzity v Liberci. V dnešním světě moderních informačních technologií je co měnit či zlepšovat.

Samotnému stanovení cílů předcházela analýza současného stavu knihovny i ve srovnání s ostatními podobnými knihovnami v ČR a průzkum uživatelských potřeb pro zjištění dat o tom, co uživatelům vyhovuje, nevyhovuje či schází. Po stanovení cílů, kterých by měla knihovna během následujících tří let dosáhnout, uvádím konkrétní kroky – změny vedoucí ke splnění cílů. Tento plán by mohl být v budoucnu i motivací k tvorbě nového plánu pro léta 2016-2019.

Během psaní diplomové práce jsem provedla několik průzkumů a analýz, které jsou v textu zakomponovány. Tabulky, grafy, obrázky a mapa jsou vloženy přímo v textu a jsou uvedeny v patřičných seznamech. Nedílnou součástí tvoří přílohy se dvěma dotazníky (týkající se průzkumu uživatelských potřeb a stavby a prostor nových budov univerzitních knihoven); analýzou discovery systémů; návrhem licenční smlouvy o podmínkách užití díla a statistická data (Google Analytics) webových stránek univerzitní knihovny.

Použila jsem citování v Harvardském stylu - pomocí prvního údaje záznamu a data vydání. Soupis literatury je rozdělen do dvou částí. V části „Použitá literatura“ jsou uvedeny veškeré informační zdroje použité při psaní diplomové práce. „Doplňková literatura“ je soupis pramenů získaných z odborných databází¹, mohou sloužit jako další informační zdroje k tématu strategického plánování v prostředí univerzitních knihoven. Použitá a doplňková literatura jsou řazeny abecedně. Dokumenty jsou popsány v souladu s citační normou ČSN ISO 690:2011.

Poděkování patří vedoucí diplomové práce PhDr. Haně Landové Ph. D. za cenné podněty a trpělivost.

---

¹ Library, Information Science and Technology Abstracts (LISTA), Library and Information Science Source (LISS)

1. Úvod

Stejně jako se mění společnost, mění se i knihovny. Vývoj se nevyhýbá ani knihovnám vysokoškolským, ba naopak, ty musí reagovat na nové technologie nejpružněji.

Primární funkcí od počátku existence vysokoškolské knihovny Technické univerzity v Liberci (dále jen TUL) bylo půjčování skript a knih, s příchodem internetu v devadesátých letech rozšířila své služby o přístup k této celosvětové síti. Dnes jsou služby poskytované prostřednictvím sítě internetu to hlavní, co studenti v knihovně využívají. A nejen studenti - i pro knihovníky je web novým zdrojem pro agendu akvizice, budování sbírek a referenční služby [McGuigan, 2012].

Nástup nových technologií na trh však neznamená jejich automatické nasazení do knihoven. Vše závisí na knihovnicích a vedení knihoven, zda nové nástroje využijí a udrží krok s dobou. I dřívější myšlenka o tom, že knihovna není hodnocena podle počtu knih na regálech, ale podle toho, jak rychle uživatel získá knihu, kterou potřebuje [Mikat, 1967], nabývá v současné době na významu. Zejména ve světě digitálním je žádoucí se k informaci dostat co nejrychleji.

S nástupem 21. století se s novými technologiemi objevila i řada potencionálních služeb, a to zvláště pro vysokoškolské knihovny. Na trh vstupují nová mobilní zařízení v podobě tabletů a chytrých telefonů; objevuje se web 2.0 s různými discovery systémy, sociálními sítěmi, institucionálními repozitáři, citačními manažery, atd. Zda tyto produkty knihovna využije, záleží opravdu jen na ní, knihovní zákon 257/2001 Sb. [knihovní zákon] nikomu tuto povinnost neukládá.

Předpokládá se, že vysokoškolské knihovny budou jedny z prvních, kdo novinky implementuje. Univerzitní knihovna TUL by neměla zůstat pozadu, a proto jsou v tomto strategickém plánu zahrnuty nejen organizační a personální změny, ale i změny v poskytovaných službách.

Strategický plán by měl počítat se scénáři, ke kterým by mohlo v budoucnosti dojít, a jejich dopad do samotného plánu zakomponovat. Asociace vysokoškolských a vědeckých knihoven (ACRL)² vypracovala studii, ve které je sestaveno několik takových scénářů [Staley, 2012]:

---

² ACRL – Association of College and Research Libraries – divize Americké knihovnické asociace (ALA – American Library Association) - <http://www.ala.org/acrl/>

- Zvýšení hrozby kybernetické války, počítačové kriminality, kyberterorismu. Zabezpečení počítačových sítí a informací takovým způsobem, kdy se nedostává do ohrožení jedna z hlavních myšlenek knihoven – „rovný přístup k informacím pro všechny“.
- Svůj laptop budou vlastnit již osmnáctiměsíční děti, tím se prohloubí propast mezi těmi, kteří mají ekonomické zázemí a vyrůstají v přítomnosti nových technologií, a těmi, kteří pocházejí se sociálně slabších rodin a nové technologie jsou jim neznámé.
- Studenti budou komunikovat své domácí úkoly výhradně na svých kapesních zařízeních, která je budou umět upozornit v knihkupectví na literaturu potřebnou ke studiu, včetně vytvoření citace v příslušném stylu po naskenování titulní stránky. Informačních služeb budou moci využívat bez nutnosti fyzické návštěvy knihovny.
- Hodnocení zaměstnanců fakult bude dále záviset na jejich publikační činnosti. S největší pravděpodobností to však nebude probíhat prostřednictvím papírových publikací univerzitním vydavatelstvím.

Strategické plánování předpokládá implementaci strategických změn. Cyklus těchto změn je popsán např. v deseti krocích Brysonova modelu [McClamroch, 2001]:

1. Iniciovat a přistoupit na proces strategického plánování.
2. Stanovit pověřené osoby v organizaci.
3. Vyjasnit poslání a hodnoty organizace.
4. Posoudit vnitřní a vnější prostředí organizace pro identifikaci silných a slabých stránek, hrozeb a příležitostí.
5. Identifikovat strategické problémy, kterým čelí organizace.
6. Formulovat strategie k řešení těchto problémů.
7. Přezkoumat a přijmout strategický plán či plány.
8. Vytvořit strategické vize.
9. Vypracovat efektivní implementační postup.
10. Přehodnotit strategie a proces strategického plánování.

Dalším faktorem, který ovlivňuje tvorbu strategického plánu, jsou uživatelé. Inspirací mohou být odpovědi na následující otázky [Decker, 2006]:

- Kdo jsou naši uživatelé a jaké mají potřeby?
- Jak a kdy využívají služeb knihovny?
- Jak věrní jsou uživatelé a kdo jsou ti, kteří knihovnu navštíví jen jednou a už se nikdy nevrátí?

- Jaké činnosti či nabídky jsou neúčinnější pro zvýšení spokojenosti uživatelů?

Na tyto otázky se snaží odpovědět následující kapitola.

2. Analýza současného stavu knihovny Technické univerzity v Liberci

Technická univerzita v Liberci (TUL) disponuje jednou centrální knihovnou (UKN), pouze Fakulta umění a architektury (FUA) a Ústav zdravotnických studií (ÚZS) mají z důvodu špatné dosažitelnosti knihovnu vlastní. Knihy umístěné v knihovně ÚZS jsou pořizovány z rozpočtu UKN, z vlastního rozpočtu si hradí knihy FUA. Do analýzy nebyly zahrnuty knihy evidované do knihovního systému na jednotlivých katedrách, jež je zakoupily ze svého rozpočtu (doposud není evidence kompletní). Data uvedená dále jsou platná ke dni 31. prosince 2012.

2.1. Skladba fondu UKN

Fond UKN zahrnuje knihy, noviny, časopisy, normy, technické zprávy, vysokoškolské kvalifikační práce (VŠKP), magnetofonové kazety (MC), videokazety (VHS), CD, DVD, CD-ROM a e-knihy. Nákup probíhá na základě požadavků kateder potvrzených tajemníkem příslušné fakulty.

Fond	Počet popisných jednotek	Počet knihovních jednotek	Přírůstek za rok 2011
Knihy	87 034	138 890	5 425
Periodika	382	52 706	4 662
Hudebniny	21	27	3
Normy	48	48	0
Technické zprávy	14	14	0
VŠKP	26 933	26 933	4 252
Videozáznamy	293	326	4
Grafiky	3	3	1
Audiozáznamy	1 741	2 313	247
Elektronické zdroje	572	1 178	124
Kartografické dokumenty	15	47	24
CELKEM	117 056	222 485	14 742

Tab. 1 – Počty jednotlivých druhů dokumentů v UKN

Do knihovního systému KPwinSQL se evidují veškeré dokumenty nakoupené na TUL z prostředků jednotlivých fakult či grantů. Jejich katalogizaci provádí zaškolený pracovník katedry, ústavu či útvaru.

2.2. Přehled poskytovaných služeb

V roce 2011 na TUL studovalo 8 895 studentů a pracovalo 1 244 zaměstnanců, z toho 785 akademických a vědeckých pracovníků. Kromě univerzity slouží UKN i veřejnosti (v roce 2011 měl Liberec celkem 102 247 obyvatel). V Liberci je celkem 18 středních škol, jejich studenti jsou také potenciační uživatelé UKN.

Výpůjční služby jsou provozovány v různých režimech závislejících na typu dokumentu: u **knih** bývá zpřístupňován jeden výtisk prezenčně v prostorách UKN, další pak absenčně – z toho skripta a slovníky mají výpůjční lhůtu 60 dní, ostatní monografie 30 dní; **noviny, technické zprávy a normy** jsou dostupné pouze prezenčně; **časopisy** (kromě nejnovějšího čísla) a **čtečky e-knih** se půjčují na 14 dní; **audiovizuální a elektronické dokumenty** se samostatně nenakupují, jsou součástí knih a půjčují se na 7 dní. **Vysokoškolské kvalifikační práce** (VŠKP) jsou k dispozici studentům a zaměstnancům TUL ve formátu pdf na vybraných počítačích v prostorách knihovny, bez možnosti jejich uložení na externí nosič či poslání e-mailem. **E-knihy** zakoupené v databázi Wiley jsou nahrané na čtečkách Amazon Kindle a poskytují se pouze studentům či zaměstnancům TUL, kteří k nim mohou i přes vzdálený přístup do sítě TUL odkudkoli. Všichni uživatelé mohou využít MVS či MMVS.

V roce 2012 bylo registrováno 3 088 uživatelů, evidováno 30 116 výpůjček. Vstupní turnikety v UKN zaznamenaly 27 000 návštěvníků. Meziknihovních výpůjčních služeb (MVS) v rámci ČR bylo vyřízeno celkem 744 z jiných knihoven a 321 do jiných knihoven, na mezinárodní úrovni pak 110 služeb z jiných knihoven a 1 do jiné knihovny.

Přístup k informačním zdrojům je studentům zprostředkován 45 počítači s připojením do sítě TUL a k internetu. Studenti mají na výběr z těchto databází (podrobnosti v kapitole 6.6.):

- ACM Digital Library
- EconLit with Fulltext
- IEEE Computer Society Digital Library
- Journal Citation Reports
- Literature Online
- Literature Resource Center

- ProQuest Central
- ProQuest STM Package
- PubMed
- SCOPUS
- Sage Premier
- ScienceDirect
- Web of Knowledge
- Wiley Online Library

Reprografické služby jsou zajišťovány třemi samoobslužnými kopírkami od firmy Kasro. U jednoho počítače je k dispozici skener staršího typu pro samoobslužné skenování. Pro přehrávání audiovizuálních nosičů mohou uživatelé využít k tomu určený počítač a hi-fi věž se sluchátky.

Na některých katedrách jsou realizovány zaměstnanci UKN v rámci vybraných předmětů lekce informačního vzdělávání. Ve školním roce 2011/2012 to bylo celkem 29 hodin pro 1913 osob.

Přednáškový sál v UKN slouží nejen potřebám knihovny, ale je pronajímán v rámci TUL ke konání přednášek, konferencí, výstav apod. V roce 2012 tu proběhlo celkem 105 akcí, z nichž 11 pořádala UKN.

2.3. Vývoj statistických dat UKN roku 2012 ve srovnání s rokem 2011

Z níže uvedené tabulky vyplývá, že klesá počet uživatelů, návštěv, zaměstnanců a nově zakoupených dokumentů. Tyto poklesy mohou souviset s doladováním statistických dat získaných ze systému KPwinSQL, který byl instalován v roce 2011, a jeho implementace probíhala ještě v roce 2012. V současné době jsou veškeré statistiky v systému správně nastaveny a budou zachovány i po implementaci knihovního systému Verbis, ke které dojde v létě roku 2013.

Ukazatel	2011	2012	nárůst / úbytek v %
Počet fyzických jednotek	209 225	211 273	+ 0,98 %
Přírůstek za rok	6 049	4 507	- 25,49 %
Počet zaměstnanců	23	20	- 13,04 %
Počet registrovaných uživatelů	6 952	3 088	- 55,58 %
Počet výpůjček	23 796	30 116	+ 26,56 %
Počet výpůjček na jednoho uživatele	3,42	9,75	+ 185,09 %
Počet MVS	666	744	+ 11,71 %
Počet MMVS	105	110	+ 4,76 %
Počet návštěv	43 723	27 000	- 38,25 %
Počet zpracovaných rešerší	27	15	- 44,44 %

Tab. 2 – Porovnání statistických dat let 2011 a 2012

2.4. Provoz knihovny

Knihovna je přístupná veřejnosti každý všední den od 8 do 18.30 hodin. Rozkládá se na celkové ploše 3357,5 m² rozdělené do tří podlaží. V přízemí (978,1 m²) je umístěn fond s odbornou literaturou, německá knihovna, časopisy, kopírky a počítače s přístupem na internet. První suterén (1599,3 m²) nabízí českou beletrii, anglickou, francouzskou a španělskou knihovnu, počítače s přístupem k VŠKP, odpočinkové prostory, přednáškový sál, PC studovnu a kanceláře akvizice a zpracování a služeb MVS. V druhém suterénu (780,1 m²) se nachází rozsáhlý sklad, do kterého nemá veřejnost přístup, jsou tu archivovány VŠKP, monografie a časopisy rozdělené dle formátů, noviny a dokumenty připravené k odpisu.

Provoz knihovny zajišťuje 20 zaměstnanců, z toho 4 z nich dosáhli vzdělání vysokoškolského, jeden vyššího odborného a 15 středoškolského. Personál je dle záběru činnosti rozdělen na „provozní“, který pracuje v přímém styku s uživateli, a „kancelářský“. Provoz v knihovně je dvousměnný – dva lidé se střídají na informacích, dva lidé u výpůjčního pultu, dva lidé na informacích v suterénu u cizojazyčných knihoven a studovně VŠKP a jeden člověk představuje náhradu při absenci ostatních, např. při účasti na školení, při nemocech a dovolených.

2.5. Benchmarking - porovnání s ostatními univerzitními knihovnami v ČR

Vysokoškolské knihovny vykazují často pro své vedení pozitivní vliv na vzdělávání a výzkum. K tomu slouží například benchmarking [Lewin, 2012], který je také ideálním prostředkem ke zviditelnění knihovny na vysoké škole. Je dobré získaná data v rámci školy prezentovat např. viditelně na webu, v oběžníku, elektronické konferenci apod. V zahraničí jsou pro posouzení a zpracování analýz dat používány různé projekty jako např. LibQUAL+ (Association of Research Libraries)³, Bibliotheksindex (Deutscher Bibliotheksverband e.V.). V Čechách existuje projekt Národní knihovny ČR Benchmarking knihoven, jehož cílovou skupinou jsou veřejné knihovny zřizované obcemi či krajem a knihovny v oblasti zdravotnictví. Asociace knihoven vysokých škol České republiky v současné době začíná jednat o nástroji pro porovnání hodnot knihoven vysokoškolských.

Pro porovnání hodnot z ročního výkazu o vysokoškolské knihovně za rok 2012⁴ byly vybrány tyto knihovny:

- UP – Knihovna Univerzity Palackého v Olomouci
- ZČU – Univerzitní knihovna Západočeské univerzity v Plzni
- ČVUT – Ústřední knihovna Českého vysokého učení technického v Praze
- AK JU – Akademická knihovna Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích
- UHK – Univerzitní knihovna Univerzity Hradec Králové
- OU – Univerzitní knihovna Ostravské univerzity v Ostravě
- TUL – Univerzitní knihovna Technické univerzity v Liberci
- UPA – Univerzitní knihovna Pardubice
- UTB – Univerzitní knihovna Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně

Knihovny jsou si podobné svým zaměřením, velikostí či počtem uživatelů. Zvýrazněny jsou hodnoty, které mají ostatní knihovny nižší než UKN TUL.

---

³ <http://www.arl.org/> – Asociace vědeckých knihoven USA a Kanady

⁴ Statistická data každoročně sbírá Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

	UP	ZČU	ČVUT	AK JU	UHK	OU	TUL	UPA	UTB
Počet fyzických jednotek	806 216	485 160	483 345	392 566	255 889	244 635	211 273	195 892	110 975
Přírůstek 2012	16 297	25 016	6 969	27 226	6 558	9 372	4 507	6 465	6 293
Počet uživatel	26 253	19 872	28 947	14 561	8 580	8 078	3 088	8 695	12 923
Počet výpůjček	240 363	201 766	85 653	230 652	170 591	106 439	30 116	104 432	107 358
Počet výpůjček na uživatele	9,16	10,15	2,96	15,84	19,88	13,18	9,75	12,01	8,31
MVS	3 066	1 008	2 090	2 668	362	3 282	744	3 017	912
MMVS	151	127	0	83	0	8	110	5	5
Počet návštěv	470 353	137 285	67 359	209 954	52 501	94 706	27 000	111 332	198 056
Počet zpracovaných rešerší	2 733	33	46	75	411	181	15	3	122
Počet zaměstnanců	72	52	33	34	16	31	20	20	21
Počet míst v knihovně	415	533	55	565	160	292	322	255	339
Náklady na akvizice	21 261 991	7 711 302	9 649 927	7 550 487	3 161 032	3 559 816	4 360 608	6 262 048	7 935 755
Počet zpřístupňovaných EIZ	136	25	18	33	11	25	66	28	58

Tab. 3 – Porovnání jednotlivých statistických ukazatelů za rok 2012 vybraných univerzitních knihoven

Komentář k jednotlivým ukazatelům:

Počet fyzických jednotek. V UKN došlo v průběhu roku 2012 k první fázi uvolňování skladu. Zmapovaly se dokumenty, které nebyly ze skladu za dob jejich evidence v automatizovaném knihovnickém systému (cca od roku 2003) ani jednou půjčeny. Tento seznam prošel kontrolou na duplicitu. Od každého titulu byl ponechán jeden výtisk nejnovějšího vydání a zbylé byly navrhnuty k odpisu. Většinu odepsaných publikací si převzali pracovníci z jednotlivých kateder a ústavů.

Přírůstek 2012. V tomto případě vykazuje UKN nejnižší hodnotu. Může to být způsobeno tím, že do UKN jsou ve více exemplářích nakupovány drahé odborné zahraniční publikace na základě požadavků výzkumných pracovníků TUL. Proto se za stanovený rozpočet nakoupí méně dokumentů.

Počet uživatelů. I zde je hodnota UKN nejnižší. Na vině mohou být problémy s propojením evidence uživatelů v systému KPwinSQL a databází STAG TUL - někteří studenti byli např. při každodenní synchronizaci dat vymazáni i z knihovního systému. Dalším nepříznivým faktorem může být i nevhodná poloha UKN, kdy se knihovna nachází daleko od kolejí i mimo hlavní kampus budov TUL.

Počet výpůjček. I když počet výpůjček vzhledem k roku 2011 stoupá, je stále v porovnání s ostatními knihovnami malý. Souvisí to s nízkým počtem uživatelů.

Počet výpůjček na uživatele. Hodnota UKN se blíží průměru. Nicméně jde o hodnotu poměrně subjektivní, jelikož některé knihovny mohou být využívány spíše jako studovny. Studenti tu tráví svůj volný čas a nemají potřebu si dokumenty půjčovat, studují z nich na místě.

MVS, MMVS. Využívání meziknihovních služeb roste. Souvisí to i se zapojením UKN do Souborného katalogu ČR, ke kterému došlo v roce 2011. Na služby MMVS jsou zvyklí zejména vyučující na univerzitě.

Počet návštěv. Z porovnávaných knihoven má UKN nejnižší návštěvnost. I když byl během roku zaznamenán několikrát výpadek turniketů, byl počet návštěv doplněn kvalifikovaným odhadem a odpovídá počtu uživatelů.

Počet zpracovaných rešerší. Nízký počet zpracovaných požadavků může mít dva důvody. UKN se snaží prostřednictvím některých předmětů na TUL zprostředkovat studentům základy práce s informacemi a elektronickými informačními zdroji (dále EIZ) (včetně instruktáže na vypracování rešerší), tím pádem si studenti rešerše vypracovávají sami. Druhým důvodem může být i nízká informovanost o této službě, kterou UKN poskytuje.

Počet zaměstnanců. Z pohledu dlouhodobého horizontu má počet zaměstnanců v UKN klesající tendenci. V současné době je hodnota pravděpodobně na svém minimu (vzhledem k plánovanému zkvalitnění a rozšíření služeb).

Počet míst v knihovně. Odpovídá průměru naměřených hodnot. UKN nabízí svým uživatelům při studiu i odpočinku dostatek míst a určitou úroveň pohodlí.

Náklady na akvizici. Částka je v rámci celkové analýzy podprůměrná, nicméně v reálném provozu zcela vyhovující. Navýšení bude mít smysl ve chvíli, kdy bude založen nový obor, ústav či fakulta.

Počet zpřístupňovaných EIZ. Odpovídá potřebám TUL a v porovnání s ostatními univerzitami je zcela vyhovující. Údaje z jednotlivých univerzit mohou být nepřesné nejednotným chápáním pojmu EIZ.

Některé školy počítají v případě multioborových databází (jako např. EBSCO) jako jednu, jiné počítají jednotlivé databáze zvlášť.

2.6.SWOT analýza

Vypracovaná SWOT analýza slouží jako základ pro stanovení strategie. Závěry jsou zaměřeny na podstatná fakta a jevy a snaží se být objektivní [Lhotský, 2010].

2.6.1. Vnitřní prostředí

Silné stránky

- příjemné a rozmanité prostředí pro studenty (tichá studovna, gauče a křesla pro různé debaty a pro relaxaci, různá klidná zákoutí vhodná ke studiu mezi jednotlivými regály)
- velký výběr odborné literatury a elektronických informačních zdrojů
- spolupráce s Krajskou vědeckou knihovnou v Liberci (společný katalog KALIKO, MVS, propagace vzájemných akcí)
- vzdělávání pracovníků (čtyři knihovníci s uzavřeným vysokoškolským vzděláním, dvě knihovnice studující a jeden potencionální zájemce o studium na VŠ)
- vybavení pro digitalizaci
- osvědčená síť dodavatelů, díky níž je úspěšnost získání požadovaných titulů v rámci akvizice téměř 100%
- schopnost přípravy kurzu o využívání informačních zdrojů „na klíč“ pro konkrétní fakulty

Slabé stránky

- ztížená přístupnost studentům kvůli velké vzdálenosti od kolejí a míst, kde probíhá výuka (cca 2-3 km od knihovny)
- v kontaktu s uživateli jsou převážně neprofesionální knihovníci
- vysoká četnost zákazových cedulí z dob minulých ve všech prostorách knihovny
- absence navigačního systému pro orientaci v knihovně, chybí jednotný design
- nepřehledný web knihovny
- nedostatečná komunikace s akademiky
- absence komplexních referenčních služeb

2.6.2. Vnější prostředí

Příležitosti

- možnost expandovat do prostor kolejí, kde by mohl vzniknout prostor a klid pro studium
- zajistit možnost pro studenty objednat si požadované informační zdroje na konkrétní datum, popř. časové období
- využití prostor v budově E2, která se nachází v centru kampusu většiny budov, ke zpřístupňování fyzických i elektronických informačních zdrojů
- možnost rozšíření služeb o zpřístupňování e-knih prostřednictvím portálu eReading
- navázání spolupráce s krajskou knihovnou na digitalizaci jejího fondu, který zahrnuje řadu starých tisků, sudetik a historických fotografií
- založení institucionálního repozitáře, který by mohl vyřešit mj. zpřístupňování VŠKP
- self-check, jenž by ušetřil čas uživatelům i knihovníkům, kteří by se pak mohli více věnovat např. referenčním službám

Hrozby

- konkurencí ve smyslu kulturního vyžití se jeví Krajská vědecká knihovna v Liberci, kde sice studenti nenaleznou takové množství odborné literatury, ale je zde pořádáno více akcí přitahujících pozornost stávajících i potencionálních uživatelů
- nízké využívání EIZ – pokud nebudou studenti využívat licencované zdroje a nebudou k tomu vedeni svými vyučujícími, pak hrozí omezení finančních prostředků z TUL na nákup těchto zdrojů
- po dokončení výstavby nových budov v areálu Husova hrozí odliv studentů, resp. uživatelů z okolí knihovny

3. Průzkum uživatelských potřeb

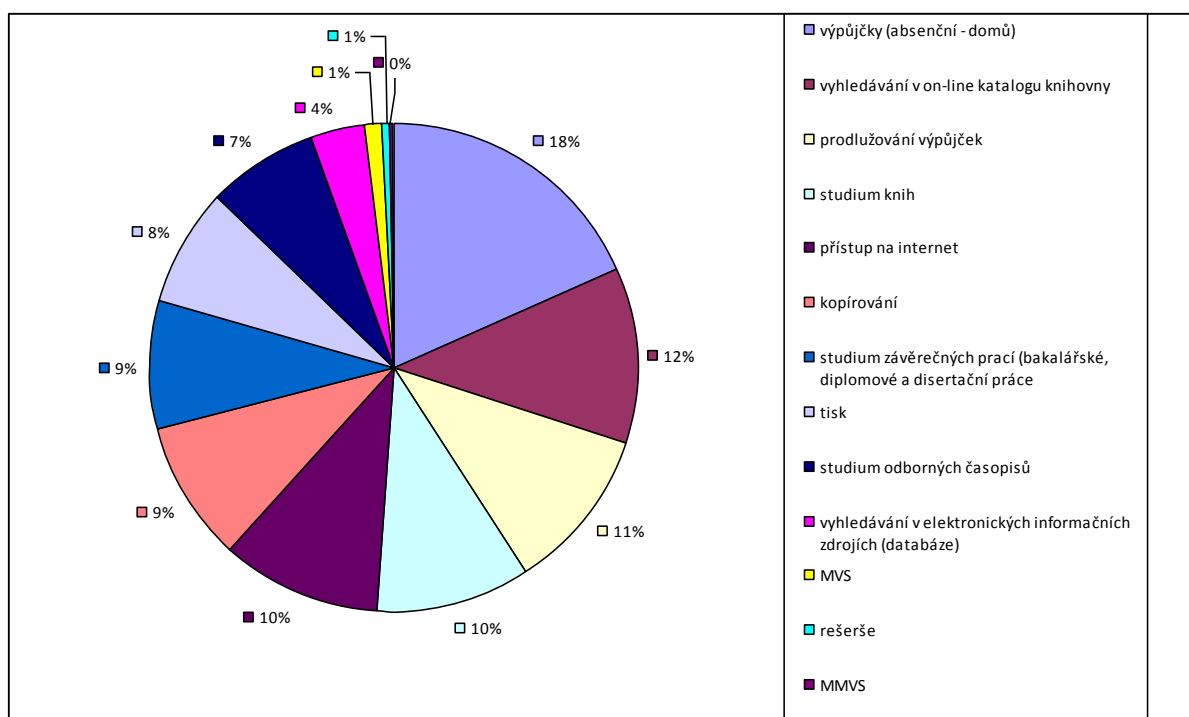
V průběhu měsíce dubna roku 2012 proběhl průzkum uživatelských potřeb všech uživatelů UKN a akademické obce TUL. Tento průzkum byl uskutečněn prostřednictvím dotazníkového šetření, kdy přímo v UKN byly k dispozici dotazníky v podobě papírové, na internetu pak v podobě elektronické. Odkaz na dotazník byl umístěn na webových stránkách knihovny a propagován na t-uni (elektronickém zpravodaji TUL): <http://tuni.tul.cz/rubriky/univerzita/id:24039>.

Dotazník se skládal z deseti otázek, jež měly zmapovat, které služby uživatelé nejčastěji využívají, o kterých neví či které postrádají (viz příloha 1).

Prostřednictvím elektronické verze dotazníku odpovědělo 102 respondentů, 19 papírových dotazníků vyplnili uživatelé v UKN. Pro možný další průzkum bude využito i hromadného odesílání e-mailů z knihovního systému registrovaným uživatelům. návratnost není velká, ale jisté závěry vyplývají:

1. Které služby v prostorách univerzitní knihovny využíváte?

90x (75 %) ⁵	vypůjčky (absenční - domů)
57x (48 %)	vyhledávání v on-line katalogu knihovny
52x (43 %)	prodlužování vypůjček
51x (43 %)	studium knih
51x (43 %)	přístup na internet
46x (38 %)	kopírování
42x (35 %)	studium závěrečných prací (bakalářské, diplomové a disertační práce)
38x (32 %)	tisk
35x (29 %)	studium odborných časopisů
18x (15 %)	vyhledávání v elektronických informačních zdrojích (databáze)
5x (4 %)	MVS (meziknihovní vypůjční služba)
3x (3 %)	rešerše
1x (1 %)	MMVS (mezinárodní meziknihovní vypůjční služba)

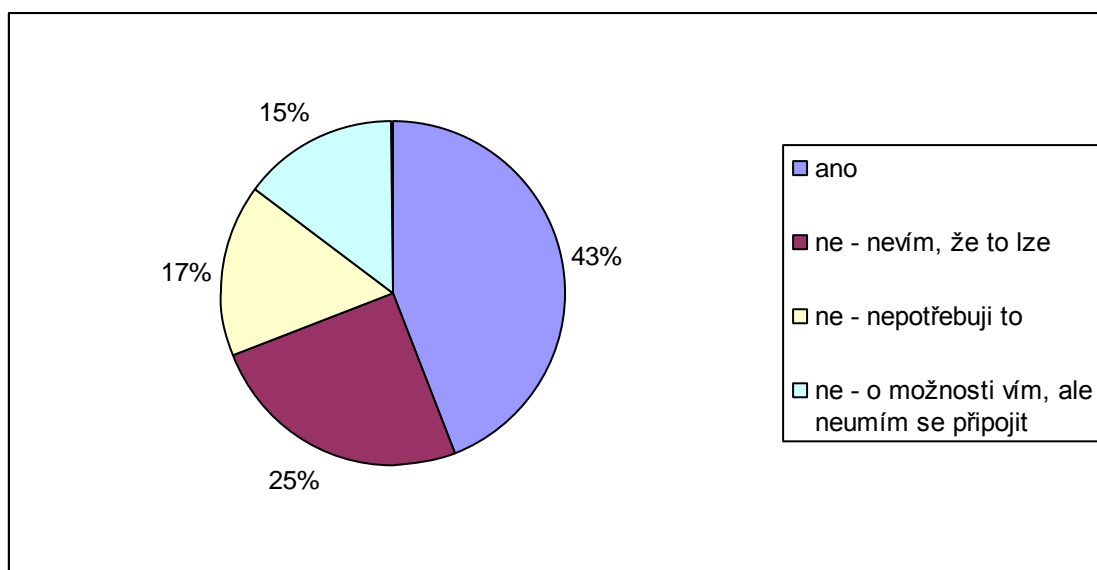
Graf 1 – Přehled využívaných služeb v UKN

⁵ Procenta v textu udávají podíl z došlých 119 dotazníků, od údajů v grafech se mohou odlišovat u otázek, kde bylo možné zaškrtnout více odpovědí.

ZÁVĚR: Služby jsou využívány poměrně rovnoměrně. Měla by se posílit propagace meziknihovních služeb (např. odkazem na webu UKN a v on-line katalogu).

2. Využíváte vzdálený přístup k elektronickým informačním zdrojům (databázím) z domova?

48x (43 %)	ano
27x (25 %)	ne - nevím, že to lze
18x (17 %)	ne - nepotřebuji to
16x (15 %)	ne - o možnosti vím, ale neumím se připojit

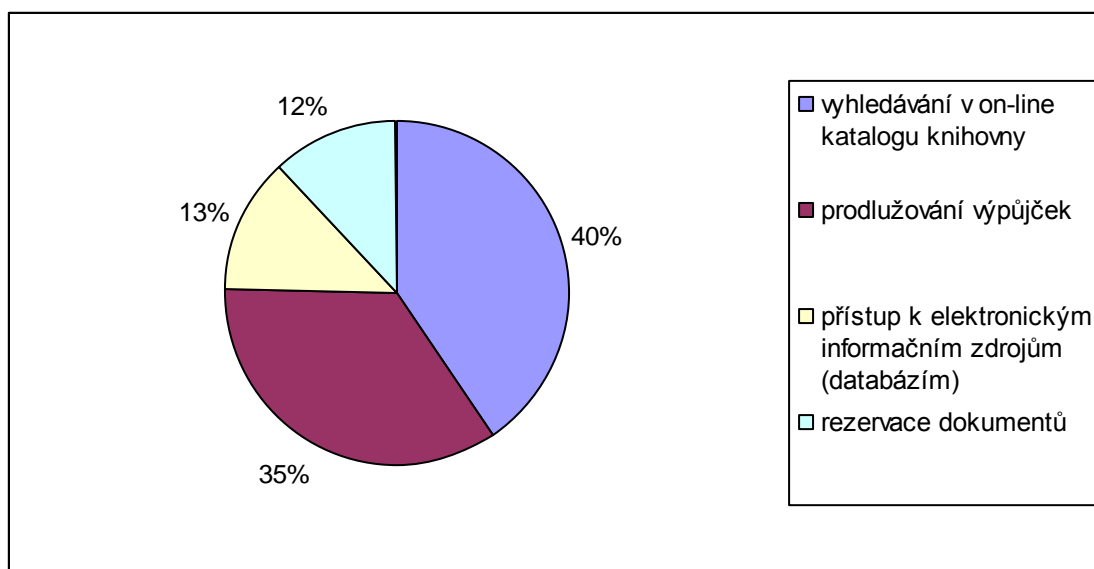

Graf 2 – Využití vzdáleného přístupu k EIZ

ZÁVĚR: Měl by být připraven jednoduchý manuál ke vzdálenému přístupu k databázím a rozšířen na web UKN i do prostor knihovny. Řešením by mohlo být i připojení přes Shibboleth k databázím, které by pro studenty mohlo být snazší, nežli nastavování vzdáleného přístupu.

3. Které služby univerzitní knihovny využíváte v prostředí internetu (mimo prostory knihovny)?

84x (70 %)	vyhledávání v on-line katalogu knihovny
72x (60 %)	prodlužování výpůjček
26x (22 %)	přístup k elektronickým informačním zdrojům (databázím)
25x (21 %)	rezervace dokumentů

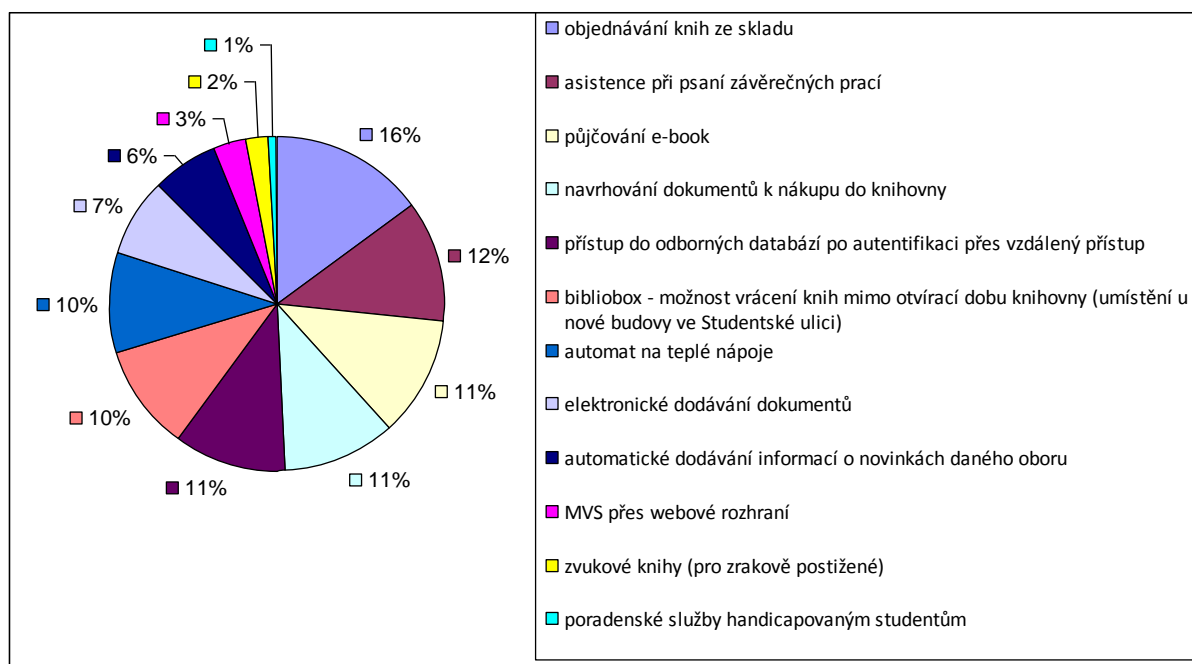

Graf 3 – Přehled služeb využívaných v prostředí internetu

ZÁVĚR: On-line katalog by měl být upraven tak, aby nabízel výrazněji možnost rezervace půjčeného dokumentu. Přístup k EIZ viz předchozí otázka.

4. Které služby byste v případě zavedení využívali?

59x (49 %)	objednávání knih ze skladu
46x (38 %)	asistence při psaní závěrečných prací
45x (38 %)	půjčování e-book
43x (36 %)	navrhování dokumentů k nákupu do knihovny
42x (35 %)	přístup do odborných databází po autentifikaci přes vzdálený přístup
41x (34 %)	bibliobox - možnost vrácení knih mimo otvírací dobu knihovny (umístění u nové budovy ve Studentské ulici)
38x (32 %)	automat na teplé nápoje
29x (24 %)	elektronické dodávání dokumentů
25x (21 %)	automatické dodávání informací o novinkách daného oboru
12x (10 %)	MVS přes webové rozhraní
9x (8 %)	zvukové knihy (pro zrakově postižené)
3x (3 %)	poradenské služby handicapovaným studentům

Graf 4 – Služby, o které by měli uživatelé (v případě zavedení) zájem

ZÁVĚR: Objednávání knih ze skladu prostřednictvím on-line katalogu je připraveno, taktéž návrhy na nákup nových knih do knihovny. V nejbližší době budou uvedeny do provozu. Služba asistence při psaní závěrečných prací se zvažuje. Propagací by se měla připomenout možnost půjčení čteček e-knih.

5. Jaké další služby byste přivítali?

Cituji odpovědi uživatelů, některé se shodovaly typově, ale byly odlišně formulovány.

- 5x milejší, rychlejší, ochotnější a odborný personál
- 2x elegantnější prodlužování knih přes internet
- 2x další vybavení pro relaxaci
- 1x informační vzdělávání, které se nezabývá pouze komerčními EIZ
- 1x delší otvírací doba
- 1x online prodlužování platnosti průkazky
- 1x program pro ověření originality bakalářské (diplomové práce) - kontrola před odevzdáním
- 1x rozšíření přístupných databází na oblast fyziky
- 1x více PC určených pro vyhledávání v katalogu v knihovně
- 1x více učebnic užívaných při výuce k dispozici (aktuální vydání Radugy), aktuální zákoníky
- 1x vybavení počítačů, myslím tím programové - každý používá word, power point, open office není plně kompatibilní, některé aplikace nelze tisknout!!! Chybová hlášení. Power Pointwiever to nevyřeší. Aspoň tři označené počítače.

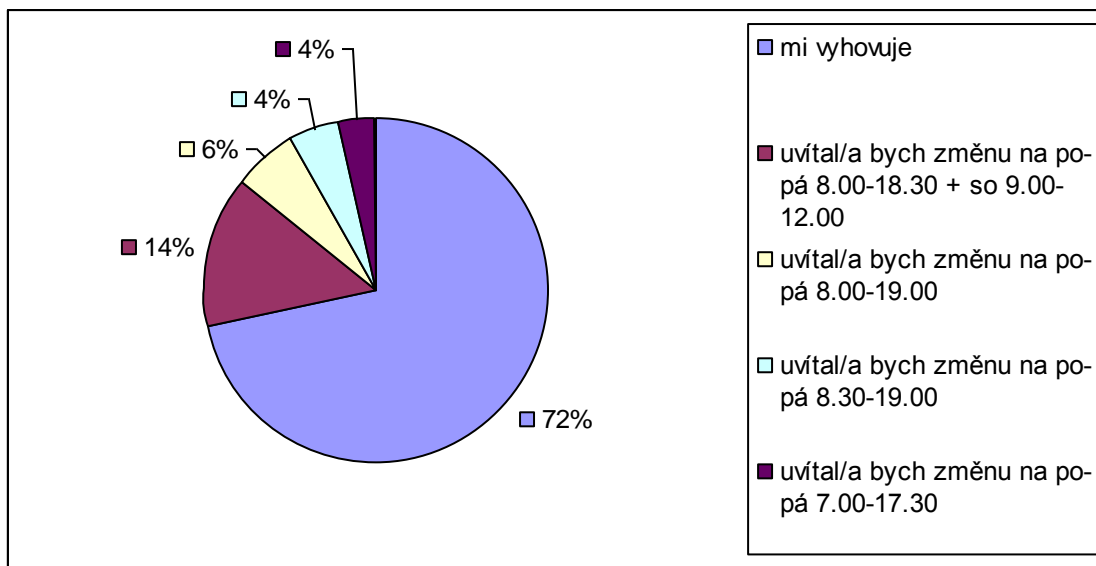
ZÁVĚR: Personál by měl být proškolen v oblasti komunikace s uživateli. Řeší se vylepšení prodlužování knih přes OPAC. Pracuje se i na „zútulnění“ prostor knihovny (v současné době se uvažuje o projektu neviditelné knihovny⁶).

---

⁶ <http://neviditelneknihovny.cz/> - využití v prostoru UKN pro publikace, které již nejsou v evidenci knihovny

6. Otvírací doba knihovny: po-pá 8.00-18.30:

80x (66 %)	mi vyhovuje
16x (13 %)	uvítal/a bych změnu na po-pá 8.00-18.30 + so 9.00-12.00
7x (6 %)	uvítal/a bych změnu na po-pá 8.00-19.00
5x (4 %)	uvítal/a bych změnu na po-pá 8.30-19.00
4x (3 %)	uvítal/a bych změnu na po-pá 7.00-17.30

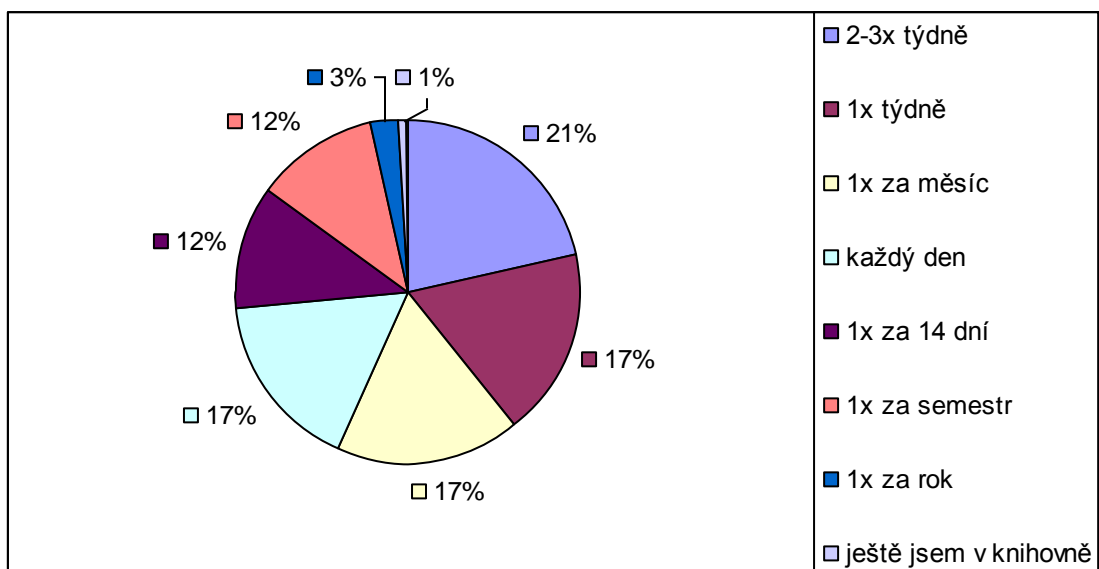

Graf 5 – Otvírací doba UKN

ZÁVĚR: Současná otvírací doba knihovny je vyhovující. Kdyby mělo dojít k nějaké změně, mohlo by se otevřít i v sobotu dopoledne.

7. Knihovnu navštěvuji

26x (22 %)	2-3x týdně
21x (18 %)	1x týdně
21x (18 %)	1x za měsíc
20x (17 %)	každý den
14x (12 %)	1x za 14 dní
14x (12 %)	1x za semestr
3x (3 %)	1x za rok
1x (1 %)	ještě jsem v knihovně nebyl/a

Graf 6 – Frekvence návštěvnosti UKN

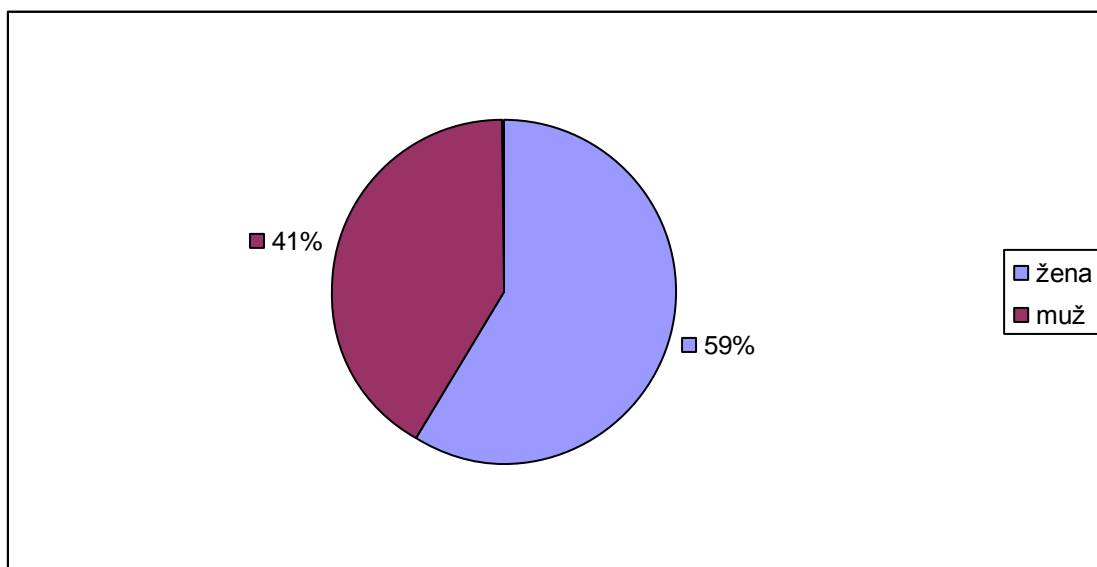
ZÁVĚR: Většina respondentů patří mezi pravidelné návštěvníky UKN.

8. Příslušnost respondentů k jednotlivým fakultám

32x	Ekonomická fakulta
27x	Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická
25x	bez příslušnosti
14x	Fakulta textilní
11x	Fakulta strojní
9x	Fakulta mechatroniky, informatiky a mezioborových studií
1x	Ústav zdravotnických studií

9. Jsem

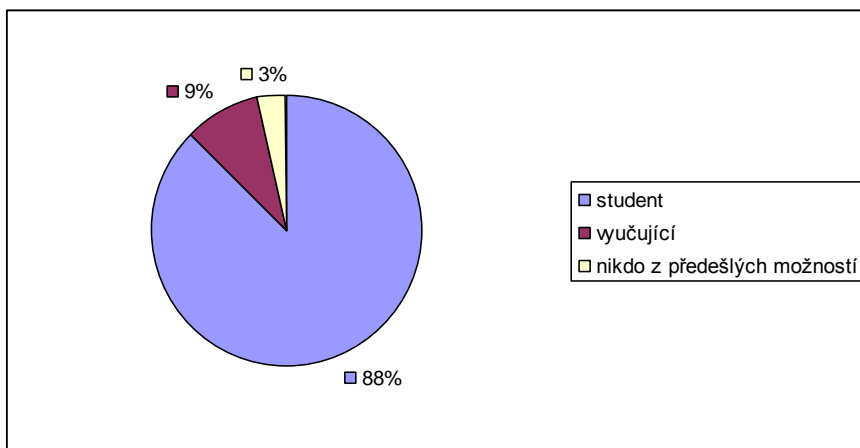
71x (59 %)	žena
50x (41 %)	muž

Graf 7 – Pohlaví respondentů

10. Jsem

106x (88 %)	student
11x (9 %)	vyučující
4x (3 %)	nikdo z předešlých možností

Graf 8 – Skladba respondentů

Průzkum uživatelských potřeb napověděl, co uživatelé UKN využívají, co jim nevyhovuje a co by se mělo zlepšit. Odpovědi jsou inspirací k plánovaným změnám.

Podrobnější porovnání se situací v zahraničí sice nebylo provedeno, ale ráda bych zmínila jednu případovou studii z Finska [University, 2010], jejímiž autory jsou Anne Lehto, Eija Poteri a Mirja Iivonen. V této studii bylo mimo jiné sledováno, jak tráví čas uživatelé v knihovně. Přibližně polovina uživatelů sedí osamocena a čtou si či píšou (bez počítače), z dalších uživatelů přibližně třetina pracuje na počítači knihovny s veřejným přístupem, stejný počet pracuje na svých vlastních počítačích či mobilních zařízeních. Zbývají postávají či chodí po knihovně, sedí či stojí ve skupinách u počítačů knihovny s veřejným přístupem, hledají, spolupracují s knihovníky, telefonují či posílají SMS, sedí ve skupině a společně diskutují, stojí ve frontě, používají selfcheck, kopírují či tisknou. Tyto údaje sice při průzkumu v UKN nebyly ověřeny, nicméně odhaduji, že odpovídají i českému prostředí.

4. Cíle knihovny TUL

Knihovna by měla představovat informační, kulturní a relaxační centrum TUL. Pokud bude kdokoli na akademické půdě hledat jakékoli informace, měl by je najít v univerzitní knihovně nebo jejím prostřednictvím. Knihovna také nabízí dostatek klidu a prostoru k samostatnému i kolektivnímu studiu.

Základním předpokladem je co největší přiblížení se studentům a akademikům. Budovy TUL jsou rozmístěné v okruhu cca 4 km. Knihovna je v současné době součástí budovy H, která je vzdálena od hlavního kampusu 1 km a od nejbližších studentských kolejí 3 km. Proto ji navštěvují převážně studenti oborů, jejichž výuka probíhá v budově H. V následujících letech by mělo dojít k rekonstrukci budovy E, která se nachází poblíž hlavního kampusu TUL. Zde vznikne prostor pro knihovnu „bez knih“ (více viz kapitola 7.4.). Vedení TUL uvažuje i o přesunu hlavní budovy UKN do místa kampusu TUL. Prozatím není jisté, zda bude možné vyhradit (po přestěhování fakult po dokončení stavby budovy G) nějaké stávající prostory TUL, nebo bude potřeba postavit budovu novou. Jako podklad pro usnadnění rozhodování vedení TUL je připraven průzkum „Nová univerzitní knihovna“, který vychází ze studie [Stewart, 2010] provedené v USA. Dotazník (viz příloha 2) byl zaslán všem vysokoškolským a univerzitním knihovnám v ČR v červnu 2013. V říjnu 2013 proběhne ještě průzkum mezi studenty TUL, který ověří, jaké mají o ideální univerzitní knihovně představu studenti. Ke konci roku bude vedení TUL předána studie vypracovaná na základě došlých odpovědí obou průzkumů.

Pro snadnější definování potřebných změn jsou stanoveny konkrétní cíle, jejichž naplnění by jistě přispělo ke zvýšení prestiže UKN i TUL.

Cíle:

- Uspokojovat potřeby svých uživatelů. S tím souvisí průběžné průzkumy, které budou plánovány v průběhu roku. Dvakrát za rok proběhne i setkání knihovníků s uživateli formou „nekonference“, kde bude mít každý šanci přijít s dobrým nápadem a seznámit s ním ostatní [Bridička, 2011].
- Získat každého studenta i akademika TUL jako pravidelného uživatele knihovny. Rozšířit svou nabídku služeb tak, aby si každý něco vybral.
- Zajištěním dostatku studijní literatury zabezpečit studijní programy a obory po informační stránce. Svou pozornost zaměřit zejména na nově se rozvíjející obory na TUL.

- Rozšířit oblasti služeb knihovny, aplikovat více moderních informačních a komunikačních technologií.
- Rozvíjet informační technologie – v roce 2013 proběhne upgrade knihovního systému KPwin-SQL na Verbis a zahájí se tvorba institucionálního repozitáře TUL.
- Zabezpečovat informační vzdělávání v knihovně a na katedrách – pracuje se na nové koncepci shrnující předpoklady úrovně informační gramotnosti, které by měl splňovat každý student určitého stupně studia.
- Spolupracovat s ostatními institucemi - s dalšími knihovnami (vysokoškolskými, školními i regionálními, včetně Univerzitní knihovny v Žitavě) a organizacemi v kraji s podnikatelskou sférou v oblasti poskytování informací.

Tento strategický plán vychází z aktualizovaných cílů, které by měla mít každá moderní univerzitní knihovna [University, 2010]:

- i když se jedná o veřejný prostor, každý by měl mít pocit svého soukromí
- knihovna je i místem setkávání, kde nejen studenti mohou sdílet své zkušenosti a znalosti mezi sebou
- knihovna jako prostor, který vzbuzuje úctu a pokoru je sice záležitostí minulosti, ale je pravda, že každý považuje za přirozené dodržovat v knihovně jistá společenská pravidla a každý má jistotu, že nebude bezdůvodně odmítnut či vykázan
- měla by být zachována komunitní funkce, díky níž se zde sdružují lidé, které něco spojuje a mají potřebu to vzájemně sdílet
- knihovna by měla poskytovat dostatek studijního prostoru, kterého na univerzitě není nikdy dost
- s rozvojem zpřístupňování hmotného fondu (knihy, periodika, atd.) by souběžně měl probíhat rozvoj digitálního prostředí – EIZ

Rozpracované konkrétní změny k dosažení cílů jsou uvedeny v následujících kapitolách.

5. Plán akvizice a katalogizace

5.1. Současný stav akvizice a katalogizace

Akvizice doposud probíhá převážně formou posílání požadavků z jednotlivých fakult. Rozpočet financí určených k nákupu knih je rozdělen mezi jednotlivé fakulty (podle počtu studentů), které každý měsíc dostávají zprávu o zbývajících částech k čerpání. Evidence objednávek i čerpání je vedena papírově a v tabulkách programu MS Excel. Jednou za měsíc akvizitér tiskne novou část přírůstkového seznamu. Akvizice periodik je oddělena od akvizice monografií.

V rámci katalogizace probíhá i verifikace, adjustace a signace dokumentů. Katalogizátor záznamy monografií stahuje prostřednictvím serveru Z39.50. Záznamy českých titulů českých autorů čerpá z databáze Národní knihovny ČR, české tituly zahraničních autorů převážně ze souborného katalogu CASLIN a záznamy zahraničních titulů většinou vytváří manuálně. Součástí práce katalogizátora je i synchronizace jmenných autorit se Souborem národních autorit ČR, včetně tvorby nových a tvoří i záznamy jednotlivých exemplářů s identifikačními čísly. Tímto způsobem se katalogizují monografie, VŠKP i periodika.

Dle interní legislativy by měly být katalogizovány všechny monografie nakoupené z rozpočtu TUL (nejen do UKN). Na některých katedrách byli zaškoleni pracovníci do knihovního systému KPwinSQL a vkládají knihy zpětně pořízené od roku 2006 (někdy i starší, pokud např. nelze přesně určit datum jejich pořízení). Tento systém však nefunguje celoplošně. Některé útvary nemají pro tuto agendu personální kapacitu. Situaci mírně komplikuje počet licencí systému KPwinSQL, jež je maximálně 15 současně otevřených přístupů. Prozatím ještě nikdy nedošlo k vyčerpání licencí, ale pokud by se mělo připojit více útvarů TUL (cca 50-60), bylo by nutné licence rozšířit.

5.2. Plánovaný stav akvizice a katalogizace

V akvizčním modulu v novém systému Verbis bude docházet k tvorbě záznamů deziderát akvizitěrem. Založit deziderátum budou moci i sami uživatelé prostřednictvím odkazu v on-line katalogu. V případě, že požadovaný dokument nenaleznou ve fondu UKN, nabídne jim katalog možnost prohledat další zdroje (CASLIN, katalog Národní knihovny ČR, JIB apod.). Pokud objeví dokument v jiném zdroji, nabídne jim katalog možnost objednání. Po této volbě bude stažen katalogizační záznam do modulu akvizice jako záznam dezideráta.

Po potvrzení příjmu dokumentu a určení umístění dokumentu se automaticky převede záznam dezeráta na katalogizační záznam. Katalogizátor zkontroluje, upraví a doplní katalogizační záznam o údaje věcného popisu a vygeneruje data pro jednotlivé exempláře včetně identifikačního prvku RFID. Podle zadaných údajů v systému určený knihovník dokumenty označí a umístí na příslušné místo.

Jako řešení situace katalogizace na jednotlivých katedrách se nabízí několik řešení:

1. Knihy mohou být dopraveny do UKN, kde je postupně zpracují pracovníci knihovny a katedra si vyzvedne svazky zpět zkatalogizované i s označením.
2. Pracovník knihovny může na katedru docházet a knihy vložit do knihovního systému na místě, kde jsou uloženy.
3. Evidenci knih nadále provádí pracovník z katedry prostřednictvím vzdáleného přístupu na server umístěný v UKN, kde bude nastaven terminálový přístup per user pro pět licencí knihovního systému Verbis. Tím se zabezpečí dostatek licencí pro potřeby UKN. Snadnější bude i řešení aktualizací a dalších možných problémů.

Všechny tři možnosti budou nabídnuty ke zvážení katedrám a ostatním útvarům TUL po instalaci systému Verbis.

6. Plán zkvalitnění a rozšíření služeb

UKN nabízí celou řadu klasických knihovnických služeb, jako jsou absenční a prezenční výpůjčky různých druhů dokumentů, MVS, MMVS, referenční služby, zpřístupňování licencovaných EIZ, zpracování rešerší apod.

Do výběru je zařazena implementace takových nových technologií, u kterých je předpokládána doba realizace do roku 2015.

6.1. Selfcheck

UKN zahájila v roce 2010 díky rozvojovému projektu „Ochrana knižního fondu Univerzitní knihovny Technické univerzity v Liberci včetně přechodu na RFID logistiku“⁷ implementaci RFID (Radio Frequency Identification). Byla zakoupena přenosná čtečka, dvě stanice a 60 000 RFID štítků⁸. Těmito štítky se podařilo knižní fond označit téměř celý, mimo starých svazků ve skladu, které se již nepůjčují. Doposud se využívá pouze identifikační funkce technologie RFID – k načítání půjčovaných a vracených dokumentů. V roce 2013 získala UKN dotaci z Ministerstva kultury ČR podprogramu 3 – ICEKNI Informační centra veřejných knihoven VISK 3 (programu Veřejné informační služby knihoven) na nákup nové RFID detekční branky. Díky ní se uplatnění technologie RFID rozšíří o bezpečnostní funkci. V roce 2014 bude UKN žádat opět v podprogramu VISK 3 o dotaci na nákup selfchecku, díky němuž se služby knihovny rozšíří o samoobslužné půjčování/vracení knih. V každé knize je nyní umístěn RFID čip a magnetický pásek pro bezpečnostní funkci; po pořízení detekční brány s technologií RFID budou pásky deaktivovány a jako bezpečnostní prvek budou používány pouze čipy. Selfcheck bude umístěn strategicky u vchodu do knihovny, kde se sbíhají cesty z všeobecné a jazykové knihovny. Služba u výpůjčního pultu bude mít tak příležitost se plně věnovat individuálním potřebám uživatelů.

6.2. Referenční služby

Referenční služby budou poskytovány u vstupu do knihovny. V současné době je na stávajícím místě možné vracet vypůjčené dokumenty (toto by měla výrazně zefektivnit výše zmiňovaná služba selfcheck), registrovat nové uživatele a získat informace o knihovně.

---

⁷ Program rozvoje přístrojového vybavení a využití moderních technologií – podprogram Systém automatizace správy knižního fondu (RFID) vypsaný MŠMT

⁸ Mimo projekt bylo dokoupeno 50 000 štítků.

Díky referenční službě budou moci uživatelé získat informace:

- o struktuře a umístění fondů
- o možnostech jak a kde využívat EIZ
- o poskytovaných službách
- o TUL

Knihovník na této pozici bude využívat instant messaging jako nástroj pro elektronickou komunikaci s kolegy [Vetchý, 2008]. Součástí agendy bude i komunikace s uživateli v rámci služby Ptejte se knihovny, jejímž hlavním administrátorem je Národní knihovna ČR [Hrdlička, 2007]. Pro UKN to znamená povinnost nahlásit se administrátorovi, na svůj web (popř. i online katalog) umístit logo služby, zřídit e-mailovou adresu ve tvaru ptejteseknihovny@tul.cz a zajistit odpovědi na zasílané dotazy do 48 hodin od jejich doručení. Přístup k uvedené e-mailové adrese bude mít kvůli zastupitelnosti několik pracovníků.

6.3. Institucionální repozitář

Na základě poptávky ze strany fakult sílí potřeba zajistit pro TUL institucionální repozitář. Prozatím zájem projevily dvě fakulty: Fakulta umění a architektury, která provozuje svou mediatéku v softwaru Cumulus a ráda by našla levnější řešení (v tomto případě by se jednalo o umístění cca 6 TB dat multimediálního charakteru), a Fakulta textilní požaduje prostor pro výukové materiály a studentské práce. V současné době probíhají úpravy směrnice o zpřístupňování vysokoškolských kvalifikačních prací, které by mohly být součástí repozitáře a zároveň být i jeho prostřednictvím zpřístupňovány. Po prostudování několika materiálů [Krejčíř, 2005; Krejčíř, 2006; Jalůvka, 2006; Hofman, 2007] a s ohledem na to, že již v minulosti proběhla na Fakultě mezioborových studií a mechatroniky instalace softwaru DSpace (aniž by tento systém někdo využíval), bylo rozhodnuto pro implementaci právě tohoto softwaru. Po několika jednáních se zástupci některých fakult je připravena určitá struktura repozitáře (viz tab. 4).

KOMUNITA	KOLEKCE
VŠKP	FUA
	FT
	FP
	FE
	FS
	FM
	ÚZS
FE (Ekonomická fakulta)	Publikační činnost
	Projekty
	Výukové materiály
	Netextové dokumenty
FM (Fakulta mechatroniky, informatiky a mezioborových studií)	Publikační činnost
	Projekty
	Výukové materiály
	Netextové dokumenty
FP (Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická)	Publikační činnost
	Projekty
	Výukové materiály
	Netextové dokumenty
FS (Fakulta strojní)	Publikační činnost
	Projekty
	Výukové materiály
	Netextové dokumenty
FT (Fakulta textilní)	Knižní fond
	Seminární práce
	Publikační činnost
	Projekty
	Výukové materiály
	Netextové dokumenty
FUA (Fakulta umění a architektury)	Mediatéka
	Publikační činnost
	Projekty
	Výukové materiály
	Netextové dokumenty
ÚZS (Ústav zdravotnických studií)	Publikační činnost
	Projekty
	Výukové materiály
	Netextové dokumenty
CxI (Ústav pro nanomateriály, pokročilé technologie a inovace)	Publikační činnost
	Projekty
	Výukové materiály

	Netextové dokumenty
UKN (Univerzitní knihovna)	Projekty
	Cestovní zprávy
	Fotografie
	Výroční zprávy
Ostatní	

Tab. 4 – Struktura institucionálního repozitáře TUL (pro zvýrazněné části je připraven obsah)

V první fázi by mělo dojít k importu dat VŠKP z knihovního systému Verbis. Režim zpřístupňování bude upraven až po vydání aktualizované směrnice⁹ rektora v druhé polovině roku 2013. Dle směrnice by měly být zpřístupňovány plné texty všech VŠKP, ke kterým budou uzavírány licenční smlouvy. V repozitáři by měl mít k těmto plným textům přístup student či akademik TUL po autentifikaci přes Shibboleth. Prozatím budou přístupné pouze bibliografické záznamy.

Ve druhé fázi budou importovány záznamy publikační činnosti akademiků dle afiliace TUL z citačních databází Web of Science a SCOPUS. Po ověření typu archivační politiky vydavatele časopisu (ve kterém je článek publikován) v databázi SHERPA/RoMEO [Rygelová, 2009] budou požádáni autoři článků o souhlas se zveřejněním, popř. o plný text v požadované formě (preprint, postprint). Druhy archivační politiky v databázi SHERPA/RoMEO jsou rozlišeny barvami [SHERPA, 2013]:

Green – lze archivovat preprint, postprint či vydavatelskou verzi ve formátu pdf.

Blue – lze archivovat postprint či vydavatelskou verzi ve formátu pdf.

Yellow – lze archivovat preprint.

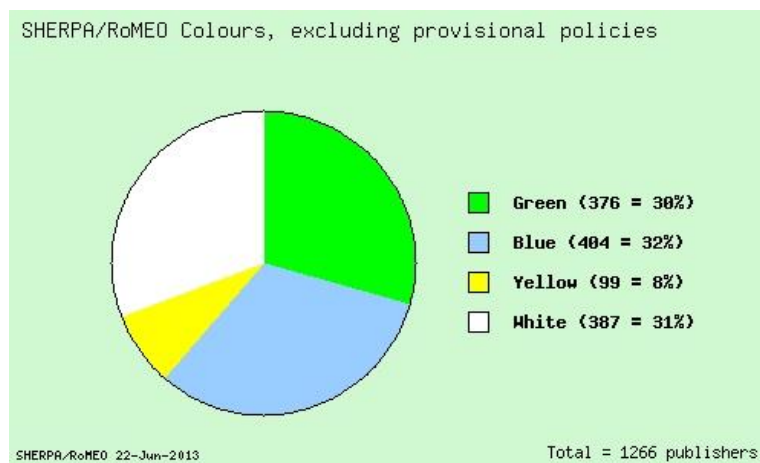
White – archivace není povolována.

---

⁹ Směrnice o zpřístupňování VŠKP byla konzultována s UKN. UKN doporučila text návrhu licenční smlouvy uzavírané mezi autorem a TUL. Nyní je směrnice připravována na právním oddělení TUL.

Journal:	Journal of Academic Librarianship (ISSN: 0099-1333)
RoMEO:	This is a RoMEO green journal
Paid OA:	A paid open access option is available for this journal.
Author's Pre-print:	✓ author can archive pre-print (ie pre-refereeing)
Author's Post-print:	✓ author can archive post-print (ie final draft post-refereeing)
Publisher's Version/PDF:	✗ author cannot archive publisher's version/PDF
General Conditions:	<ul style="list-style-type: none"> • Voluntary deposit by author of pre-print allowed on Institutions open scholarly website and pre-print servers, without embargo, where there is not a policy or mandate • Voluntary deposit by author of authors post-print allowed on institutions open scholarly website including Institutional Repository, without embargo, where there is not a policy or mandate • Deposit due to Funding Body, Institutional and Governmental policy or mandate only allowed where separate agreement between repository and the publisher exists. • Permitted deposit due to Funding Body, Institutional and Governmental policy or mandate, may be required to comply with embargo periods of 12 to 48 months . • Set statement to accompany deposit • Published source must be acknowledged • Must link to journal home page or articles' DOI • Publisher's version/PDF cannot be used • Articles in some journals can be made Open Access on payment of additional charge • NIH Authors articles will be submitted to PubMed Central after 12 months • Authors who are required to deposit in subject-based repositories may also use Sponsorship Option
Mandated OA:	(Awaiting information)
Paid Open Access:	Sponsorship Articles
Copyright:	Copyright Policy - Article Posting Policies - Rights & responsibilities - Funding Body Agreements - Green Open Access - Open Access License Policy - Green Open Access - Elsevier Journal Specific Embargo Periods 2013 (pdf)
Updated:	17-Apr-2013 - Suggest an update for this record
Link to this page:	http://www.sherpa.ac.uk/romeo/issn/0099-1333/
Published by:	Elsevier - Green Policies in RoMEO
<p>This summary is for the journal's default policies, and changes or exceptions can often be negotiated by authors. All information is correct to the best of our knowledge but should not be relied upon for legal advice.</p>	

Obr. 1 - Příklad ověření možnosti archivace článků z časopisu *Journal of Academic Librarianship* (ISSN 0099-1333).

Obr. 2 – Současný podíl jednotlivých druhů archivační politiky.

Autoři budou mít možnost archivovat v repozitáři své články pod licencí Creative Commons. K tomu bude potřeba správně označit druh licence, který vzniká kombinací šesti prvků [Gruber, 2013]:

Označení licence	Práva		Povinnosti			Název licence
BY						Uveďte autora
BY-SA						Uveďte autora – zachovejte licenci
BY-ND						Uveďte autora – nezasahujte do díla
BY-NC						Uveďte autora – nevyužívejte komerčně
BY-NC-SA						Uveďte autora – nevyužívejte komerčně – zachovejte licenci
BY-NC-ND						Uveďte autora – nevyužívejte komerčně – nezasahujte do díla

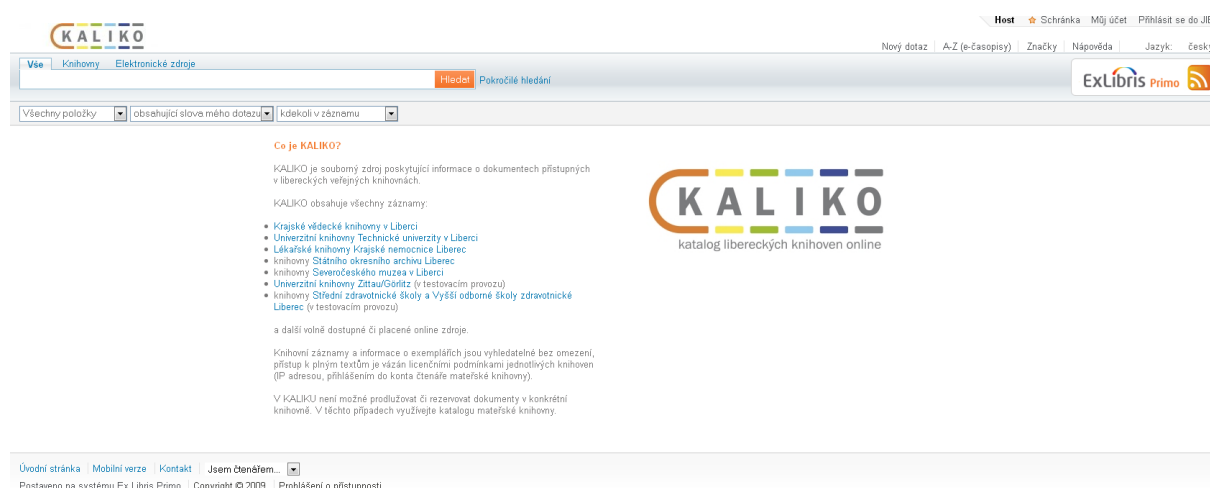
Tab. 5 – Přehled licencí Creative Commons

Sledování publikační činnosti na TUL a zaslání výsledků do RIVu je prozatím nejednotné a každá fakulta, popř. ústav je zajišťuje samostatně. Po založení repozitáře UKN nabídne zajištění této agendy pro celou TUL a rozšíří tak své služby. Na základě sledování publikační činnosti v uvedených citačních databázích může dojít k objevení různých variant údajů afiliace TUL. Tyto nuance mohou být zaslány producentovi s požadavkem o opravu a sjednocení. Po jednorázovém importu záznamů bude docházet jednou týdně ke kontrole nově založených záznamů ve Web of Science a SCOPUS. UKN zajistí průběžné vkládání těchto nových záznamů, včetně uvedeného ověření možnosti archivace a kontaktování autora.

Jednotlivé útvary dostanou přístup do svého prostoru v repozitáři, kde budou vytvořeny kromě kolekce „publikační činnost“ i další: „projekty“, „výukové materiály“ a „netextové dokumenty“. Na požádání UKN fakultě vytvoří jakoukoli další kolekci. Tyto předpřipravené kolekce pak budou moci využívat dle svých potřeb v různých stupních zpřístupnění (vždy odpovídající autorskému zákonu [Česko, 2000]).

6.4. Discovery systém

V Libereckém kraji se nachází řada specializovaných knihoven. V rámci prohlubování spolupráce vznikla myšlenka společného prostředí pro prohledávání informačních zdrojů. Na dobu jednoho roku byl k tomuto účelu zdarma poskytnut firmou Multidata Praha, s.r.o. software Primo, díky němuž došlo k vytvoření jednoho společného vyhledávacího rozhraní pro informační zdroje těchto institucí: Univerzitní knihovna TUL, Krajská vědecká knihovna v Liberci, Lékařská knihovna Krajské nemocnice Liberec, knihovna Státního okresního archivu Liberec, knihovna Severočeského muzea v Liberci, Univerzitní knihovna Zittau/Görlitz, knihovna Střední zdravotnické školy a Vyšší odborné školy zdravotnické Liberec a knihovna v Jelení Hoře. Katalog byl pojmenován KALIKO – KAtalog LIBereckých Knihoven Online (<http://kaliko.multidata.cz/>).

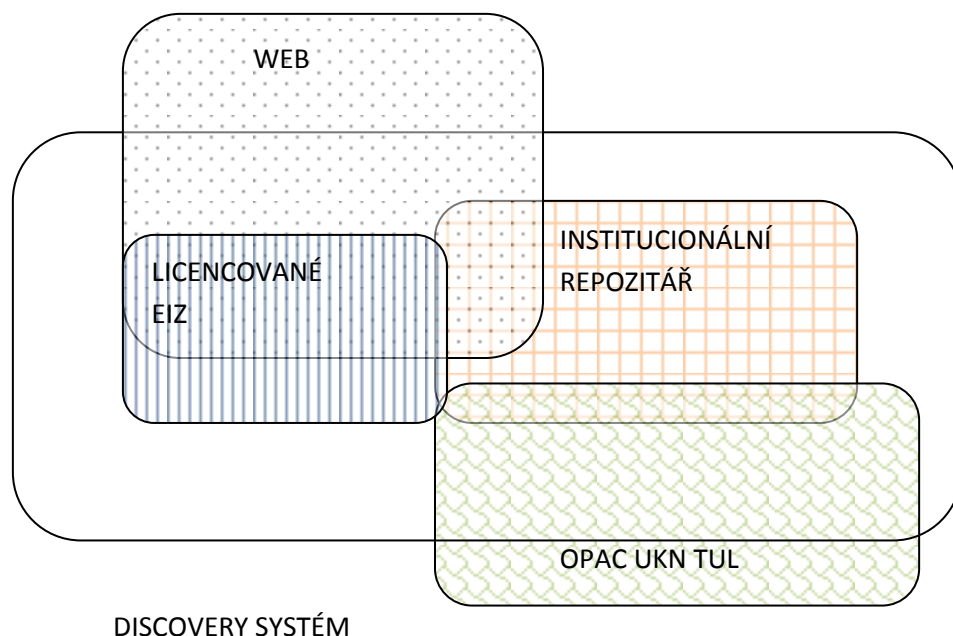

Obr. 3 - Úvodní obrazovka KALIKO

V katalogu lze prohledávat tři druhy zdrojů: „Vše“ - katalogy knihoven, zdroje z internetu, EIZ; „Knihovny“ - pouze katalogy knihoven, vhodné pro hledání konkrétního fyzického dokumentu a „Elektronické zdroje“ - pouze EIZ, v síti TUL i licencované. Tuto poslední možnost využívali především studenti a akademičtí pracovníci TUL pro získávání podkladů ke svým závěrečným a výzkumným pracím. Dle statistik z Google Analytics bylo v roce 2012 zaznamenáno 22 154 návštěv. Vracejících návštěvníků bylo 22,87 %. Dle geografického hlediska nejvíce uživatelů přistupovalo z Liberce (30 %) a Prahy (20 %). ostatní lokality byly zastoupeny méně než 7 %.

Discovery systém Primo byl TUL poskytnut do 30. června 2013, nyní jsou data zakonzervována pro možnou obnovu v budoucnosti. Po zprovoznění institucionálního repozitáře se bude snažit TUL discovery systém získat, aby byla informační infrastruktura kompletní (viz obr. 4). Jeho prostřednictvím by byl prohledáván on-line katalog UKN, institucionální repozitář, web a licencované EIZ prostřednictvím jednoho rozhraní.

Obr. 4 – Informační infrastruktura UKN TUL

Jelikož se bude jednat pravděpodobně o výraznou investici, bude nutné vypsát veřejnou zakázku malého rozsahu (v případě ceny do 1 000 000 Kč bez DPH) či podlimitní veřejnou zakázku (v případě ceny do 3 256 000 Kč bez DPH)¹⁰. V procesu rozhodování bude přihlédnuto k přiložené analýze (viz příloha 3). Existuje však ještě další možnost – pokud posílí řadu pracovníků UKN zdatný programátor, bylo by možné využít open source software VuFind¹¹ a upravit ho pro potřeby UKN.

¹⁰ Dle zákona č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách a dle interní směrnice kvestora 3/2012 O zadávání veřejných zakázek.

¹¹ Více informací zde: <http://vufind.org/>, v ČR tento software využívá Moravská zemská knihovna a Národní technická knihovna.

6.5.E-books

Knihovna měla již několikrát snahu přiblížit svým uživatelům e-knihy - zakoupila dvě čtečky Amazon Kindle spolu s e-knihami pořízenými v databázi Wiley. Čtečky se půjčují pouze uživatelům, kteří mají do této databáze prostřednictvím TUL umožněn přístup. V jednom okamžiku se zvažovala nabídka firmy Wooky, která nabízí knihovnám software pro půjčování e-knih, ale vzhledem k finanční náročnosti a úzké nabídce knih zaměřené převážně na beletrii nebyla tato nabídka využita.

V současné době se vyvíjí spolupráce s firmou eReading, která nabízí vysokoškolským knihovnám speciální obchodní model pro zpřístupňování e-knih. Firma vyjednává u předem vytipovaných titulů s nakladateli licenční podmínky, za kterých je uvedený titul poskytnut k odkoupení v elektronické podobě vysokoškolským knihovnám. Cena licence je stanovena nakladatelem a rozdělena mezi jednotlivé knihovny, které o titul projeví zájem. Knihovna, která tuto licenci zakoupí, má titul k dispozici ve svém prostředí na portálu eReading a její uživatelé (ověření přes Shibboleth) k ní mají neomezený přístup. E-knihu si může uživatel stáhnout, vytisknout či uložit na jakékoli médium bez omezení. Takto stažená e-kniha je opatřena sociálním DRM¹² a samotný uživatel odpovídá za to, že ji nebude dále šířit. Tento obchodní model má evidentně smysl pouze pro vysokoškolské knihovny, které nakupují řadu titulů ve velkém množství a zpřístupňují je velkému počtu uživatelů. Licence na jeden titul trvá deset let, což se při vysokém počtu studentů vyplatí jak ekonomicky, tak prostorově. UKN prozatím zakoupila jeden titul Management – základy, moderní manažerské přístupy, výkonnost a prosperita od Jaromíra Vebera [Veber, 2011] (viz obr. 5). Titul je ke stažení ve formátech ePub, Kindle a PDF. O této službě by měli být informováni především vyučující, kteří budou dávat návrhy pro nákup licencí e-knih využívaných při výuce, jež budou studenti potřebovat ve větším množství.

---

¹² Samotný dokument je označen jménem osoby (v tiráži či na samostatné stránce uvnitř dokumentu), která byla přihlášena prostřednictvím Shibboleth při stažení.

The screenshot shows the eReading.cz website interface. At the top, there are navigation tabs for 'eKnihy' and 'eNoviny', and a user profile for 'Jitka Venclová' with a credit of 0.00 Kč. Below the navigation, there are icons for 'ČTEČKY', 'JAK ČÍST EKNIHY', 'JAK NAKUPOVAT', and 'KONTAKT'. A search bar is present with the text 'hledaný výraz' and a 'hledat' button. The main content area is titled 'Můj účet' and 'eStudovna'. It features a sidebar with categories like 'beletrie', 'odborná literatura', 'AKCE (1)', 'NOVINKY', 'BESTSELLERY', and 'AUTOŘI'. The main area displays two e-books: 'Štěstí.cz - aneb Jak je těžké najít chlapa' by Valerie Freiová and 'Management - základy, moderní manažerské přístupy, výkonnost a prosperita' by Jaromír Veber & Kol. Each book is available in ePUB, Kindle, and PDF formats. A right sidebar shows the user's profile, credit, and options like 'Přehled objednávek', 'Moje eKnihovna', 'eStudovna', 'Editace profilu', 'Dobití kreditu', and 'Uplatnit kupón / voucher'. At the bottom right, there is a green bar indicating 'Offline - eČtenářská podpora'.

Obr. 5 – Přehled e-knih dostupných pro studenty a vyučující TUL

Ke zvažení je jistě i možná spolupráce při vydávání e-publikací TUL, které by mohly být prostřednictvím portálu eReading prodávány ve stejném obchodním modelu.

6.6. Elektronické informační zdroje (EIZ)

Z důvodu nízkého využití některých databází (viz příloha 4) a končícího období předplatného dochází k redukci zpřístupňovaných EIZ. U následujících databází se nepočítá s prodloužením předplatného: EconLit with fulltext, Literature online a Literature Resource Center. **EconLit with fulltext**¹³ společnosti EBSCO Publishing je významná ekonomická databáze zpřístupňující bibliografické údaje, plné texty a abstrakta časopisů, knih a disertací. Ostatní zdroje budou zajištěny v rámci konsorcií. Z důvodu nízkého využívání již nebude pro rok 2013 tento zdroj předplacen. **Literature online**¹⁴ je zdroj producenta ProQuest pro obory literatury, lingvistiky, jazyků a umění, zpřístupňující plné texty básní, dramát i románů z anglické a americké produkce. Pro nízké využívání nebude zajištěn stejně jako **Literature Resource Center**¹⁵, jejímž producentem je společnost Gale. Zabývá se teorií literatury a obsahuje plné texty článků odborných periodik, kritiky, rozhovory, přehledy tvorby, apod.

¹³ <http://www.ebscohost.com/academic/econlit-with-full-text>

¹⁴ <http://lion.chadwyck.co.uk/marketing/index.jsp>

¹⁵ <http://gdc.gale.com/gale-literature-collections/literature-resource-center/>

Web of Knowledge¹⁶ je významná multioborová databáze, spravovaná společností Thomson Reuters, zpřístupňující citační reference a bibliografická data odborných článků. Součástí je pět citačních databází: Science Citation Index Expanded (přírodní a technické vědy), Social Science Citation Index (společenské vědy), Arts and Humanities Citation Index (humanitní a společenské vědy) a Conference Proceedings Citation Index (sborníky z konferencí). Součástí je i Journal Citation Reports umožňující ověření impakt faktoru. Retrospektiva databáze sahá až k roku 1945. Vedle citační databáze SCOPUS je stále využívanější a na TUL uznávanější, o čemž svědčí i statistická data z roku 2012, podle kterých bylo položeno celkem 18 163 dotazů a celkem bylo zobrazeno 5 704 citačních dat. Databáze Web of Knowledge je zajištěna projektem Akademie věd ČR navazujícím na program Informační zdroje pro výzkum (INFOZ) až do konce roku 2015. Projekt je financován přímo ze státního rozpočtu ČR, kdežto INFOZ vyhlášovalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Další citační multioborovou databází je **SCOPUS**¹⁷ společnosti Elsevier, která stejně jako předešlý zdroj zpřístupňuje bibliografické záznamy (včetně abstraktů) článků z odborných časopisů s retrospektivou do roku 1823 a citační data od roku 1996. Nabízí propojení s plnotextovou databází ScienceDirect. Na TUL není SCOPUS využíván v takové míře, jako Web of Knowledge. V roce 2012 bylo zaznamenáno 9 005 vyhledávání, 4 301 zobrazených abstraktů a 2 404 stažených plných textů. Výše zmíněná databáze **ScienceDirect**¹⁸ (také společnosti Elsevier) je plnotextová, obsahuje články z odborných časopisů i monografie z oblasti medicíny, výpočetní techniky, matematiky, ekonomie, přírodních i sociálních věd, psychologie, atd. V roce 2012 bylo evidováno 9 760 vyhledávání a 13 051 stažených full textů. Databázi **SpringerLink**¹⁹ zpřístupňuje vydavatelství Springer Verlag. Obsahuje plné texty článků odborných časopisů a e-knih z oblasti přírodních věd, techniky a medicíny nejen z vydavatelství Springer Verlag, ale i dalších dvaceti zemí. Retrospektiva sahá do roku 1997. V roce 2012 bylo staženo celkem 783 e-knih a 3 126 odborných článků. **Wiley Online Library**²⁰ je databáze vydavatelství John Wiley and Sons, zpřístupňující abstrakty a částečně plné texty časopisů a knih produkce tohoto vydavatelství. Tematicky pokrývá oblast přírodních věd, ekonomie, medicíny, vzdělávání, informatiky, techniky apod. Retrospektiva plných článků sahá do roku 1997. V roce 2012 bylo pro-

---

¹⁶ <http://thomsonreuters.com/web-of-knowledge/>

¹⁷ <http://www.info.sciverse.com/scopus>

¹⁸ <http://www.sciencedirect.com/>

¹⁹ <http://link.springer.com/>

²⁰ <http://onlinelibrary.wiley.com/>

střednictvím této databáze staženo na TUL 2 699 plných textů článků a 286 e-knih. Databáze ScienceDirect, SCOPUS, Springer Link a Wiley Online Library byly do roku 2012 zajištěny také projektem operačního programu INFOZ zaštitěným Národní technickou knihovnou (NTK). Pro následující léta se TUL přidala jako účastník ke konsorciu projektu „Efektivní zpřístupnění multioborových licencovaných EIZ, páteře informační infrastruktury výzkumu a vzdělávání (LR1301) programu LR - Informace - základ výzkumu, který připravila NTK. 30. května 2013 byla na stránkách MŠMT zveřejněna informace o podpoře projektu.

IEEE Xplore/IEL²¹ je významná odborná databáze pro obory elektroinženýrství a informatiky, zpřístupňující časopisy, standardy, sborníky společností IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineering) a IET (Institution of Engineering and Technology). Retrospektiva sahá do roku 1988, vybrané dokumenty jsou zpřístupněny již od roku 1913. V roce 2012 bylo z tohoto zdroje staženo celkem 3 022 plných textů, z toho 1 958 příspěvků z konferencí, 1 016 článků z odborných časopisů a 48 norm. Díky specializovaným zdrojům se předpokládá rozvoj nových studijních směrů (nanotechnologie, biomedicína, nanomateriály, mikroelektronika, umělá inteligence, přírodovědné inženýrství, pokročilé sanační technologie atd.), jenž je bez využití vysoce specializovaných EIZ nemožný. **ACM Digital Library**²² je databáze plných textů a bibliografických záznamů dokumentů, jako jsou odborné časopisy, sborníky z konferencí, technické bulletiny, audio i video soubory z oblasti výpočetní techniky a informačních technologií. Jejím producentem je Association of Computing Machinery. Tento zdroj je využíván úzkou skupinou TUL, převážně z Fakulty mechatroniky a mezioborových studií, proto nejsou statistická data z roku 2012 příliš vysoká. Zaznamenáno bylo 309 vyhledávání, 326 stažených článků a 189 abstraktů. Databáze IEEE Xplore/IEL a ACM DL jsou zajištěny prostřednictvím projektu v OP VaVpl *Informační infrastruktura výzkumu pro techniku* až do konce roku 2019. TUL je partnerem v tomto projektu, který zajistila Vysoká škola báňská-Technická univerzita Ostrava.

Databáze **ProQuest STM Package**²³ je spravována společností ProQuest. Jedná se o multioborový zdroj, jako je např. výše zmíněný ScienceDirect. Zpřístupňuje plné texty recenzovaných a vědeckých časopisů, disertace, příspěvky z konferencí a vládní dokumenty týkající se ekologických dopadů. Oborový záběr je široký – medicína, přírodní vědy, inženýrské vědy, pokročilé technologie apod. V roce 2012 bylo v tomto zdroji z prostředí TUL zaznamenáno celkem 248 631 vyhledávání

---

²¹ <http://ieeexplore.ieee.org/Xplore/home.jsp>

²² <http://dl.acm.org/>

²³ <http://www.proquest.co.uk/en-UK/>

a staženo bylo 4 260 plných textů. V přímé návaznosti na zaměření TUL budou EIZ prioritně využity v oborech: biologické a ekologické aspekty udržitelného vývoje, molekulární biologie a biotechnologie, energetické zdroje, materiálový výzkum, konkurenceschopné strojírenství, informační společnost a priority rozvoje české společnosti. Databáze ProQuest STM Package je zpřístupňována díky projektu v OP VaVpl *STMFull: plnotextové databáze pro výzkum a vývoj*, který podala Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně a TUL je partnerem. Díky projektu je přístup zajištěn do konce roku 2019.

Účast v projektech je v souladu s Dlouhodobým záměrem vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti TUL na období 2011-2015 vymezujícího hlavní cíle rozvoje TUL, jež odpovídají státní vzdělávací politice a Boloňskému procesu²⁴ zapojování do evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání a evropského výzkumného prostoru, v některých oborech i s dosahem do celého světa. Díky zapojení do výše zmíněných projektů knihovna zajišťuje přístup k důležitým a kvalitním EIZ, klíčovými pro rozvoj vědy a výzkumu v daných oborech, pro široký okruh uživatelů. Očekává se postupný nárůst počtu a kvality publikovaných výsledků autorů využívajících EIZ včetně zvýšení citačních indexů. Kvalita vědecké a výzkumné činnosti zcela závisí na dostupnosti aktuálních špičkových primárních zdrojů. Na informacích, jež představují nejnovější poznatky vědy a výzkumu, je založen nejen další rozvoj, ale také účinnost vynaložených finančních prostředků na podporu vědy a výzkumu. Strategickým cílem UKN je komplexní podpora výzkumných aktivit TUL. Zajištění přístupu ke kvalitním informačním zdrojům pro výzkum i podpora publikačních aktivit akademických pracovníků TUL.

6.7. Zpřístupnění vysokoškolských kvalifikačních prací (VŠKP)

Od roku 2013 dojde na základě tlaku děkanů jednotlivých fakult k uvolnění přístupu k VŠKP. Práce budou dostupné v rámci on-line katalogu UKN, později budou přeneseny a zpřístupňovány prostřednictvím repozitáře DSpace. K rozhodnutí o uvolnění přístupu k VŠKP i mimo uzavřenou počítačovou síť v UKN přispěla i níže uvedená analýza o tom, jak zpřístupňují VŠKP ostatní vysoké školy a univerzity v ČR. Data do této analýzy byla sesbírána v roce 2012 z internetových stránek příslušných institucí či po osobní konzultaci. Kromě způsobu zpřístupnění byl kladen důraz i na právní otázky, které se stávají ve vysokoškolském prostředí předmětem polemik a jsou jedním z důvodů, proč se vysoké školy on-line zpřístupnění VŠKP většinou obávají.

---

²⁴ <http://bologna.msmt.cz/>

Analyzované vysoké školy:

1. Akademie múzických umění v Praze (AMU)
2. Akademie výtvarných umění v Praze (AVU)
3. Česká zemědělská univerzita v Praze (ČZU)
4. České vysoké učení technické v Praze (ČVUT)
5. Janáčkova akademie múzických umění v Brně (JAMU)
6. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích (JU)
7. Masarykova univerzita (MU)
8. Mendelova univerzita v Brně (MENDELU)
9. Ostravská univerzita v Ostravě (OU)
10. Slezská univerzita v Opavě (SLU)
11. Technická univerzita v Liberci (TUL)
12. Univerzita Hradec Králové (UHK)
13. Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem (UJEP)
14. Univerzita Palackého v Olomouci (UP)
15. Univerzita Pardubice (UPa)
16. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně (UTB)
17. Veterinární a farmaceutická univerzita Brno (VFU)
18. Vysoká škola báňská-Technická univerzita Ostrava (VŠB-TUO)
19. Vysoká škola ekonomická v Praze (VŠE)
20. Vysoká škola chemicko-technologická v Praze (VŠCHT)
21. Vysoké učení technické v Brně (VUT)
22. Západočeská univerzita v Plzni (ZČU)
23. Univerzita Karlova (UK)

Volně zpřístupňuje 9 vysokých škol – 39 %.

Po autentifikaci zpřístupňuje 8 vysokých škol – 35 %.

Online (s možností autentifikace) tedy celkem zpřístupňuje 17 vysokých škol – 74 %.

Lokálně – v prostorách VŠ zpřístupňuje 6 vysokých škol – 26 %.

Vysoká škola	Plný text pro přihlášené	Plný text volně v repozitáři	Plný text lokálně
AVU		web AVU	
VŠE		web VŠE	
MENDELU		IS MENDELU (během příštího roku zavedou repozitář)	
JU		STAG	
MU		Thesis	
UP		Thesis	
UTB		DSpace	
VUT		DigiTool	
UK		DigiTool	
ČZU	Web ČZU		
JAMU	web JAMU		
OU	Dipl		
UJEP	STAG		
UPa	DSpace		
AMU	DSpace		
VŠB-TUO	DSpace		
ZČU	DSpace		
VŠCHT			papírově – připravují repozitář
ČVUT			papírově
SLU			papírově
TUL			papírově či na lokální uzavřené síti
UHK			papírově
VFU			papírově

Tab. 6 – Přehled zpřístupňování VŠKP na vysokých školách

Se zveřejněním VŠKP je spojeno několik právních otázek [Polčák, 2009]:

- Z hlediska právní kvalifikace VŠKP jsou tzv. školní díla – příslušná škola dle §35 odst. 3 zák. č. 121/2000 Sb. může pak využít školní dílo pro svou vnitřní potřebu (nejen při výuce, ale i může zařadit takové dílo do databáze pro kontrolu plagiatů či dalších repozitářů); majetková práva vykonává autor práce.

- Škola má ze zákona pouze opci na uzavření licenční smlouvy (má právo na to, aby s ní student uzavřel licenční smlouvu); pokud student komerčně využívá své školní dílo (např. komerční smlouva na jeho vydání), má škola právo na část výtěžku.
- Při absenci specifické licenční smlouvy je jedinou možností užití školního díla příslušnou školou - vyplývající přímo z autorského zákona - možnost užití dílo při výuce a pro vnitřní potřebu.
- Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce má příslušná škola povinnost zveřejnit zákonem stanoveným způsobem, tj. zpravidla prostřednictvím databáze kvalifikačních prací.
- Dle §47b odst. 2 zák. č. 118/1998 Sb. a §13 odst. 1 zák. č. 121/2000 Sb. má kdokoli právo si z textů disertačních, diplomových, bakalářských a rigorózních prací pořizovat výpisy, opisy a rozmnoženiny.

SOUČASNÝ STAV NA TUL:

- Elektronické texty VŠKP jsou v UKN TUL zpřístupňovány pouze v prostorách knihovny na lokální síti - bez připojení k internetu a možnosti uložení na jakýkoli nosič.
- Studenti (autoři) podepisují pouze čestné prohlášení, jehož součástí je prohlášení o tom, že práce je jejich autorským dílem; informace, že TUL užije práci jen pro vnitřní potřebu TUL; atd.
- Znovu se objevují utajené práce. Za rok 2011 jich bylo 191, přičemž zákon umožňuje utajení pouze citlivých dat a ne celých prací. Bylo odhaleno, že tato chyba vzniká při importu záznamů o VŠKP ze STAGu, kde si někteří studenti zvolili jako možnost zpřístupnění „utajena“, aniž by k tomu měli písemné svolení děkana. V současné době se pracuje na odtajnění všech prací utajených tímto způsobem a studenti již nemají tuto volbu ve STAGu aktivní.
- V UKN je připraveno softwarové řešení - přístup k plným textům pouze pro přihlášené uživatele TUL přes online katalog knihovny. Implementována je i služba mojeID, která může zaručit ověřenou identifikaci přistupujících osob.

Jako návrh předložila UKN návrh na uzavírání licenčních smluv s autory VŠKP (viz příloha 5) a návrh na zřízení institucionálního repozitáře pro ukládání, archivaci a zpřístupňování těchto prací. Přístup by byl řízen pomocí Shibbolethu.

Vedení TUL připravuje novou směrnici o zpřístupňování VŠKP, kde bude implementován návrh UKN.

6.8. Citační manažer

Citační manažer je nástroj pro práci s informačními zdroji, který by měl být ve vysokoškolském prostředí hojně využíván. Využívají ho převážně doktorandi a výzkumní pracovníci. Studenti bakalářských a magisterských programů často pracují na svých seminárních i závěrečných pracích na poslední chvíli, kdy už nemají čas se učit s těmito nástroji pracovat. Může tak docházet k větší chybovosti v sestavovaných bibliografických seznamech ve VŠKP a studenti tím, že nejsou zvyklí pracovat s těmito údaji, zbytečně ztrácí čas, který by mohli věnovat studiu.

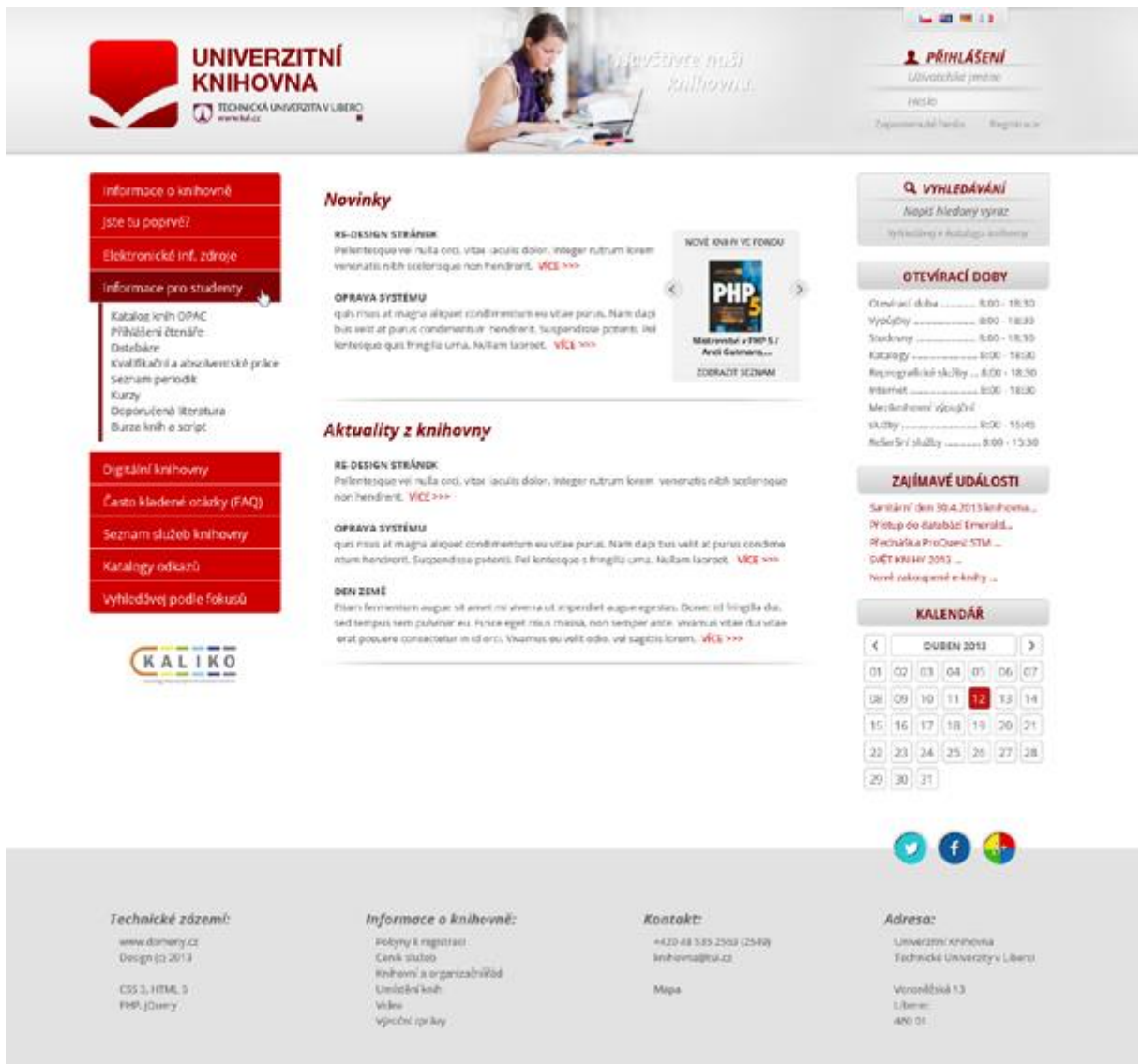
Stejně jako u většiny druhů softwaru jsou na trhu volně dostupné a placené manažery. Např. na ČVUT probíhá pravidelné školení citačního manažeru RefWorks, který ČVUT předplácí. V UKN bude proveden průzkum mezi uživateli (předpokládáme účast převážně doktorandů), které citační nástroje používají. V následujících letech bude každoročně připraveno několik seminářů, které by nabídly uživatelům různé druhy těchto nástrojů. Pokud bude zjištěna větší míra používání placených nástrojů, pokusí se UKN zajistit pro TUL multilicenci.

6.9. Webové stránky UKN

V současné době jsou webové stránky UKN zastaralé a nepřehledné (Obr. 6). Přesto patří podle analýzy Google Analytics (viz příloha 6) k jednomu z nejnavštěvovanějších webů TUL. V roce 2013 (ke dni 23. května 2013) bylo evidováno 42 286 návštěv, z toho 22 330 unikátních návštěvníků webu, 112 293 zobrazení stránek. Průměrná doba návštěvy je 6 minut 16 sekund. 51,7 % návštěvníků se k webu UKN vrací. Na jednu návštěvu připadá 2,66 stránek. Na webu UKN je však umístěno mnoho informací a odkazů, které sice jsou zajímavé a užitečné, ale pro uživatele velmi špatně vyhledatelné.

Obr. 6 – Úvodní webová stránka UKN TUL

Než se začne pracovat na změně stránek, budou provedeny dvě analýzy webu z hlediska uživatelské přívětivosti a funkčnosti. Hodnoceno bude rozvržení stránky, navigace, grafika a obsah (hlavička webové stránky, obecné informace o knihovně, služby poskytované knihovnou, přístup do on-line katalogu, informace o dění v knihovně, užitečné odkazy, nápověda [Prokopová, 2009]). Zpracované analýzy budou podkladem pro vytvoření návrhu nového webu UKN. Jedna z nich je již vytvořena v podobě bakalářské práce Drahomíra Hájka studujícího v Kabinetu informačních studií a knihovnictví Masarykovy univerzity v Brně [Hájek, 2013]. V ní jsou uvedeny nedostatky současného webu a návrh nového s použitím mentálních modelů, které představují jisté očekávání uživatele, intuici.

Obr. 7 – Návrh webu UKN TUL dle mentálních modelů

Druhá analýza bude provedena na podzim roku 2013 a v průběhu roku 2014 vznikne nové webové prostředí UKN TUL pro uživatele přehledné a přínosné.

7. Plán personálních a organizačních změn

Předpokladem dobře fungující organizace je dobrý vztah instituce se zaměstnanci. Pokud je narušen vztah mezi jednotlivcem a institucí, hrozí situace, kdy se vzájemně instituce se zaměstnancem zneužívají. Naopak v ideálním případě získává jednotlivec smysluplnou a uspokojující práci, která ho naplňuje a organizace získá lidský talent a energii, které mu dopomohou k dobré prosperitě [McGuigan, 2012]. Bariérou v lepší organizaci knihovny může být i hierarchická struktura vedení, jež může být neflexibilní. Taková organizace se špatně přizpůsobuje změnám, hůře komunikuje a brání iniciativnímu chování zaměstnanců. Funkce jako vedoucí katalogizace, vedoucí referenčních služeb, vedoucí provozu apod. jsou při menším počtu zaměstnanců (20) zbytečné. Jak z hlediska finančního, kdy může být příplatek za vedení rozdělen všem, tak motivačního, kdy knihovník v přímých službách může mít dobré nápady, které se k vedení knihovny přes vedoucího provozu nemusí dostat.

Bylo by ideální, aby určitá harmonie vznikla i v UKN. Knihovníci však zde nejsou příliš loajální a veškerá iniciativa k jakýmkoli změnám je nulová. Jejich částečným zapojením do rozhodování a vedení UKN bude dosaženo selekce schopných knihovníků, kteří budou následně i finančně motivováni k dalšímu rozvoji sebe i knihovny. Všichni budou seznámeni se strategickým plánem a v rámci svých kompetencí se budou podílet na jeho plnění a vytváření nových cílů a způsobů, jak jich dosáhnout.

7.1. Personální organizace provozu

V současné chvíli je v UKN zaměstnáno 20 pracovníků + 1 brigádník + 2 pracovníci z oddělení informačních systémů.

Ředitelka	1
Sekretariát	1
Digitalizace, správa databází	1
Akvizice	2
Katalogizace	4
Retrokatalogizace	2
MVS	1
Informační vzdělávání, výuka	1
Provoz – výpůjční služby	6
Správa IT	2
Rodičovská dovolená ²⁵	2

Tab. 7 – Současné rozložení zaměstnanců UKN

UKN je otevřena ve všední dny od 8.00 do 18.30 hodin. Provoz je organizován na dvě směny, které zajišťují tři pracovní pozice – informace, výpůjčky, dohled u přístupu k VŠKP a jazykových knihoven. Ranní nastupuje od 7.30 do 16.00, přičemž ji ve 13.00 střídá odpolední směna. Od 10.00 do 16.00 se směny překrývají a čas využívají k polední pauze a doplňkovým činnostem, jako je rovnání a zakládání knih, skenování starších VŠKP apod.

Pro lepší efektivitu chodu UKN se plánuje provoz reorganizovat. Dvousměnný provoz bude změněn na jednosměnný při zachování délky otvírací doby. Zajištěny budou všechny tři pracovní pozice s drobnou změnou, kdy z „informací“ vzniknou referenční služby. Pravidelný provoz zajistí tři pracovníci, kteří nastoupí v 7.30 a skončí v 16.00. Polední pauzu a dobu od 16.00 do 18.30 budou zajišťovat ostatní pracovníci, kteří se tímto dostanou více do kontaktu s uživateli. Díky této změně se budou moci někteří knihovníci věnovat agendám, které doposud nebyly efektivně vedeny. K nim patří:

---

²⁵ Jedna do září 2014, která nastoupí na původní pozici referenčního knihovníka. Druhá do října 2015, vrátí se na pozici akvizice a katalogizace periodik.

- sledování a podávání projektů k získání finančních prostředků
- správa a udržování institucionálního repozitáře
- správa databází a výuka práce s nimi
- správa souborů autorit
- digitalizace
- analytický popis článků odborných periodik

Rozložení náplně práce bude vypadat takto:

Ředitelka	1
Sekretariát	1
Digitalizace + repozitář	2
Akvizice	2
Katalogizace	4
Retrokatalogizace	2
MVS	1
Informační vzdělávání, výuka	1
Provoz – výpůjční služby	3
Projekty	1
Databáze	1
Správa IT	2
Rodičovská dovolená	2

Tab. 8 – Plánované rozložení zaměstnanců UKN

V roce 2013 bude uzavřena s jednou uchazečkou Smlouva o dobrovolnictví. UKN se zapojí po akreditaci do Evropské dobrovolné služby, díky níž bude moci získat praxi v knihovnickém prostředí kdokoli ze zemí EU či partnerské země. Zároveň budou mít možnost naši mladí pracovníci UKN (18-30 let) získat nové zkušenosti ve spolupracujících zahraničních knihovnách, a to po dobu 2 až 12 měsíců [Evropská, 2013].

7.2. Organizační změny

Díky nově chystané směrnici o zpřístupňování VŠKP dojde ke zveřejnění plných textů VŠKP prostřednictvím online katalogu knihovny na internetu. Tímto krokem bude usnadněn přístup k plným textům, které byly doposud dostupné pouze na vybraných počítačích v UKN. Studentům při vyhledávání asistoval knihovník, jelikož plné texty nebylo možné na uvedených počítačích vyhledávat přímo. Nejdříve se musela najít signatura konkrétní práce v online katalogu knihovny a až podle této signatury bylo možné najít plný text práce v příslušném adresáři na vybraném počítači. Takových počítačů je v UKN šest. Všechny jsou propojeny do jedné sítě se serverem s plnými texty, bez přístupu na internet, bez klávesnic a USB výstupů. Takto je zamezeno dalšímu šíření VŠKP. Díky zpřístupnění v online katalogu (popř. repozitáři) nebude již potřeba asistence knihovníka a uvedená síť počítačů bude moci být plně připojena k internetu.

Během posledních pěti let došlo ke změně místa pro uložení knih určených k absenčním výpůjčkám. Dříve se všechny tyto knihy nacházely ve skladu v druhém suterénu budovy, kam pro ně knihovníci dojížděli z přízemí nákladním výtahem. V určitém okamžiku se v prostoru obecné studovny v přízemí uvolnil prostor po lístkových katalogích, které byly zlikvidovány po dokončení retrokatalogizace fondu. Tento nově vzniklý prostor se obsadil novými regály s tzv. hity - knihami, pro které se do skladu jezdilo nejčastěji. Postupně sem byly zařazovány i nové tituly. Nyní je situace taková, že do skladu jezdí již minimálně. Z toho důvodu je možné přesunout výpůjční pult (u kterého dříve obsluhovali i tři knihovníci) k pultu informačnímu u vchodu do knihovny. Tím vznikne jedno obslužné místo u vchodu/východu do/z knihovny, kde se budou moci knihovníci v době oběda (a pozdních hodin, kdy již nechodí tolik uživatelů) snáze zastoupit. V prostoru, kde se nyní nachází výpůjční pult, vznikne další prostor pro studenty se studovnou odborných časopisů, jež byly doposud nevhodně zpřístupňovány ve svislých pořadačích, a docházelo k poškozování jednotlivých čísel. Pro uskladnění časopisů budou zakoupeny skříně k tomuto účelu uzpůsobené.

Uprostřed všeobecné knihovny vznikne „informační koutek“, kde bude knihovník v okamžiku velké návštěvnosti poskytovat uživatelům informační a referenční služby.

7.3. Mystery shopping

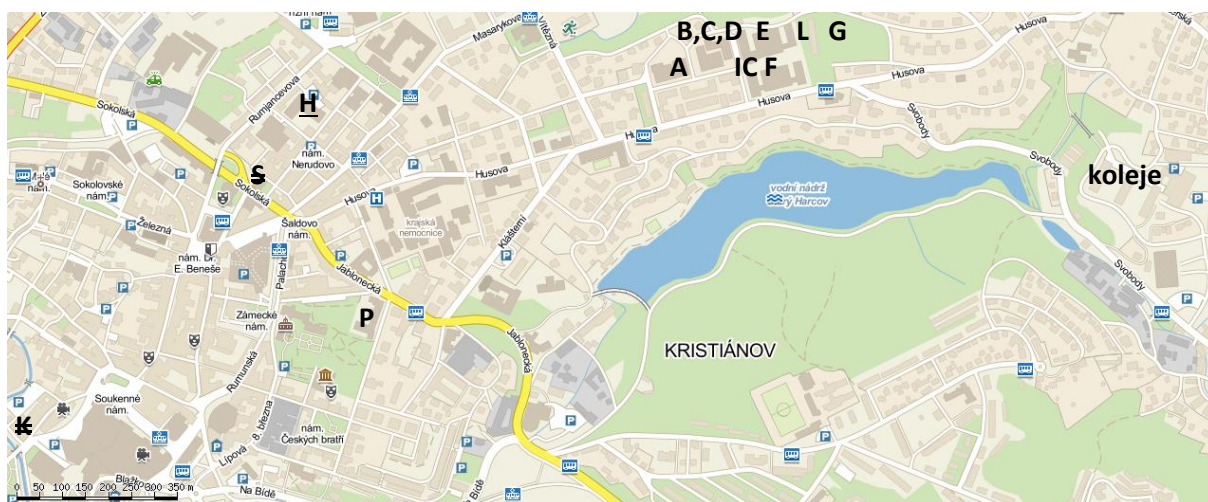
V knihovně bude zavedena technika Mystery shopping umožňující objektivní hodnocení poskytovaných služeb. Tato technika spočívá v nezávislém pozorování inkognito. Do knihovny přijde „fiktivní uživatel“ (mystery shopper), který hraje roli čtenáře a zjišťuje, jak knihovníci pracují v běžném provozu [Stašová, 2008]. O svém pozorování poté napíše zprávu, kterou předá vedení knihovny. Je to ideální prostředek ke zjištění silných a slabých stránek knihovny z hlediska uživatelů. Mystery Shopping bude naplánován vždy dvakrát za rok.

Pro první zkušenost bude zvoleno pozorování těchto okolností:

- Registrace nového čtenáře (externisty – není studentem TUL) – seznámí ho někdo s knihovním řádem a službami, které knihovna poskytuje?
- Dotaz na přístup k internetu a EIZ v knihovně, z domova.
- Dotaz na knihy z kateder.
- Otestování chování knihovníků, když si uživatel vyndá jídlo a pití, popř. když usne.
- Dotaz na dokument, který v knihovně nemáme.
- Dotaz na dokument, který byl předem špatně zařazen do jiného regálu.

Při každém průzkumu budou ověřovány jiné situace, ideálně po provedení nějaké změny, např. po změně řazení knih podle názvu na řazení dle hlavního záhlaví či po zprovoznění institucionálního repositáře.

7.4. Přemístění UKN

Mapa 1 – Rozmístění budov TUL

Technická univerzita v Liberci se neustále rozvíjí. Na podzim roku 2012 byla slavnostně otevřena budova „L“ jako Centrum pro nanomateriály, pokročilé technologie a inovace. Nyní je rozestavěna další nová budova „G“, jejíž dokončení je plánováno na rok 2014. Do těchto nových prostor bude přestěhována část strojní a pedagogické fakulty. Poté má dojít k vyklizení budov „K“ a „S“, které jsou ve středu města Liberce. V budově „H“, kde je nyní kromě UKN děkanát pedagogické a ekonomické fakulty, zůstane pouze ekonomická fakulta a UKN. Výuka i zázemí ostatních fakult budou soustředěny do okolí budov „A“ a „F“. Jediné dvě budovy, které zůstanou „odtrženy“ od tohoto areálu, je budova „P“ (část pedagogické fakulty) a „H“ (UKN a ekonomická fakulta). Vzhledem ke klesajícímu počtu uživatelů a návštěv by bylo vhodné UKN přemístit do centra výuky TUL. Vedení TUL (rektor a prorektor pro rozvoj a výstavbu, pod kterého je zařazena UKN) tuto myšlenku podporuje. Knižní fond určený pro ekonomickou fakultu a archivované VŠKP by zůstaly v budově „H“.

V dlouhodobém plánu TUL je uvedena informace o zřízení nových prostor pro volnočasové aktivity studentů a UKN v budově „E2“, která bude v nejbližších letech rekonstruována. Součástí budovy bude i nová mateřská školka TUL. Nepočítá se však s umístěním knižního fondu, bude se jednat pouze o studijní prostory s připojením k síti TUL a internetu. Mohl by fungovat dovoz dokumentů na základě požadavků uživatelů z UKN.

Vedle tohoto plánu by mohla UKN získat určité prostory po ukončení migrace některých fakult do budovy „G“ v roce 2014. Druhou variantou je výstavba nové budovy, která by mohla stát za budovou „D“. Podobná myšlenka [Vencáková, 2008] a projekt tu již v minulosti byly, bohužel z důvodu přes-

příliš velké kapacity budovy pro účely UKN se projekt neuskutečnil. Pokud se bude vypracovávat nový projekt, měl by počítat s následujícími požadavky (plochy potřebné pro novou UKN jsou roztríděny dle užití a vypočítány z doposud využívaných prostor):

Půjčovny (vč. volného výběru knih)	1330 m ²
Studovny (vč. odpočinkových prostor)	470 m ²
Počítačové studovny	160 m ²
Kanceláře	220 m ²
Sklady	660 m ²
Zázemí pro zaměstnance (vč. šatny, wc)	50 m ²
Šatna pro uživatele	30 m ²
WC	40 m ²
CELKEM	2960 m²

Tab. 9 – Prostorové požadavky na UKN

Knihy ve volném výběru by měly být umístěny v regálech o výšce 185 cm, šířce 90 cm a 6 policemi [Stöcklová, 2008], ve skladech nejlépe v pojízdných regálech o výšce 220 cm, šířce 1 m a 7 policemi. Časopisy by se měly skladovat a zpřístupňovat ve speciálních regálech k tomu určených. Prostory pro knižní fond by měly být klimatizovány.

V celém prostoru UKN by měla být přístupna wi-fi síť TUL. Přístup do počítačů bude pouze po přihlášení prostřednictvím Shibbolethu. Na počítačích bude přístupný internet a licencované EIZ, na uzavřené síti počítačů pak všechny plné texty VŠKP z celé historie TUL.

Knihovna by měla vedle své primární funkce zpřístupňování informačních zdrojů plnit i funkci společenskou a kulturní. Jako inspirace může sloužit studie o konstrukcích, plánování a designu akademických knihoven v USA [Stewart, 2010]. Z této studie zmíním několik zajímavých závěrů:

Prostor	Počet respondentů
učebny knihovny	37
společenský prostor (pro studijní skupiny)	26
informační / vzdělávací prostor	19
referenční / informační pult	10
studijní prostor	9
knihovní fondy	9
vzácné knihy / archivy / speciální sbírky	9
Čítárna	7
fakultní vývojové centrum	6
prostor určený pro fakultu a/nebo postgraduální studenty	5
digitalizační centrum	3
prostor otevřený nonstop (24 hodin denně)	3
prostor pro „doučování“ a psaní	3
IT help desk	2
vysokoškolské výzkumné centrum	1
odpočinkový prostor	1
počítačová studovna	1
Atrium	1

Tab. 10 - Prostory, které respondenti označili jako nejlépe reprezentující knihovnickou roli v rámci instituce [Stewart, 2010]

Prostor	Počet respondentů
Kavárna	25
galerie, výstavní prostory	17
zasedací místnost	16
Čítárna	12
počítačová studovna	11
archiv / speciální sbírky	8
multifunkční prostor bez nábytku	8
studijní místnosti pro skupiny	7
„obývací“ - prostory s měkkým sezením	6
atrium a venkovní prostor	5
Auditorium	3
informační prostor	3
studijní prostor	3
nonstop studovna	2
Salonky	2
prostor s novými knihami	2
veřejná chodba	2
veřejný prostor s počítači	1
místnost s mediální produkcí	1
volný čas / fond populární četby	1
fakultní vývojové centrum	1

Tab. 11 - Prostory knihovny, které respondenti označili jako nejlépe reprezentující společenskou a kulturní funkci [Stewart, 2010]

Prostor	Počet respondentů
místnosti pro studijní skupiny	31
studijní prostor (včetně studijních koutků, chodeb a „tiché“ studovny)	28
veřejný prostor s počítači	18
studijní a informační prostor	16
počítačové studovny	10
Kavárna	9
Učebny	5
konferenční místnosti	4
odpočinkový prostor	4
multimediální centrum	3
Kopírky	3
Hala	2
nonstop studovna	2
referenční prostor	2
Čítárna	1
prostor pro výuku	1
otevřený prostor	1
referenční pult	1
informační pult	1
hudební a mediální sbírky / jazykové výukové centrum	1

Tab. 12 - Nejfrekventovanější prostory v nové knihovně [Stewart, 2010]

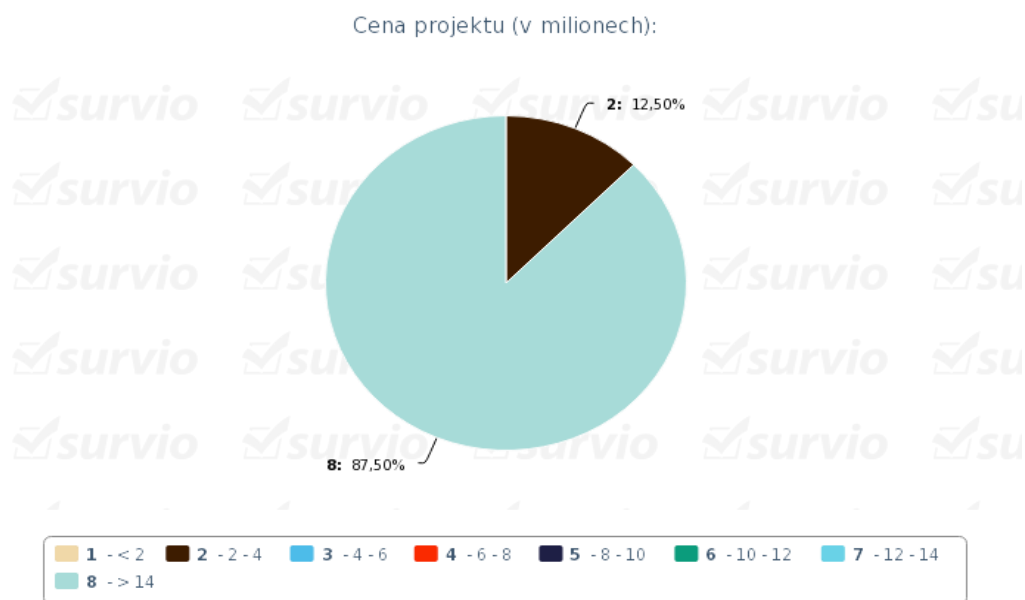
Podle uvedené studie [Stewart, 2010], která se zabývala stavbou nové budovy knihovny a využitím jejího prostoru, byl vytvořen dotazník (viz příloha 2), který byl v elektronické podobě prostřednictvím systému Survio²⁶ rozeslán vysokoškolským / univerzitním knihovnám v ČR. Ke dni 15. 7. 2013 odpovědělo devět ze šestnácti oslovených knihoven²⁷ (ČZU v Praze, Ostravská univerzita, Univerzita Palackého v Olomouci, UJEP, NTK, UTB ve Zlíně, Veterinární a farmaceutická univerzita Brno, ZČU v Plzni, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích) a zde jsou výsledky:

²⁶ <http://www.survio.com/cs/>

²⁷ Osloveny byly knihovny, které byly v uplynulých deseti letech umístěny do nových prostor.

PLÁNOVÁNÍ

- Cena projektu nové budovy.

Graf 9 - Cena projektu (v milionech)

- 7x (88 %) více než 14 milionů korun
- 1x (12 %) 2 - 4 miliony korun

Do většiny nových budov knihoven bylo investováno více než 14 milionů korun. Pouze jedna uvedla investici v rozmezí 2 až 4 milionů korun.

- Stavby byly dokončeny v letech:

2x 2012

2x 2009

2007

2002

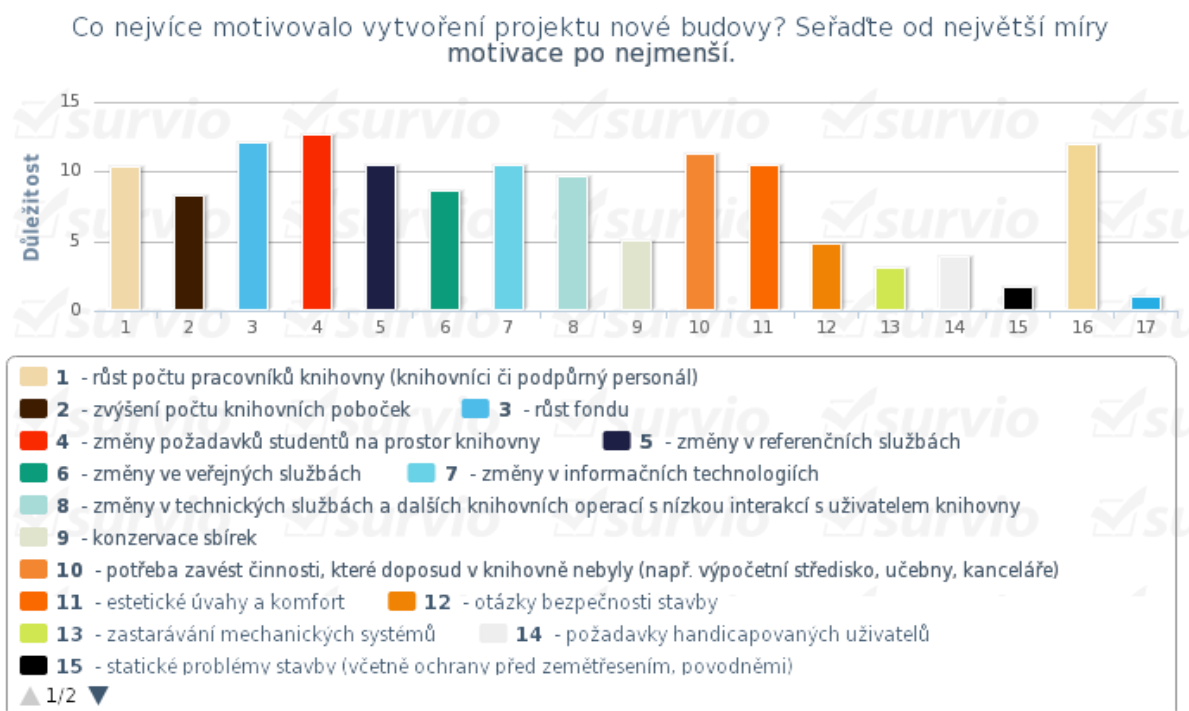
2001

2000

1998

Jedná se o novostavby.

- Co bylo největší motivací k vytvoření projektu.

Graf 10 - Motivace k vytvoření projektu nové budovy knihovny

Uvedené aspekty byly seřazeny dle důležitosti do tohoto pořadí (důležitost):

1. změny požadavků studentů na prostor knihovny (12,67)
2. růst fondu (12)
3. dysfunkční předchozí prostor (11,89)
4. potřeba zavést činnosti, které doposud v knihovně nebyly (např. výpočetní středisko, učebny, kanceláře) (11,22)
5. změny v referenčních službách (10,44)
6. změny v informačních technologiích (10,44)
7. estetické úvahy a komfort (10,44)
8. růst počtu pracovníků knihovny (knihovníci či podpůrný personál) (10,33)
9. změny v technických službách a dalších knihovních operacích s nízkou interakcí s uživatelem knihovny (9,67)
10. změny ve veřejných službách (8,56)
11. zvýšení počtu knihovních poboček (8,22)
12. konzervace sbírek (5)
13. otázky bezpečnosti stavby (4,78)

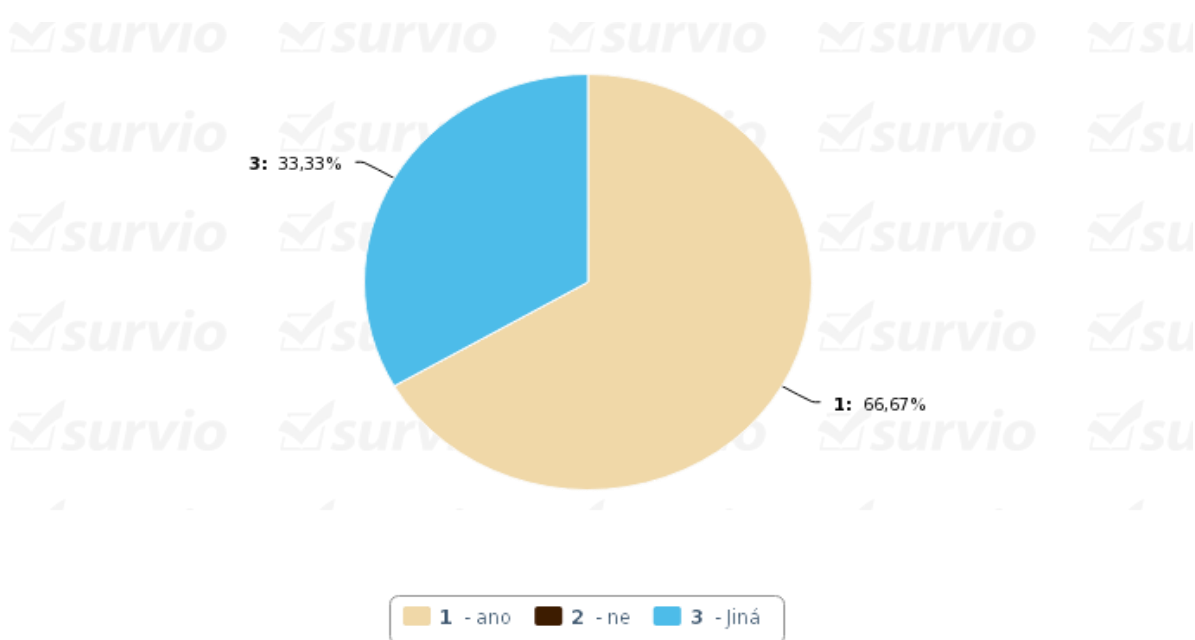
14. požadavky handicapovaných uživatelů (3,89)

15. zastarávání mechanických systémů (3)

16. statické problémy stavby (včetně ochrany před zemětřesením, povodněmi) (1,67)

Jako jiné možnosti respondenti uvedli další dvě možnosti: zřízení celouniverzitní knihovny (1) a knihovna neměla doposud vlastní budovu (1). Z odpovědí vyplývají tři nejčastější důvody pro projektování nové budovy knihovny: požadavky studentů na prostor ke studiu, růst fondu knihovny a zavádění nových služeb a technologií.

- Byly projekt a výstavba realizovány v souladu s udržitelností životního prostředí?

Graf 11 - Soulad stavby s udržitelností životního prostředí

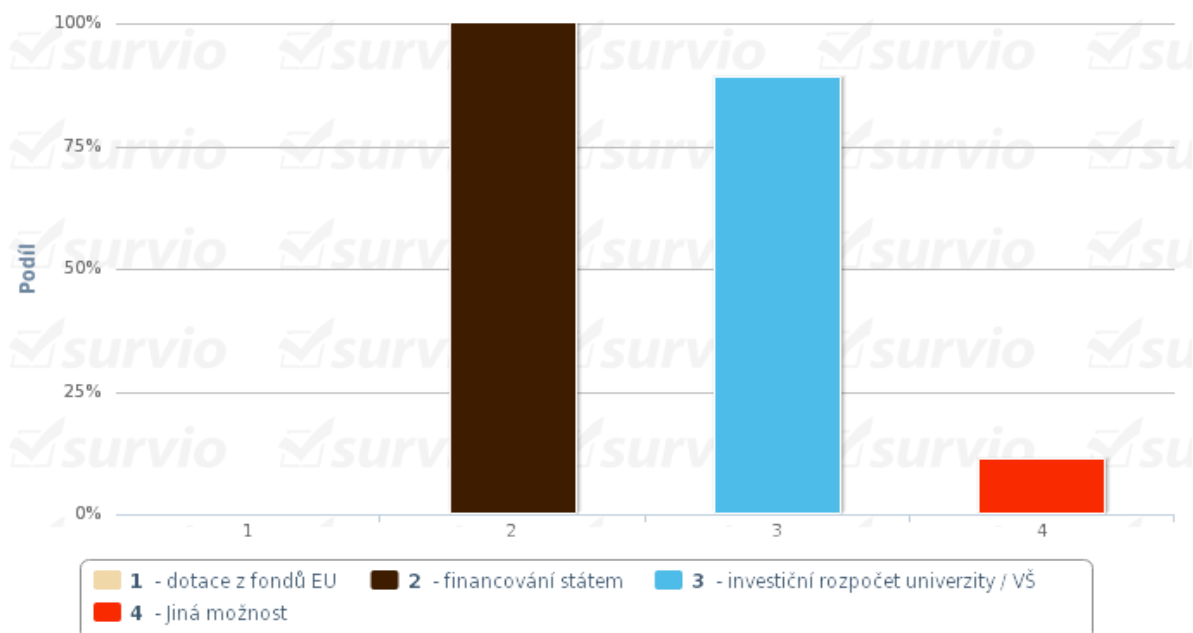
6x (67 %) ano

3x (33 %) jiná (nevím, pravděpodobně ano, s ohledem na rok dostavby 1998 nevíme s určitostí)

Dvě třetiny odpovědí bylo kladných, zbylé tři knihovny si nebyly jisty, či nevěděly.

➤ Zdroje financování.

Jaké byly zdroje financování projektu? (zaškrtněte všechny, které byly uplatněny)

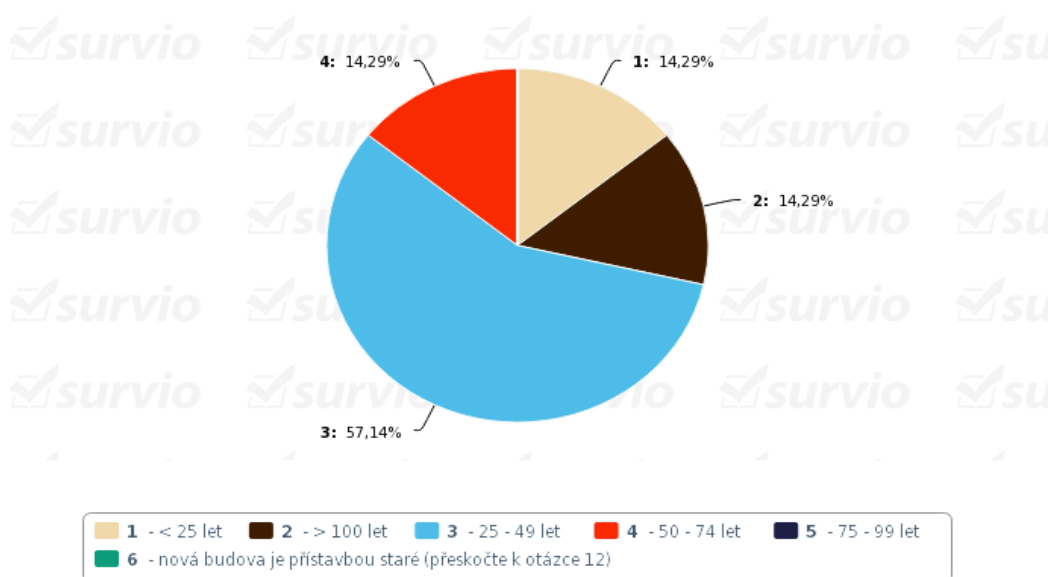
Graf 12 - Zdroje financování projektu nové knihovny

- 9x (100 %) financování státem
- 8x (89 %) investiční rozpočet univerzity / VŠ
- 1x (11 %) jiná možnost (Mellonova nadace)

Všechny projekty byly financovány státem, většina i investičním rozpočtem univerzity/školy a jedna prostředky Mellonovy nadace.

➤ Stáří předchozí budovy.

Jak stará byla předchozí budova, ve které knihovna sídlila?

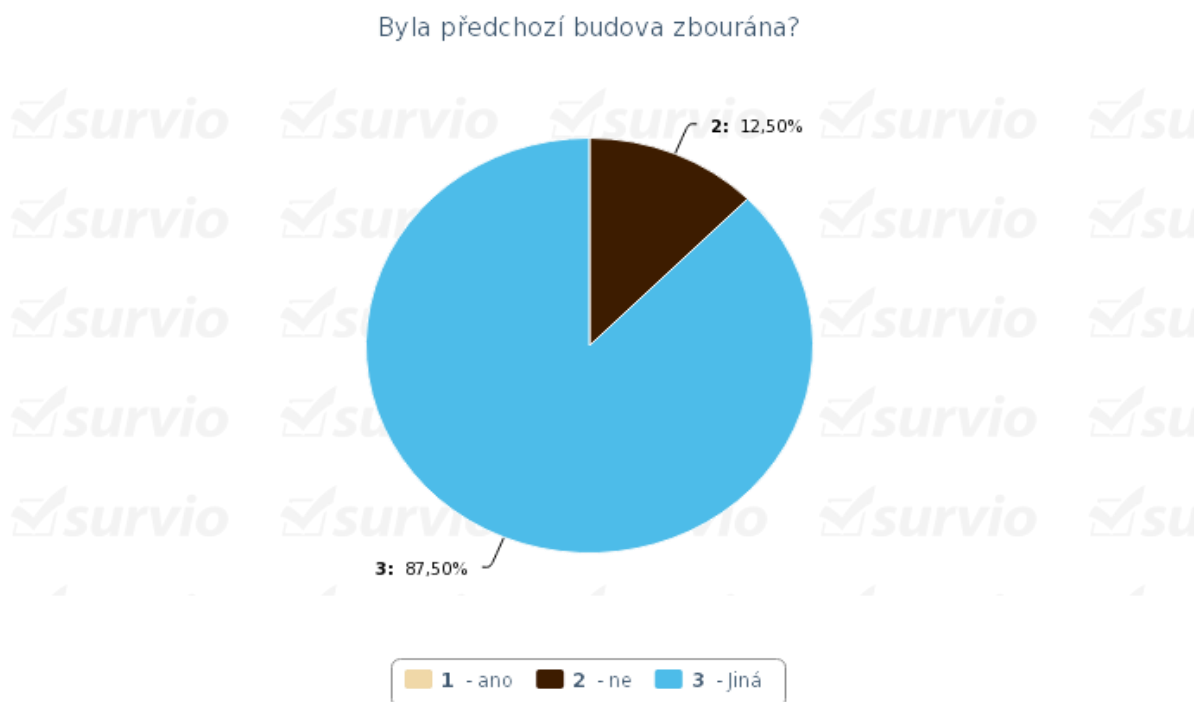

Graf 13 - Stáří předchozí budovy knihovny

4x (57 %)	25 - 49 let
1x (14 %)	méně než 25 let
1x (14 %)	více než 100 let
1x (14 %)	50 - 74 let

Čtyři knihovny byly přemísťovány z budov starých 25 – 49 let, jedné mladší 25 let, jedné starší 100 let a jedna stará 50 – 74 let. Dva respondenti neodpověděli, jelikož jejich knihovny teprve vznikaly. Z toho vyplývá, že na stáří předchozích budov nezáleželo.

➤ Došlo ke zbourání předchozí budovy?

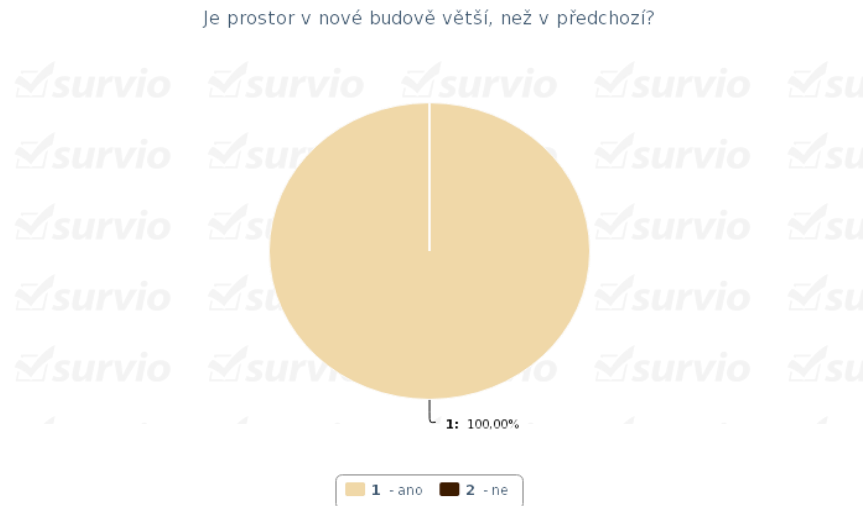
Graf 14 - Zbourání předchozí budovy knihovny

7x (88 %)   jiná (sídli v ní část jiné fakulty, neměli jsme předchozí budovu, NK ČR, výuka)
1x (12 %)   ne

Žádná z předchozích budov nebyla zbourána. Jsou využívány nadále pro výuku. Objekt, kde sídlila NTK nyní užívá NK ČR.

CHARAKTERISTIKA NOVÉ BUDOVY

- Srovnání prostor v nové a staré budově.

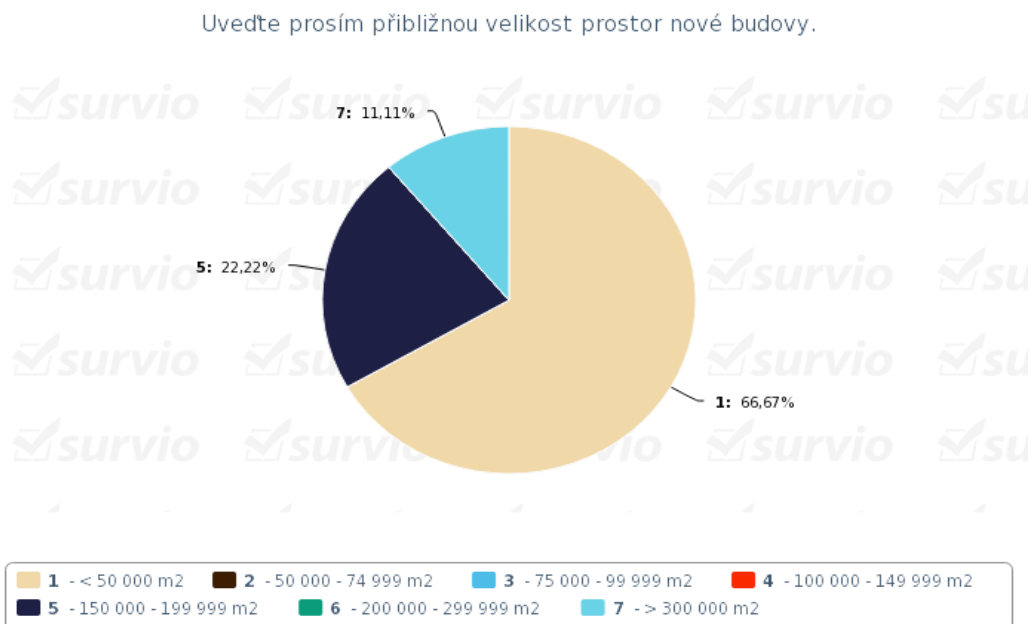

Graf 15 - Vývoj velikosti prostoru nové knihovny

8x (100 %) ano

Všechny knihovny se stěhovaly do větších prostor.

- Velikost nových prostor.

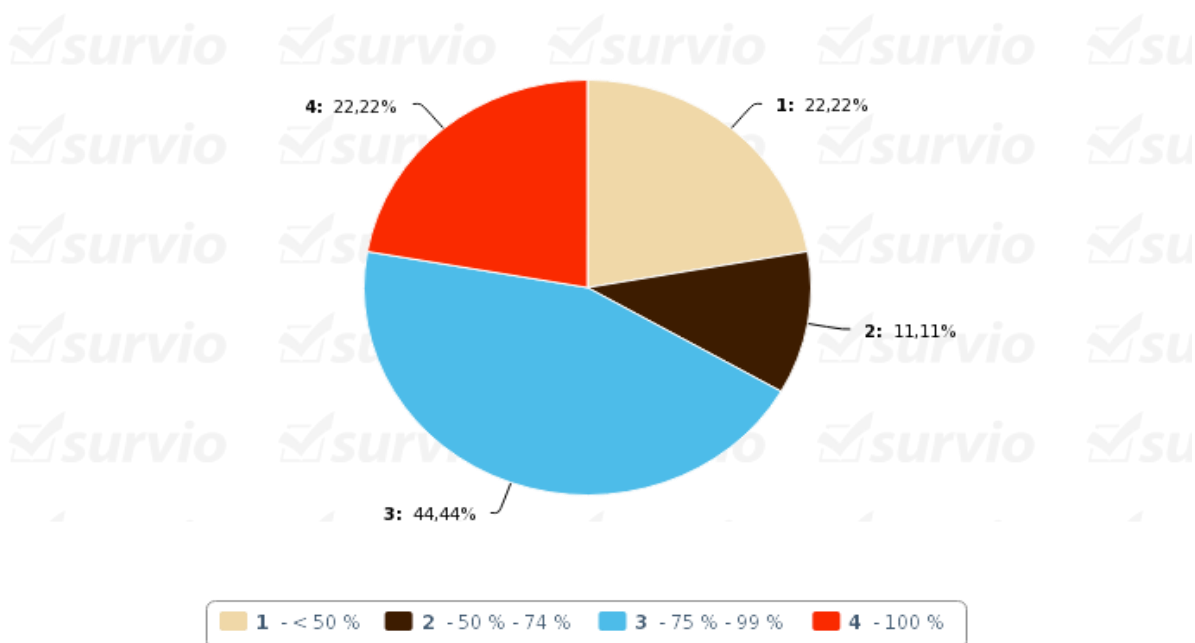
Graf 16 - Velikost prostor nové budovy knihovny

6x (67 %)	méně než 50 000 m ²
2x (22 %)	150 000 - 199 999 m ²
1x (11 %)	více než 300 000 m ²

Jedna z knihoven zaujímá prostor větší než 300 000 m². Dvě jsou rozprostřené na 150 000 – 199 999 m² a zbylé na méně než 50 000 m². Prostor záleží vždy na velikosti univerzity / vysoké školy. Čím více studentů, tím by měl být větší i studijní prostor.

- Jakou část budovy zaujímá knihovna.

Uvedte v procentech jaká část nové budovy je určena pro knihovnu.

Graf 17 - Kolik prostor v nové budově je přiděleno knihovně (v procentech)

4x (45 %)	75 % - 99 %
2x (22 %)	méně než 50 %
2x (22 %)	100 %
1x (11 %)	50 % - 74 %

Pouze dvě budovy jsou celé využívány knihovnou. Dvě využívají méně než polovinu prostor budovy a zbylé více nežli polovinu. Součástí budovy knihovny může být např. menza, podzemní garáže, ateliéry, prodejna skript, atd.

➤ Vývoj počtu veřejně přístupných počítačů.

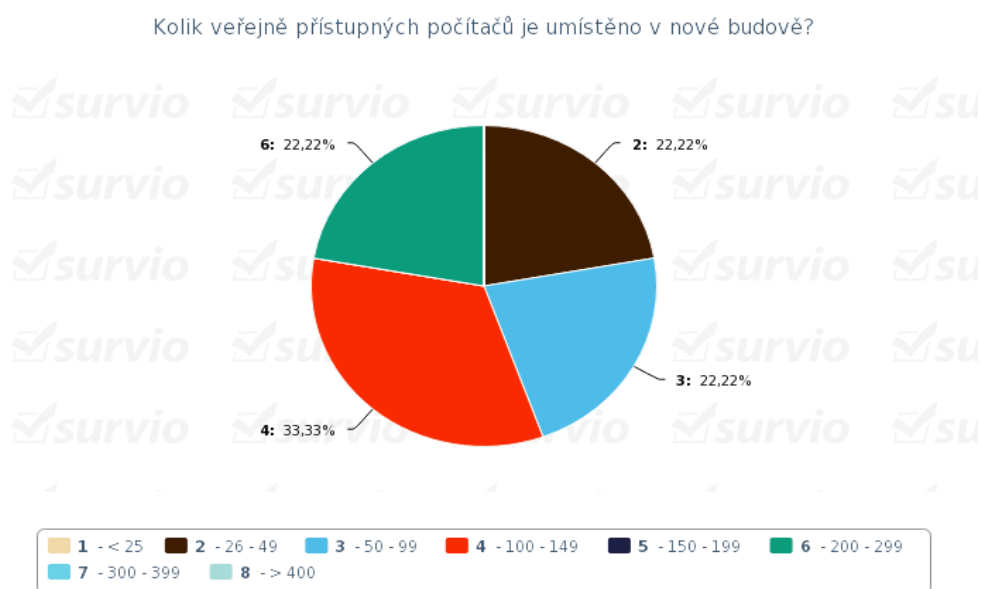

Graf 18 - Vývoj počtu veřejně přístupných počítačů

9x (100 %) více

Ve všech nových knihovnách je umístěno více veřejně přístupných počítačů, než bylo v předešlých budovách.

➤ Počet veřejně přístupných počítačů.

Graf 19 - Počet veřejně přístupných počítačů v nové budově knihovny

3x (33 %)	100 - 149
2x (22 %)	26 - 49
2x (22 %)	50 - 99
2x (22 %)	200 - 299

Maximální počet umístěných počítačů pro veřejnost je 200 – 299, tento počet označily dvě knihovny. Tři mají ve svých prostorách umístěno 100 – 149 počítačů, dvě 26 – 49 počítačů a dvě 50 – 99 počítačů. Studenti jsou zvyklí používat většinou svá vlastní mobilní zařízení. Pokud je dostatečné pokrytí wi-fi, není nutné dávat k dispozici veřejnosti tak velký počet počítačů, jako je zde uvedený nejvyšší počet.

- Vývoj počtu zásuvek k připojení počítačů.

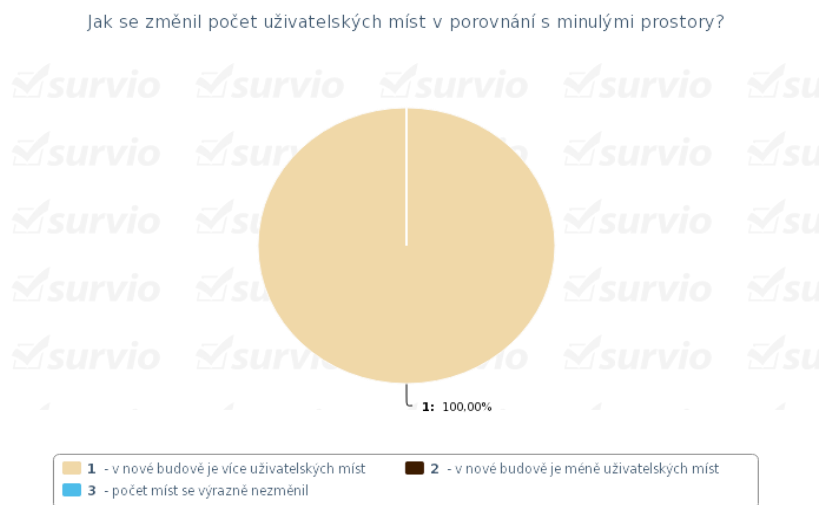
Graf 20 - Vývoj počtu zásuvek k připojení počítačů

9x (100 %) ano

Ve všech budovách došlo k navýšení zásuvek k připojení počítačů.

➤ Vývoj počtu uživatelských míst.

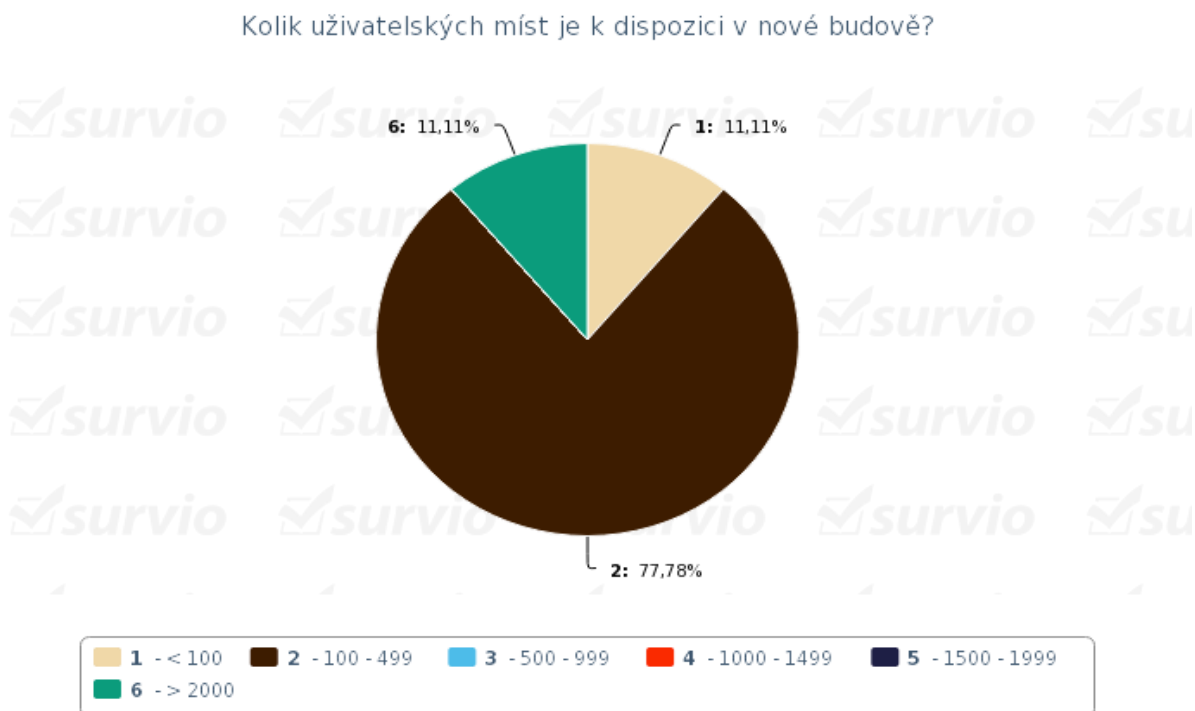

Graf 21 - Vývoj počtu uživatelských míst

9x (100 %) v nové budově je více uživatelských míst

Oproti předchozímu stavu se v nové budově u všech knihoven počet uživatelských míst zvýšil.

➤ Počet uživatelských míst.

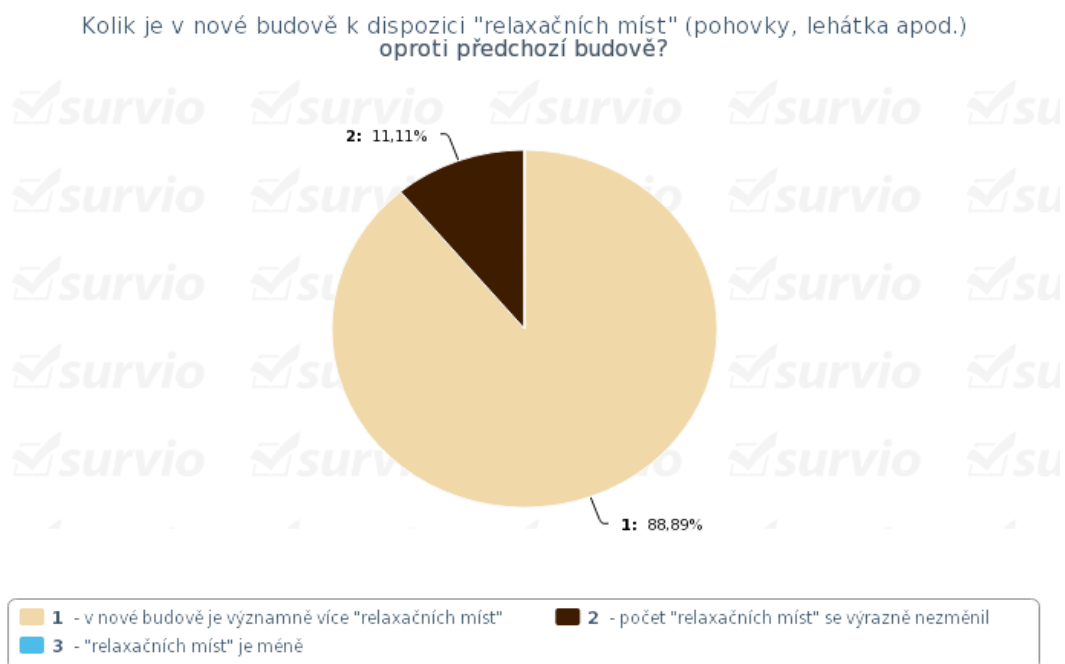

Graf 22 - Počet uživatelských míst v nové budově knihovny

7x (78 %)	100 - 499
1x (11 %)	méně než 100
1x (11 %)	více než 2000

Ve většině dotazovaných knihoven je 100 – 499 uživatelských míst. Jedna má více než 2 000 a jedna naopak méně než 100 uživatelských míst. I pro UKN by byl vhodný počet v nejčastěji uváděném rozmezí.

➤ Vývoj odpočinkových prostor.

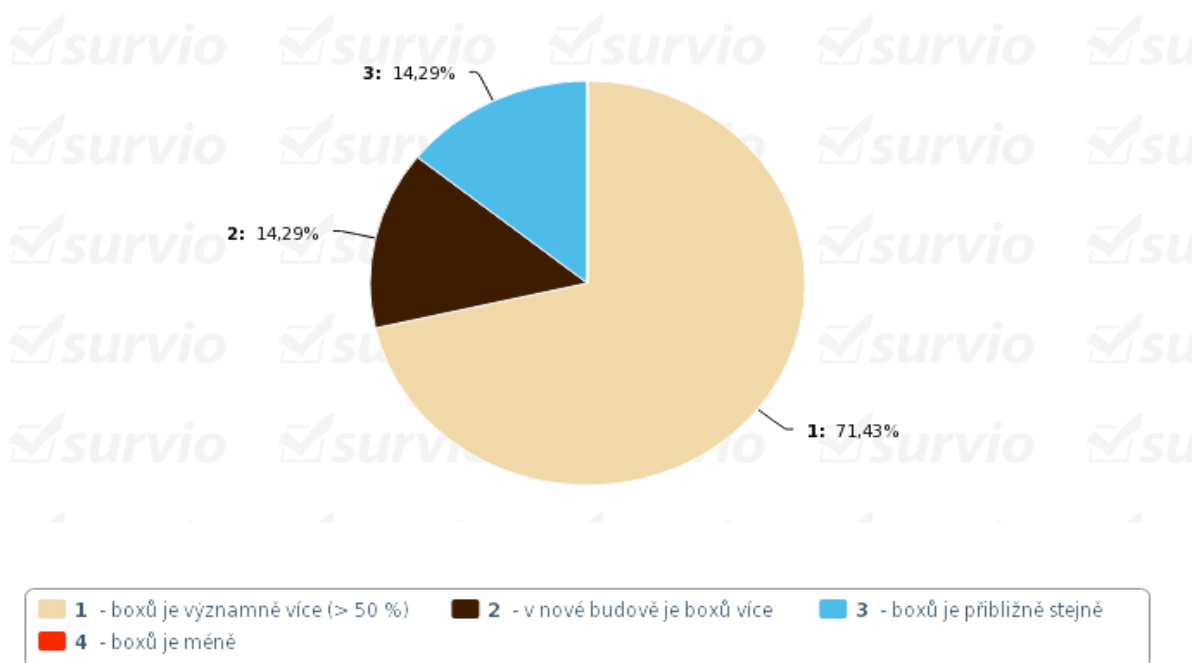
Graf 23 - Vývoj počtu „relaxačních míst“

8x (89 %)	v nové budově je významně více „relaxačních míst“
1x (11 %)	počet „relaxačních míst“ se výrazně změnil

Až na jednu výjimku, kde zůstává stav přibližně stejný, se významně zvýšil počet „relaxačních míst“.

➤ Vývoj počtu studijních boxů.

Jaký je počet studijních boxů v novostavbě v porovnání se starou budovou?

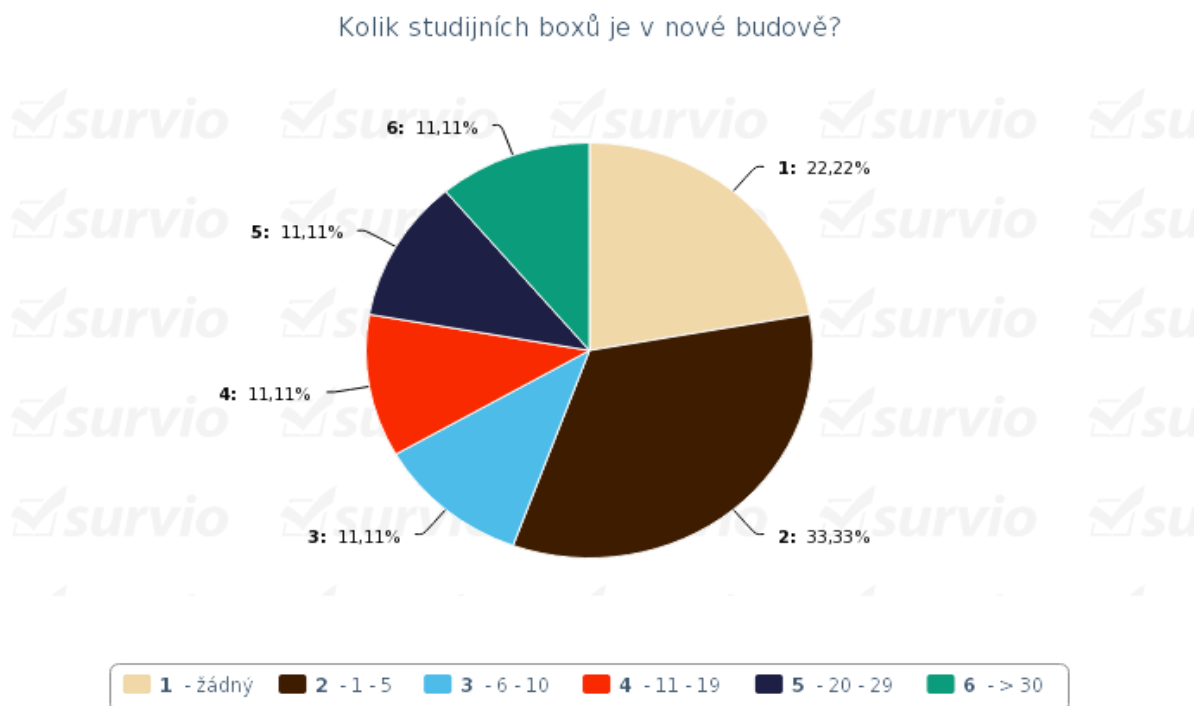

Graf 24 - Vývoj počtu studijních boxů

- 5x (72 %) boxů je významně více (více než o 50 %)
- 1x (14 %) v nové budově je boxů více
- 1x (14 %) boxů je přibližně stejně

Ve většině knihoven došlo ke zvýšení počtu studijních boxů. Jen v jedné je přibližně stejný počet boxů, jako v předchozí budově.

➤ Počet studijních boxů.

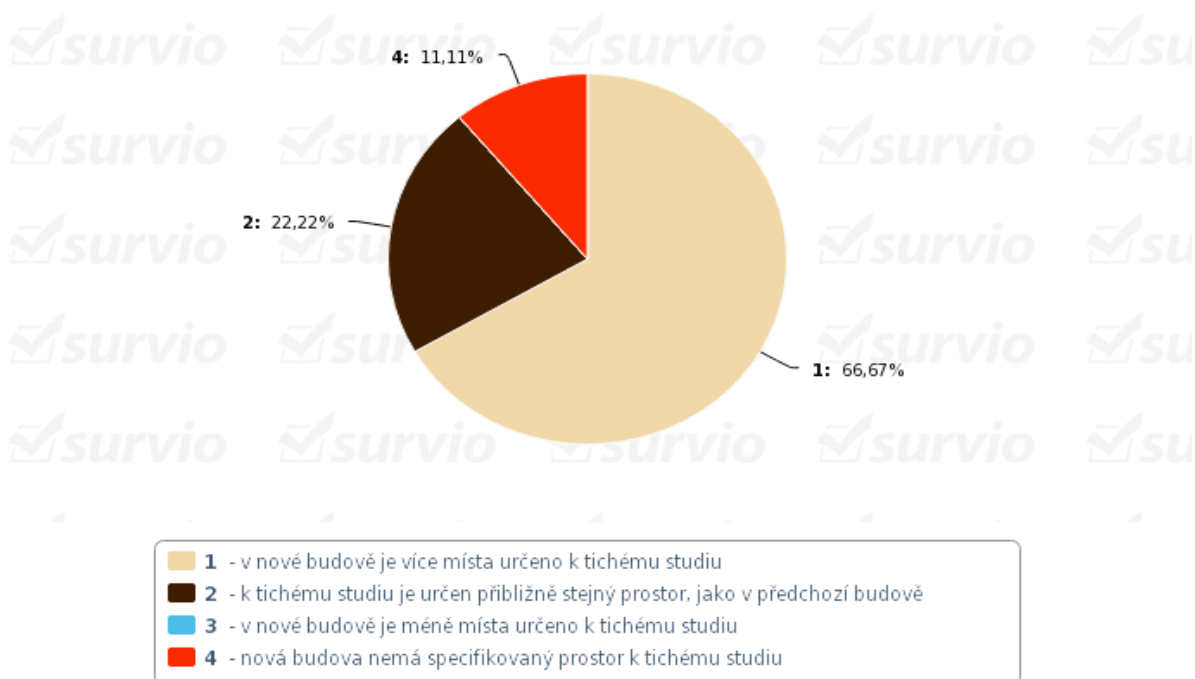
Graf 25 - Počet studijních boxů v nové budově knihovny

3x (33 %)	1 - 5
2x (22 %)	žádný
1x (11 %)	6 - 10
1x (11 %)	11 - 19
1x (11 %)	20 - 29
1x (11 %)	více než 30

Dvě knihovny nemají žádný studijní box. Tři knihovny uvádějí 1 – 3 boxy, po jedné knihovně 3 – 10, 11 – 19 a 20 – 29 studijních boxů. Žádná jich nemá více než 30.

➤ Vývoj prostoru určeného k tichému studiu.

Kolik prostoru je v nové budově oproti předchozí určeno k tichému studiu?

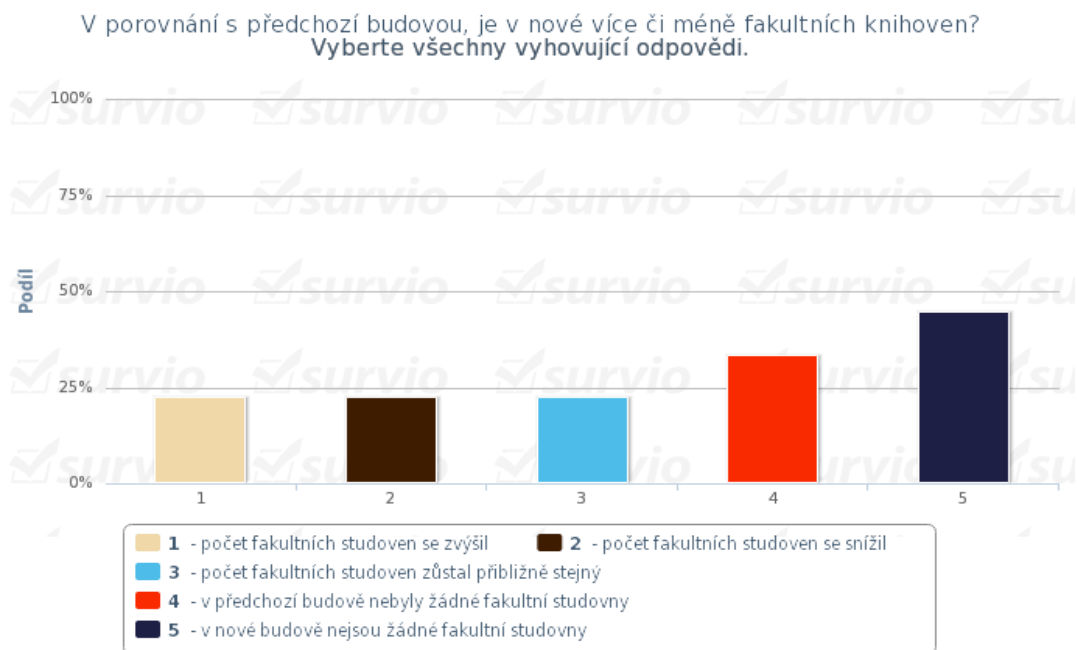

Graf 26 - Vývoj velikosti prostor určených k tichému studiu

- 6x (67 %) v nové budově je více místa určeno k tichému studiu
- 2x (22 %) k tichému studiu je určen přibližně stejný prostor, jako v předchozí budově
- 1x (11 %) nová budova nemá specifikovaný prostor k tichému studiu

Jedna z knihoven nemá žádný vyhrazený prostor k tichému studiu. Zbylé mají přibližně stejný či větší prostor určený k tichému studiu.

➤ Vývoj počtu fakultních knihoven.

Graf 27 - Vývoj počtu fakultních knihoven

- 4x (44 %) v nové budově nejsou žádné fakultní studovny
- 3x (33 %) v předchozí budově nebyly žádné fakultní studovny
- 2x (22 %) počet fakultních studoven se zvýšil
- 2x (22 %) počet fakultních studoven se snížil
- 2x (22 %) počet fakultních studoven zůstal přibližně stejný

Ve čtyřech knihovnách nejsou žádné fakultní knihovny. Ve dvou se jejich počet zvýšil a ve dvou snížil.

➤ Vývoj počtu počítačových studoven.

Jak se vyvinul počet počítačových studoven v porovnání s předchozí budovou?

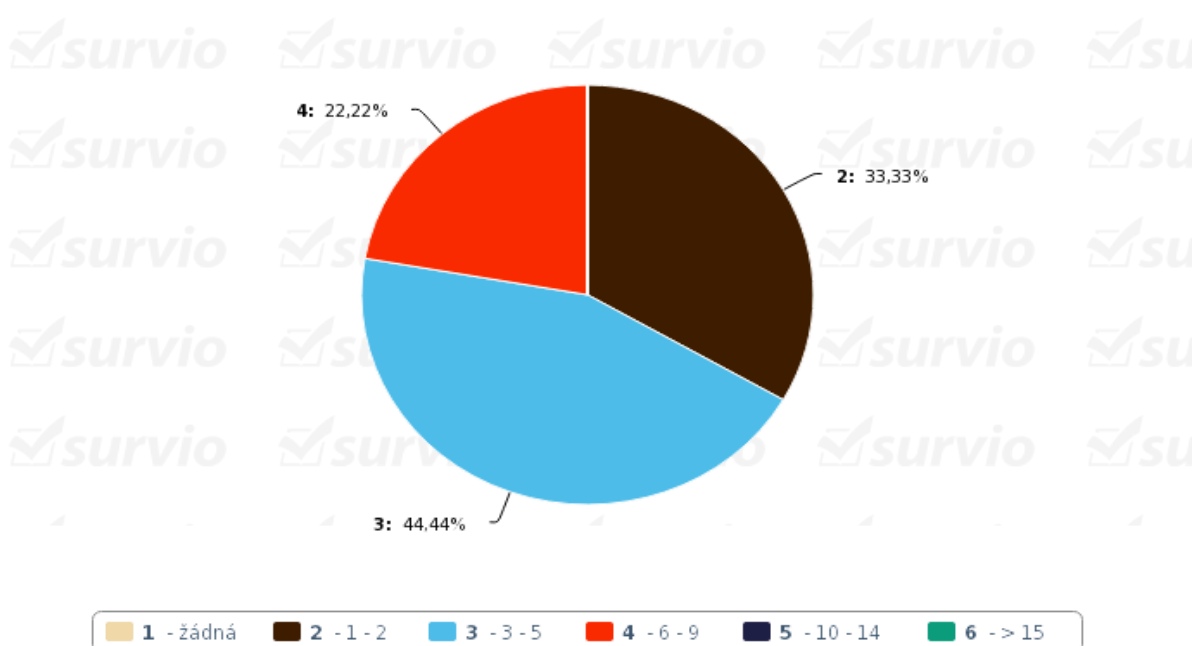
Graf 28 - Vývoj počtu počítačových studoven

7x (100 %) počet počítačových studoven vzrostl

Ve všech knihovnách se zvýšil počet počítačových studoven.

➤ Počet učeben.

Kolik učeben pro knihovnu je v nové budově (nemusí být počítačové)?

Graf 29 - Počet učeben v nové budově knihovny (nemusí být počítačové)

4x (44 %)	3 - 5
3x (33 %)	1 - 2
2x (22 %)	6 - 9

V každé knihovně je alespoň jedna učebna, ve většině případů 3 - 5 učeben.

➤ Vývoj prostoru pro personál knihovny.

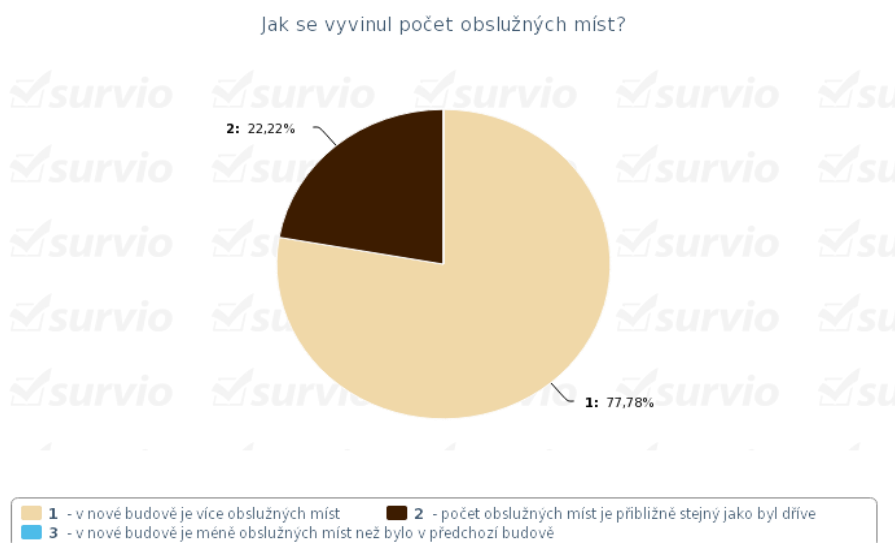
Graf 30 - Vývoj prostoru určeného pro personál knihovny

7x (88 %)	prostor pro personál je v nové budově větší
1x (12 %)	prostor pro personál je přibližně stejný jako v předchozí budově

Ve většině knihoven se prostor pro personál knihovny zvětšil, pouze v jednom případě zůstal přibližně stejně velký, jako v předchozí budově.

➤ Vývoj obslužných míst v knihovně.

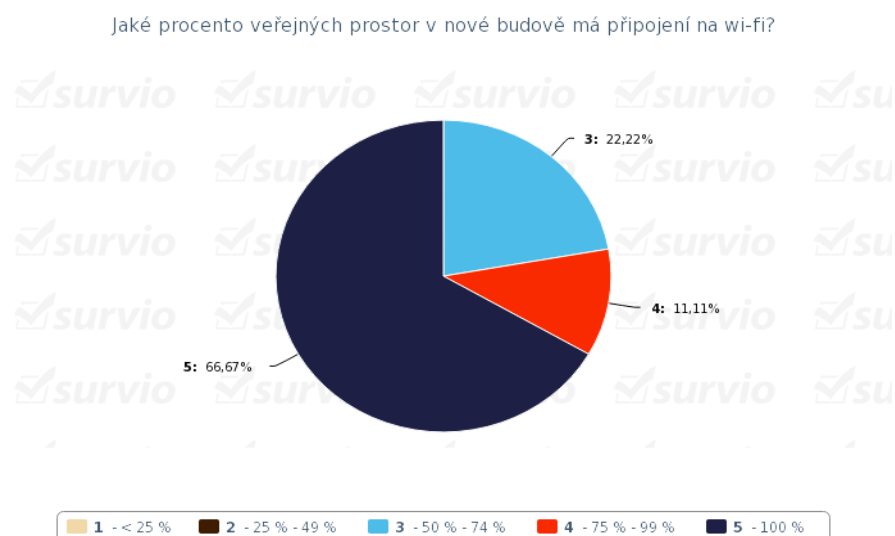
Graf 31 - Vývoj počtu obslužných míst

7x (78 %) v nové budově je více obslužných míst

2x (22 %) počet obslužných míst je přibližně stejný jako byl dříve

Počet obslužných míst vzrostl, pouze ve dvou případech zůstal přibližně stejně velký počet, jako v předchozí budově. To naplňuje jeden z důvodů k vytvoření projektu knihovny - požadavky studentů na větší prostor.

➤ Připojení k wi-fi.

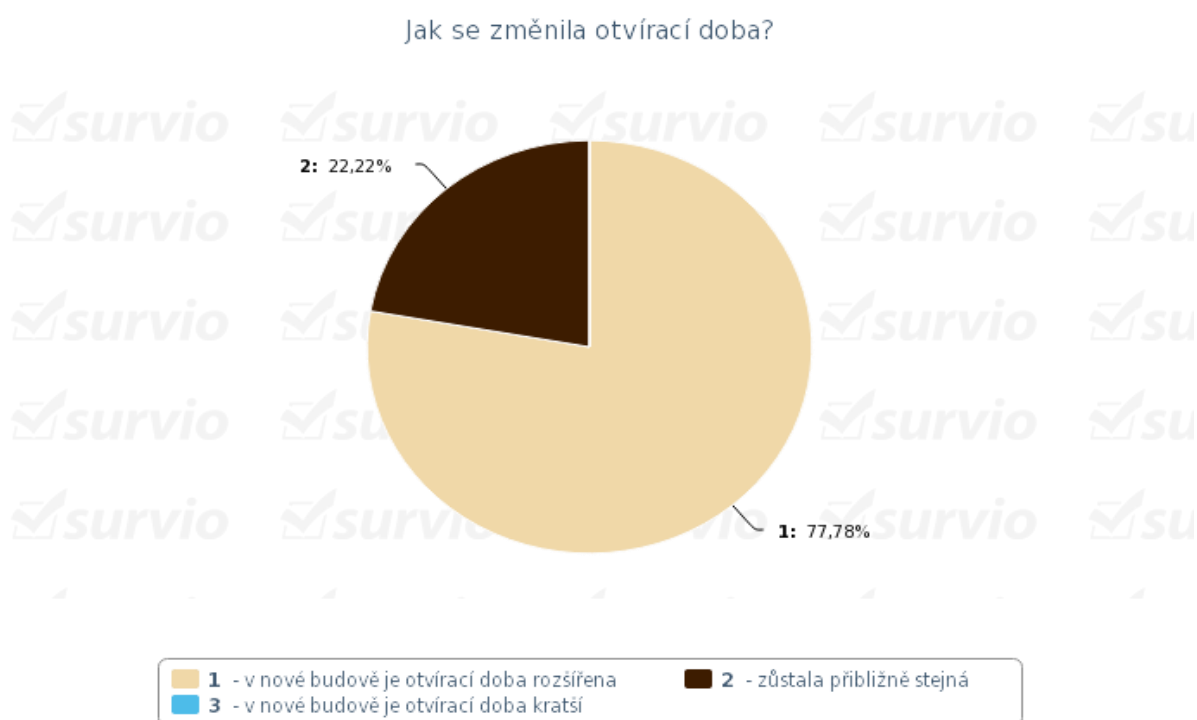

Graf 32 - Pokrytí wi-fi v nové budově knihovny (procentuálně)

6x (67 %)	100 %
2x (22 %)	50 % - 74 %
1x (11 %)	75 % - 99 %

Nové budovy jsou většinou plně pokryty možností připojení k wi-fi. Tři knihovny uvádějí více než polovinu prostor s pokrytím wi-fi. Dostupná bezdrátová síť se stává samozřejmostí.

- Otvírací doba knihovny.

Graf 33 - Vývoj otvírací doby knihovny

7x (78 %)	v nové budově je otvírací doba rozšířena
2x (22 %)	zůstala přibližně stejná

Kromě dvou knihoven byla v nové budově rozšířena otvírací doba, u zbylých zůstává přibližně stejná.

➤ Nonstop provoz.

Graf 34 - Nonstop provoz 24 hodin denně

7x (78 %)   ne
2x (22 %)   ano

Dvě knihovny mají otevřeno nonstop 24 hodin denně.

➤ Okolnosti nonstop provozu.

Graf 35 - Okolnosti nonstop provozu 24 hodin denně

2x (67 %)	ostatní poznámky (nonstop je bibliobox, nonstop je pouze přístup k EIZ, katalogu a facebooku
1x (33 %)	24 hodin denně je umožněn přístup pouze do některých částí budovy

Pokud knihovna uvedla otvírací dobu 24 hodin denně, je to vždy omezeno přístupem pouze do některých částí budovy. Dvě knihovny porozuměly pojmu nonstop provoz zpřístupněním alespoň některých služeb knihovny. Byla tím myšlena ale 24hodinová otvírací doba.

- Uvedte prosím 2 - 3 prostory v nové budově, o kterých si myslíte, že nejvíce reprezentují roli knihovny v akademickém životě vaší univerzity / vysoké školy.

Odpovědi:

půjčovna	6x
individuální studovny	4x
relaxační prostor	3x
školicí středisko	2x
knihovny open space	2x
počítačová učebna	2x
studovna časopisů	1x
mediatéka	1x
badatelna	1x
bibliograficko-informační služby	1x
klubovna	1x

Nejcharakterističtějším prvkem knihoven v akademickém životě univerzity / vysoké školy zůstávají samotné půjčovny s volným přístupem k fondu. Dalšími důležitými prvky jsou individuální studovny a relaxační (odpočinkový) prostor. Dvě knihovny se shodly i na smyslu školicího střediska (přednáškového sálu), počítačové učebně a na otevřeném prostoru knihovny (open space).

- Uveďte prosím 2 - 3 prostory v nové budově, o kterých si myslíte, že nejlépe reprezentují ostatní hlediska života na univerzitě / vysoké škole (např. sociální, kulturní hledisko).

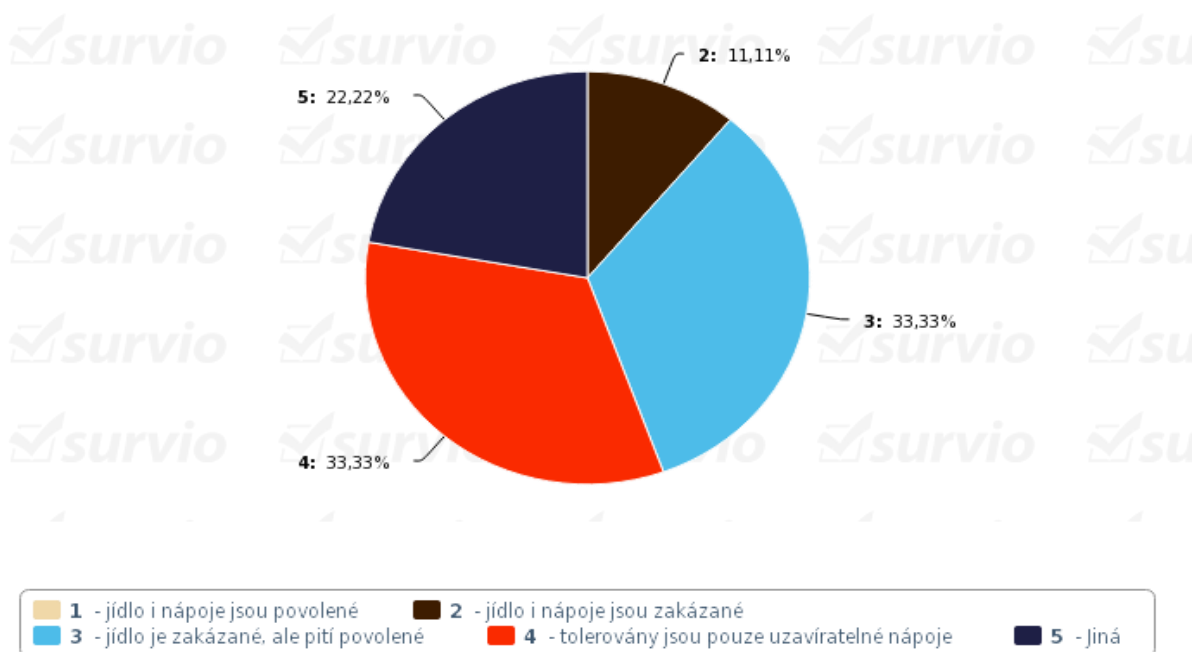
Odpovědi:

bufet či kavárna	6x
prodejna skript a dalších užitečných věcí, knihkupectví	2x
terasa	2x
počítačové učebny	1x
chodby s připojením k wi-fi	1x
foyer	1x
relaxační prostor	1x
individuální koutek	1x
sedačky ve studovně časopisů	1x
obývací	1x
Ballingův sál	1x
klub knihovny	1x
výstavní prostory	1x

Knihovny nejvíce uvádějí, jako prostor charakteristický pro knihovny z jiného, nežli knihovnického hlediska (např. sociálního či kulturního), bufet či kavárnu. Studenti tak mohou trávit v knihovně více času, jelikož mohou uspokojit i své fyzické potřeby. Jako další užitečné zpestření knihovnických prostor je jistě i dvakrát zmíněná prodejna skript (či knihkupectví) a terasa.

➤ Přístup k jídlu a pití v knihovně.

Popište prosím přístup k jídlu a pití v knihovně.

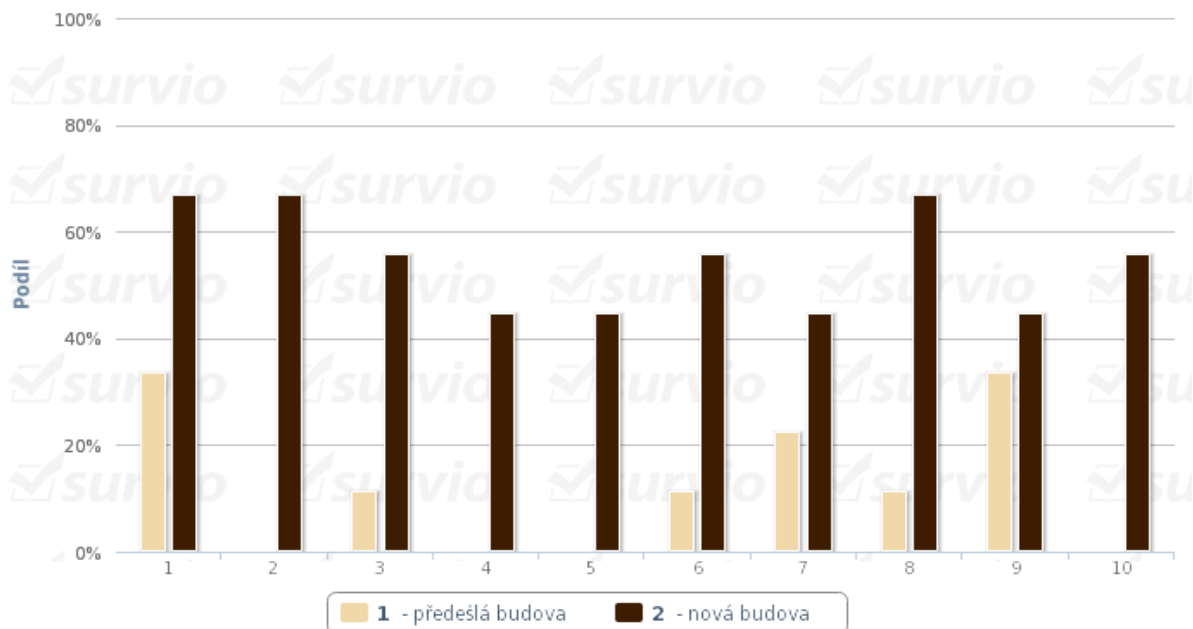
Graf 36 - Přístup k jídlu a pití v knihovně

- 3x (33 %) jídlo je zakázané, ale pití povoleno
- 3x (33 %) tolerovány jsou pouze uzavíratelné nápoje
- 2x (22 %) jiná (v některých prostorách a studovnách je možnost jídla i pití z hrníčků, pití všude z uzavíratelných lahví; jídlo a nápoje jsou povoleny, uzavřené obaly na pití vítány)
- 1x (11 %) jídlo i nápoje jsou zakázané

Přístup k jídlu a pití je v knihovnách různý. Pouze v jedné knihovně je obojí zakázané. V ostatních je většinou povoleno pití, alespoň v některých prostorách. Jídlo je povoleno ve dvou knihovnách.

NEKNIHOVNICKÉ ZAŘÍZENÍ

- Ne-knihovní prostory v předešlé a nové budově.

Graf 37 - Porovnání ne-knihovních prostor v předchozí a nové budově knihovny

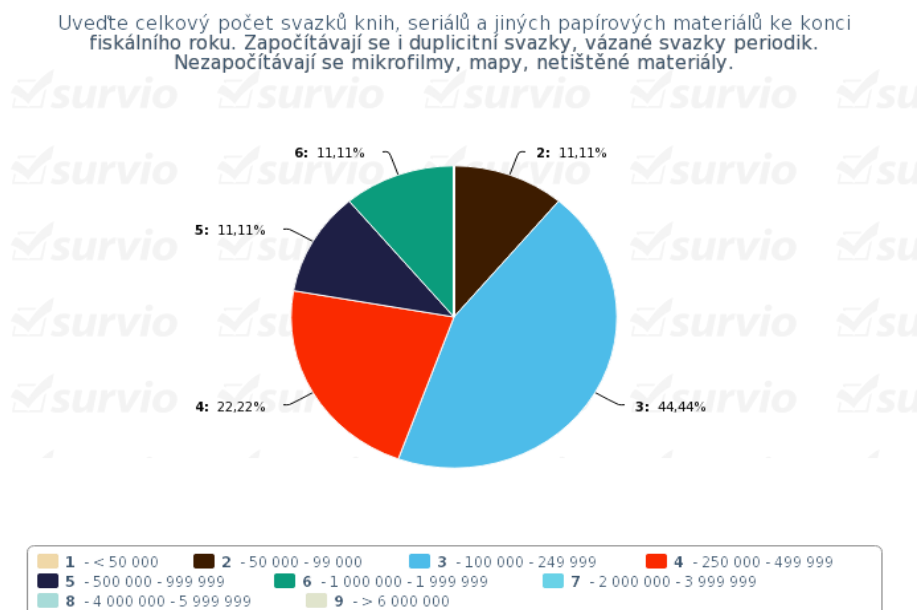
Odpovědi:

	předchozí budova	nová budova
1 počítačová učebna	3	6
2 bufet či kavárna	0	6
3 učebny k obecnému použití	1	5
4 konferenční sál	0	4
5 aula (posluchárna)	0	4
6 školicí centrum	1	5
7 archiv	2	4
8 knihkupectví	1	6
9 reprografické centrum	3	4
10 galerie či muzeum (výstavní prostor)	0	5

Prostory, které v nové budově nejčastěji nově zakládány byly kavárny, knihkupectví a výstavní prostory. Významnou část nově vytvořily i prostory pro hromadné využití - počítačové učebny, učebny k obecnému použití, konferenční sály, auly (posluchárny) a školicí centra.

FONDY

➤ Velikost fondu.

Graf 38 - Velikost fondu knihovny

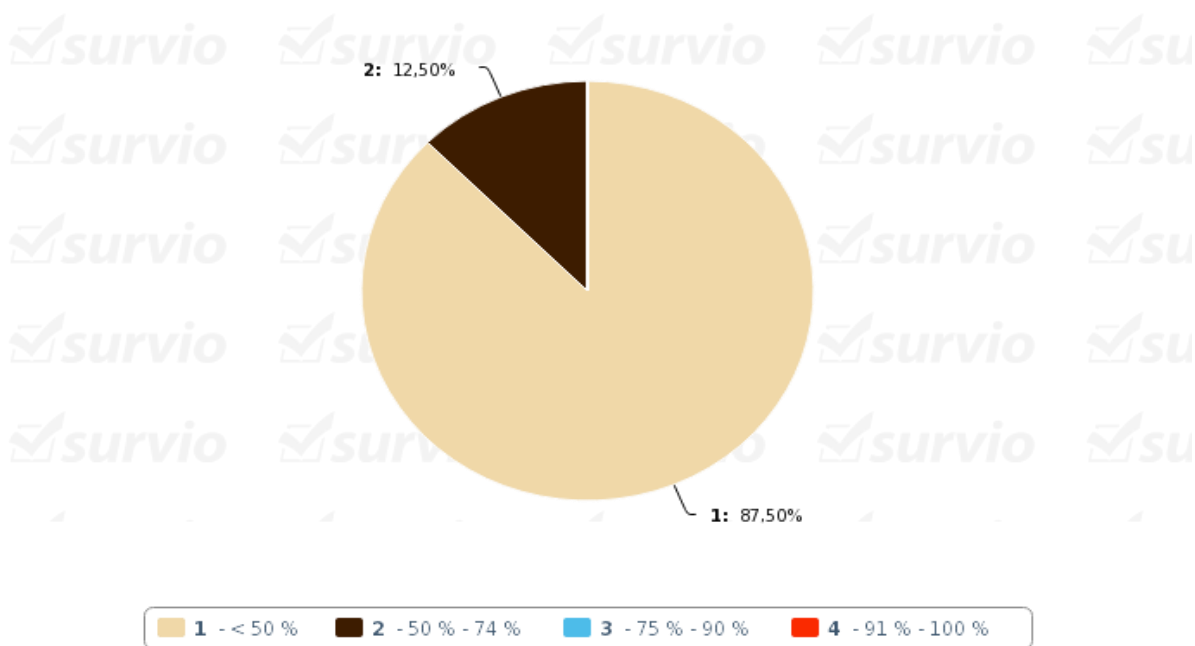
4x (44 %)	100 000 - 249 999
2x (22 %)	250 000 - 499 999
1x (11 %)	50 000 - 99 000
1x (11 %)	500 000 - 999 999
1x (11 %)	1 000 000 - 1 999 999

Čtyři knihovny uvedly přibližně stejnou velikost fondu, jako má UKN - 100 000 - 249 999 svazků. Pouze jedna knihovna má méně - 50 000 - 99 000 svazků a ostatní více než 250 000 svazků.

➤ Umístění fondu ve volném výběru.

Jaké procento z celkového počtu svazků je umístěno ve volném výběru?

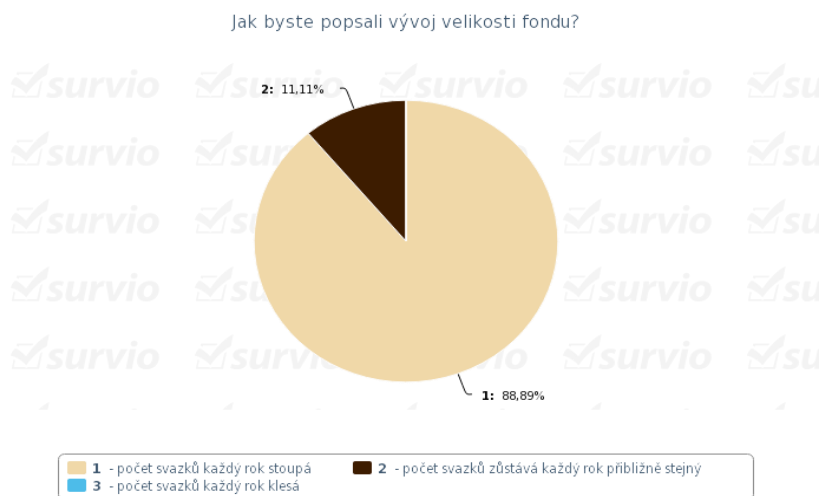
Graf 39 - Podíl fondu umístěného ve volném výběru

7x (88 %) méně než 50 %

1x (13 %) 50 % - 74 %

Většina knihoven má ve volném výběru umístěno méně než 50 % fondu. Jedna uvedla rozmezí 50 % - 74 %. Žádná nemá volný přístup ke kompletnímu fondu.

➤ Vývoj růstu velikosti fondu.

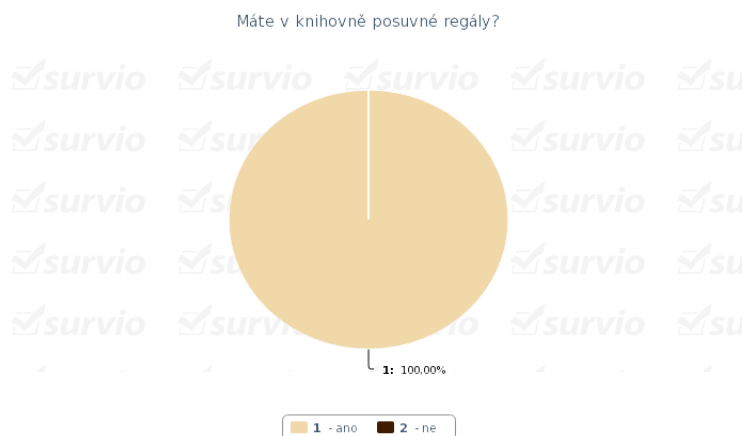

Graf 40 - Vývoj velikosti fondu knihovny

- 8x (89 %) počet svazků každý rok stoupá
- 1x (11 %) počet svazků zůstává každý rok přibližně stejný

Až na jednu knihovnu ve všech každý rok počet svazků stoupá. V jedné zůstává počet přibližně stejný, pravděpodobně díky pravidelnému vyřazování nevyužívaného fondu.

➤ Přítomnost posuvných regálů.

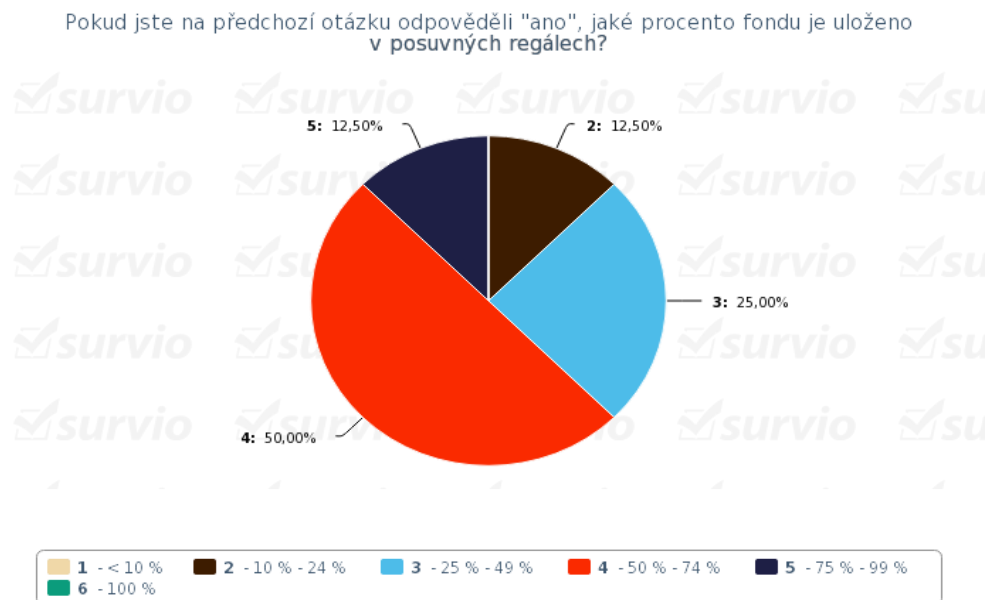

Graf 41 - Posuvné regály v knihovně

- 9x (100 %) ano

Všechny knihovny mají v nových budovách posuvné regály, pravděpodobně k uložení knih ve skladech.

- Jaké procento fondu je v posuvných regálech uloženo?

Graf 42 - Podíl fondu umístěného v posuvných regálech

4x (50 %)	50 % - 74 %
2x (25 %)	25 % - 49 %
1x (13 %)	10 % - 24 %
1x (13 %)	75 % - 99 %

Čtyři knihovny uvedly 50 % - 74 %, dvě 25 % - 49 % a po jedné 10 % - 24 % a 75 % - 99 %. Většinou je v posuvných regálech umístěna přibližně polovina fondu.

➤ Automatizovaná linka ukládání a vyhledávání knih.

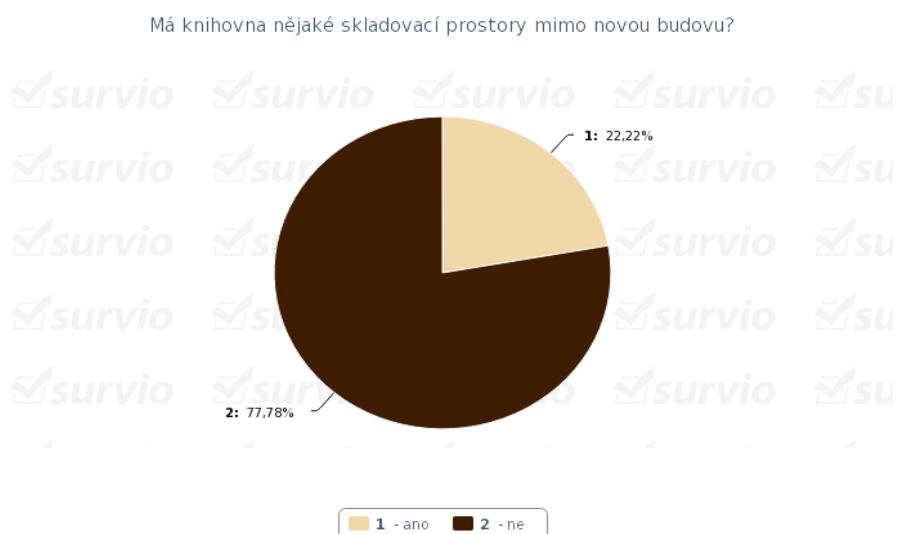

Graf 43 - Automatizovaná linka ukládání a vyhledávání knih

8x (100 %)   ne

Žádná knihovna (osm odpovědí) nemá automatizovanou linku pro ukládání a vyhledávání knih.

➤ Skladovací prostory mimo novou budovu.

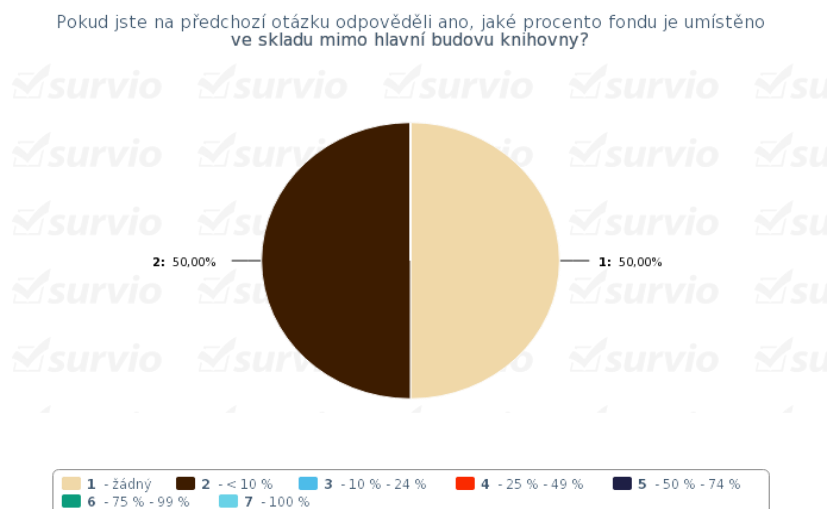
Graf 44 - Skladovací prostory mimo novou budovu knihovny

7x (78 %)   ne

2x (22 %)   ano

Pouze dvě knihovny mají skladovací prostory i mimo novou budovu knihovny.

➤ Kolik fondu je umístěno v těchto externích skladech?

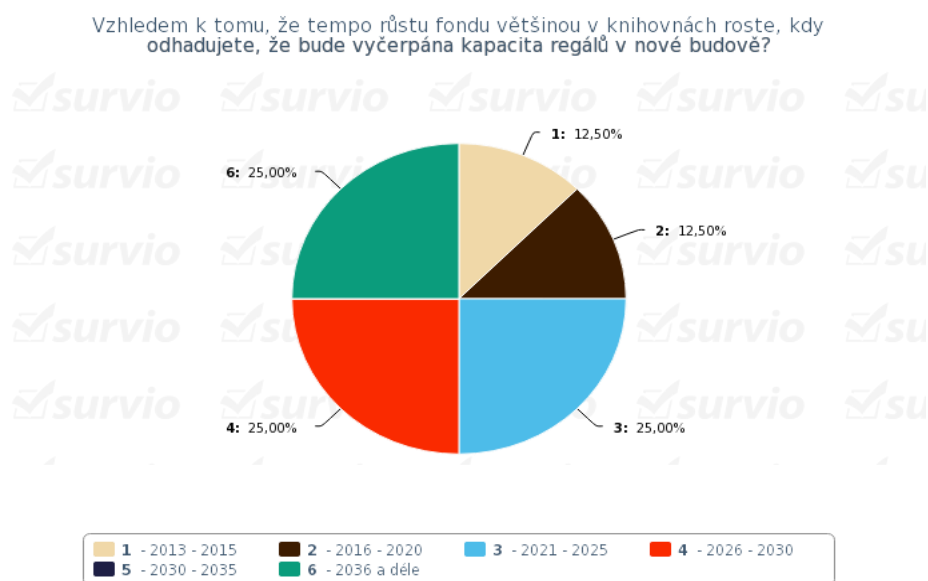

Graf 45 - Podíl fondu umístěného ve skladu mimo hlavní budovu knihovny

1x (50 %) žádný
1x (50 %) méně než 10 %

Jedna knihovna, která uvedla, že má i skladovací prostory mimo novou budovu, pravděpodobně tyto prostory nevyužívá pro skladování knih. Druhá má uloženo v externím skladu méně než 10 % fondu.

➤ Odhad období, ve kterém dojde kapacita regálů v nové budově.

Graf 46 - Odhad doby, kdy dojde k vyčerpání kapacity regálů v nové budově knihovny

2x (25 %)	2021 - 2025
2x (25 %)	2026 - 2030
2x (25 %)	2036 a déle
1x (13 %)	2013 - 2015
1x (13 %)	2016 - 2020

Většina knihoven odhaduje vyčerpání kapacity až po roce 2020. Dvě uvedly datum naplnění kapacity do konce tohoto desetiletí.

- Uvedte prosím tři nejdůležitější faktory, které ovlivní plánování uložení fondu v příštích letech.

Odpovědi:

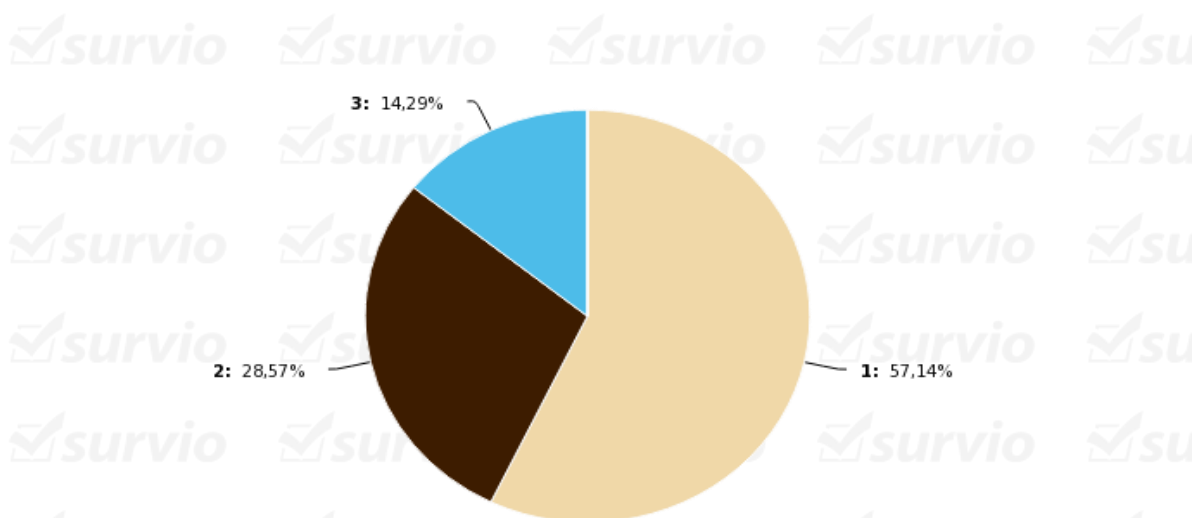
prostředky na nákup knih a časopisů	5x
procento informačních zdrojů vydávaných elektronicky	2x
skladovací prostory	2x
zrušení archivace tištěných kvalifikačních prací	1x
integrace s jinými knihovnami	1x
požadavky uživatelů	1x
vedení univerzity	1x
cena knih	1x

Knihovny jednoznačně ovlivňují v plánování uložení fondu v následujících letech finanční prostředky na nákup dokumentů. Dalšími faktory, na kterých se shodly alespoň dvě knihovny, jsou skladovací prostory a nárůst informačních zdrojů vydávaných v elektronické podobě.

NÁVŠTĚVNOST

- Vývoj návštěvnosti.

Jak se změnila návštěvnost v nové budově? K porovnání použijte data z výročních zpráv (poslední v předchozí budově a první v nové budově).

1 - návštěvnost značně stoupla (cca o 25 % - 100 %)   2 - návštěvnost mírně stoupla (cca o 10 % - 24 %)
3 - návštěvnost zůstala přibližně stejná   4 - návštěvnost klesla

Graf 47 - Vývoj návštěvnosti (porovnání dat z posledního roku v předchozí budově a prvního roku v nové budově)

- 4x (57 %) návštěvnost značně stoupla (cca o 25 % - 100 %)
- 2x (29 %) návštěvnost mírně stoupla (cca o 10 % - 24 %)
- 1x (14 %) návštěvnost zůstala přibližně stejná

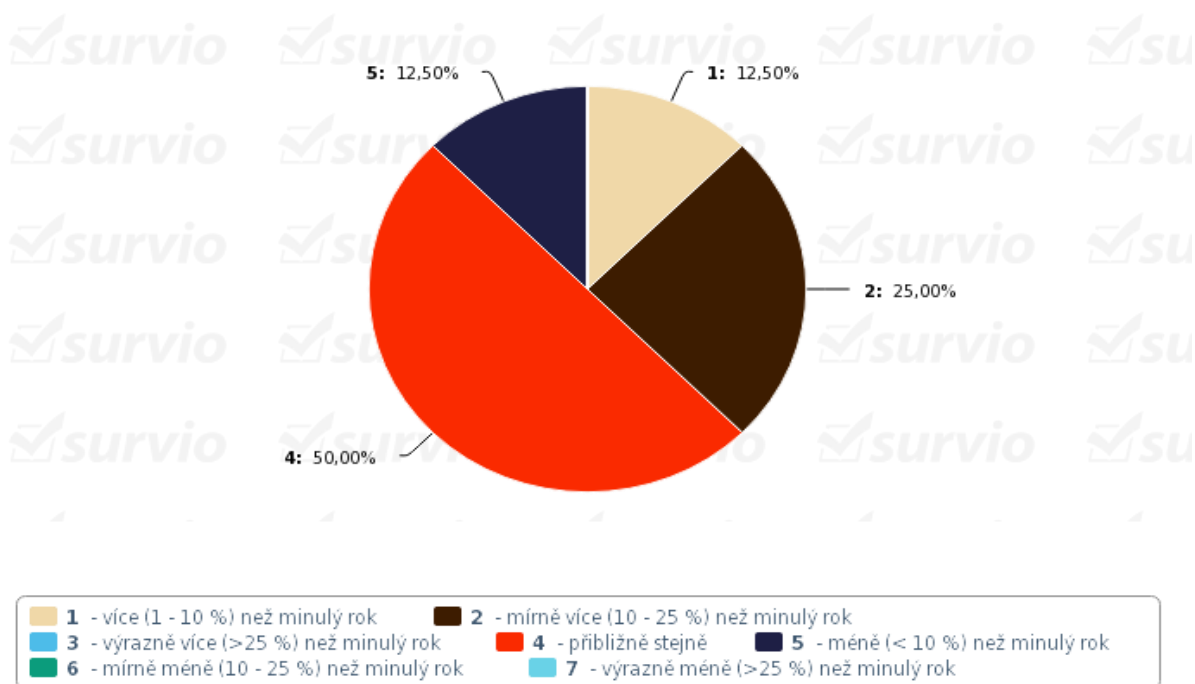
V žádné knihovně návštěvnost neklesla. Ve většině stoupla - ve čtyřech knihovnách značně (o 25 % - 100 %) a ve dvou mírně (o 10 % - 24 %)

- Počet návštěv - porovnání posledního roku v předchozí a první rok v nové budově.

Žádná z knihoven tento údaj neporovnála. Pouze jedna knihovna uvedla počet vstupů do nové budovy za rok 2012 - 209 254 vstupů.

➤ Vývoj počtu návštěv v letošním roce.

Ve srovnání s minulým rokem, jaký předpokládáte vývoj počtu návštěv v letošním roce?

Graf 48 - Vývoj počtu návštěv v letošním roce

4x (50 %)	přibližně stejně
2x (25 %)	mírně více (10 - 25 %) než minulý rok
1x (13 %)	více (1 - 10 %) než minulý rok
1x (13 %)	méně (méně než 10 %) než minulý rok

Pouze jedna knihovna očekává mírný pokles oproti loňskému roku. Čtyři knihovny předpokládají přibližně stejnou návštěvnost jako v předchozím roce. Tři odhadují mírný nárůst (1 % - 25 %).

- Který měřitelný faktor považujete za nejdůležitější pro určení „užitečnosti“ knihovny? Uveďte prosím tři.

Odpovědi:

počet návštěv	7x
počet výpůjček	5x
využívání EIZ	3x
počet vstupů do čtenářského konta na webu knihovny	2x
kvalita technických zařízení	1x
požadavky na výpůjčky	1x
počet nabízených informačních zdrojů	1x
rozsah služeb	1x
otevírací doba	1x

Jako nejdůležitější faktory pro stanovení užitečnosti knihovny byly určeny počet návštěv, počet výpůjček, využívání EIZ a počet vstupů do čtenářského konta na webu knihovny. Jedná se o údaje pravidelně sledované při tvorbě statistických výkazů.

- Které prostory (na základě vašeho pozorování) jsou v nové budově nejvyužívanější? Uveďte prosím tři.

Odpovědi:

studovna (včetně počítačové a individuální)	9x
veřejně přístupné fondy	4x
relaxační prostor	3x
mediatéka	1x
posluchárna	1x
klubovna	1x
bufet	1x
open space	1x
reprografie	1x

V nových budovách jsou nejčastěji využívány prostory studoven - hromadných, počítačových i individuálních, veřejně přístupných fondů (půjčoven) a relaxační prostory.

- Vyskytl se v nové budově nějaký nový aspekt využití, který jste nečekali?

Odpovědi:

velké využití skupinových studijních boxů

zavedení samoobslužné skupinové studovny

knihovna jako místo relaxace

klidové zóny, sedačky, posezení fatboye

studenti požadují noční studovnu

Tyto odpovědi mohou být inspirací při projektování nové budovy knihovny.

Z výše uvedených výsledků pro TUL vyplývá několik závěrů:

- Předpokládaná investice do nové budovy bude více než 14 milionů korun. Financování bude pravděpodobně zajištěno státem a částečně investičním rozpočtem TUL.
- Motivací k vytvoření projektu nové budovy jsou požadavky ze strany studentů na prostor a jeho dosažitelnost, růst fondu, estetické úvahy a poskytnutí jistého komfortu ke studiu a vědecké práci.
- Stávající prostory by mohla nadále využívat ekonomická fakulta (zůstane v budově, kde nyní sídlí UKN) pro volnočasové aktivity studentů i jako knihovnu. Zároveň by mohly být nadále využívány zdejší skladové prostory k archivaci VŠKP a fondu ekonomické literatury.
- Nová budova by měla být větší (cca do 50 000 m²).
- Součástí budovy by mohly být podzemní garáže, prodejna skript, kavárna, ateliéry pro architekty, výstavní prostory, noční studovna, knihovna FUA a ÚZS atd.
- Mělo by tu být umístěno více veřejně přístupných počítačů (cca kolem 100). Navýšen by měl být i počet zásuvek k připojení počítačů a uživatelských míst (cca kolem 250). Více odpočinkových zón, studijních boxů (alespoň 5), počítačových studoven a učeben (alespoň 3) a obslužných míst.
- Všechny prostory knihovny (kromě skladových) by měly být pokryty možností připojení k wi-fi.
- Otvírací doba bude rozšířena až do večerních hodin. Noční studovna by mohla být v provozu nonstop 24 hodin denně.
- Jídlo a pití bude omezeno na vyhrazená místa v knihovně (kromě nápojů v uzavíratelných lahvích - ty mohou uživatelé používat kdekoli).

- Rozsah fondu knihovny bude i při průběžném vyřazování nevyužívaných dokumentů kolem 250 000 svazky (bez knihoven FUA a ÚZS).
- Ve volném výběru by mělo být umístěno alespoň 40 % fondu.
- Sklady by měly být vybaveny posuvnými regály.

Začátkem akademického roku 2013/2014 proběhne průzkum v rámci TUL. Osloveni budou studenti i akademici. Ze shromážděných dat z obou průzkumů vznikne studie, která bude předána vedení TUL jako podklad pro dlouhodobé plánování.

8. Závěr

Zřizovací listina, výroční zprávy a strategický plán jsou základními dokumenty pro efektivní řízení knihovny a její prezentaci veřejnosti i zřizovateli [Lewin, 2012]. V dnešní době změn ve vysokém školství, zvyšující se poptávce po zdrojích a službách [McClamroch, 2001] je nutné strategický plán mít. Plán kdy, jak a kam investovat finanční prostředky pro zkvalitnění zpřístupňování informačních zdrojů a služeb. Každá knihovna ho vytváří na základě svých analýz a potřeb. Tento strategický plán TUL vychází z aktuálních potřeb a bude sloužit jako podklad při dlouhodobém i krátkodobém plánování.

Největším cílem je zajistit pro UKN nový prostor v blízkosti studentů a celé akademické obce. Stanovené cíle a změny uvedené v této práci jsou aplikovatelné i pro stávající prostory - pokud se podaří nové prostory najít, dojde k tomu pravděpodobně až po roce 2015. Ve chvíli, kdy k tomu dojde, se otevrou další možnosti, jak zlepšit a rozšířit služby UKN a poskytnout studentům ještě větší komfort při studiu a trávení jejich volného času. S novou moderní knihovnou by zároveň stoupla i prestiž celé TUL.

V tuto chvíli se budu jako ředitelka UKN TUL držet tohoto plánu. Budu sledovat vývoj jednotlivých trendů knihovnictví i informačních technologií. V ideálním případě bude UKN v roce 2015 moderní knihovnou, poskytující uživatelům i pracovníkům knihovny veškerý komfort. Běžně budou k dispozici online e-knihy, které budou vyhledatelné nejen v online katalogu, eStudovně portálu eReading, ale i v discovery systému. V něm budou moci uživatelé prohledávat i zdroje z Digitální knihovny TUL (institucionální repozitář) a licencované EIZ. UKN bude zajišťovat výuku informační výchovy na TUL, konzultační služby studentům píšícím VŠKP a semináře k využití jednotlivých citačních nástrojů. V té době bude již vytvořen i strategický plán pro období 2016-2020 zohledňující nové prostory UKN TUL.

Použitá literatura

BRDIČKA, Bořivoj. 2011. Smysluplné neorganizované nekonference. In: *Metodický portál RVP* [online]. 07. 03. 2011 [cit. 2013-06-18]. Dostupný z www: <<http://spomocnik.rvp.cz/clanek/11183/>>.

BREEDING, Marshall. 2011. Discovery Layer Interfaces [online]. *Library Technology Guides*, c2011 [cit. 2013-05-31]. Dostupný z WWW: <<http://www.librarytechnology.org/discovery.pl>>.

Česko. 2000. Zákon č. 121 ze dne 7. dubna 2000 o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 36, s. 1658-1685. Dostupný z www: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3424>>. ISSN 1211-1244.

DECKER, Reinhold; HÖPPNER, Michael. 2006. Strategic planning and customer intelligence in academic libraries. *Library Hi Tech* [online]. 2006, Volume 24, Number 4 [cit. 2013-03-21], s. 504-514. Dostupný z www: <<http://search.proquest.com/docview/200607897/fulltextPDF?accountid=17116>>. ISSN 0737-8831.

Evropská dobrovolná služba. 2013. In *Program Mládež v akci* [online]. Česká národní agentura Mládež, c2013 [cit. 2013-06-22]. Dostupný z www: <<http://www.mladezvakci.cz/evropska-dobrovolna-sluzba/>>.

GRUBER, Lukáš. 2013. *Typy CC licencí* [online]. Creative Commons Česká republika, 2013 [cit. 2013-06-22]. Dostupný z www: <<http://www.creativecommons.cz/zakladni-informace-o-cc/typy-cc-licenci/>>.

HÁJEK, Drahomír. 2013. *Použití mentálních modelů při navrhování grafického uživatelského rozhraní webových stránek akademických knihoven se zaměřením na web knihovny v Liberci*. Brno, 2013 57 s. Bakalářská práce (Bc.). Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav české literatury a knihovnictví. Dostupný z www: <http://is.muni.cz/th/350621/ff_b/Vyuziti_mentalnich_modelu_pri_navrhovani_uzivatelskeho_prost_redi.pdf>.

HOFMAN, Tomáš. 2007. *Šablonování systém DSpace Manakin* [online]. Brno, 2007 [2013-02-09]. 33 s. Bakalářská práce (Bc.). Masarykova univerzita, Fakulta informatiky. Dostupný z www: <http://www.dspace.cz/soubory/hofman_manakin.pdf>.

HRDLIČKA, Josef. 2007. Ptejte se knihovny – k vývoji a stavu služby. *Knížnica* [online]. 2007, roč. 8, č. 7 [cit. 2013-06-22], s. 11-13. Dostupný z www: <http://www.snk.sk/swift_data/source/casopis_kniznica/2007/jul/11.pdf>. ISSN 1336-0965.

JALŮVKA, Dušan. 2006. *Úložiště digitálních dat pro potřeby ÚK VŠB-TU Ostrava I* [online]. Ostrava, 2006 [cit. 2013-02-09]. 64 s. Diplomová práce (Mgr.). VŠB – Technická univerzita Ostrava, Fakulta elektrotechniky a informatiky, Katedra informatiky. Dostupný z www: <<http://www.dspace.cz/soubory/dspace-dp-jaluvka.pdf>>.

KREJČÍŘ, Vlastimil. 2005. *Univerzální digitální repozitář* [online]. Brno, 2005 [cit. 2013-02-09]. 110 s. Diplomová práce (Mgr.). Masarykova univerzita, Fakulta informatiky. Dostupný z [www: <http://www.dspace.cz/soubory/dp-krejcir.pdf>](http://www.dspace.cz/soubory/dp-krejcir.pdf).

KREJČÍŘ, Vlastimil. 2006. Systémy pro tvorbu digitálních knihoven. In *INFORUM 2006 : 12. ročník konference o profesionálních informačních zdrojích, Praha 23.-25. května 2006* [online]. Praha : Albertina icome Praha, 2006 [cit. 2013-02-09]. Dostupný z [www: <http://www.dspace.cz/soubory/systemy_DL.pdf>](http://www.dspace.cz/soubory/systemy_DL.pdf).

KUČEROVÁ, Helena. 2011. Metavyhledávání a jeho typy - příspěvek k terminologické diskusi. *Knihovna plus* [online]. 2011, č. 2 [cit. 2012-01-19]. Dostupný z [WWW: <http://knihovna.nkp.cz/knihovnaplus112/kucer.htm>](http://knihovna.nkp.cz/knihovnaplus112/kucer.htm). ISSN 1801-5948.

LEWIN, Heather S.; PASSONNEAU, Sarah M. 2012. An Analysis of Academic Research Libraries Assessment Data : A Look at Professional Models and Benchmarking Data. *The Journal of Academic Librarianship* [online]. 2012, Volume 38, Numer 2 [cit. 2013-03-21], s. 85-93. Dostupný z [www: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0099133312000171>](http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0099133312000171). ISSN 0099-1333.

LHOTSKÝ, Jan. 2010. *Strategický management : jak zajistit budoucí úspěch podniku*. Česko : J. Lhotský, 2010. 144 s. ISBN 978-80-254-8182-0.

MCCLAMROCH, Jo; BYRD, Jacqueline J.; SOWELL, Steven L. 2001. Strategic Planning : Politics, Leadership, and Learning. *The Journal of Academic Librarianship* [online]. 2001, Volume 27, Number 5 [cit. 2013-03-21], s. 372-378. Dostupný z [www: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0099133301002221>](http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0099133301002221). ISSN 0099-1333.

MCGUIGAN, Glenn S. 2012. Addressing Change in Academic Libraries : A Review of Classical Organizational Tudory and Implications for Academic Libraries. *Library Philosophy and Practice* [online]. 2012, June [cit. 2013-03-21]. Dostupný z [www: <http://unllib.unl.edu/LPP/mcguigan.pdf>](http://unllib.unl.edu/LPP/mcguigan.pdf). ISSN 1522-0222.

MIKAT, Paul; SCHELSKY, Helmut. 1967. *Grundzüge einer neuen Universität : zur Planung einer Hochschulgründung in Ostwestfalen*. Gütersloh : Bertelsmann, 1967. 94 s. Wissenschaftstheorie, Wissenschaftspolitik, Wissenschaftsgeschichte, sv. 1.

OCLC. 2009. *WorldCat Local : Quick Reference: Searching, Availability and Requesting an Item* [online]. Dublin : OCLC, c2009 [cit. 2013-05-28]. Dostupné z [WWW: <http://www.oclc.org/support/documentation/worldcatlocal/WCLrefcard.pdf>](http://www.oclc.org/support/documentation/worldcatlocal/WCLrefcard.pdf).

OPÁLKOVÁ, Markéta. 2009a. OPACy nové generace I - Aqua Browser a WorldCat Local. 2009. *Ikaros* [online]. 2009, roč. 13, č. 10 [cit. 2013-05-28]. Dostupný z [WWW: <http://www.ikaros.cz/node/5741>](http://www.ikaros.cz/node/5741). ISSN 1212-5075.

OPÁLKOVÁ, Markéta. 2009b. OPACy nové generace II - VIRGObeta a VuFind. *Ikaros* [online]. 2009, roč. 13, č. 11 [cit. 2013-05-29]. Dostupný z [WWW: <http://www.ikaros.cz/node/5811>](http://www.ikaros.cz/node/5811). ISSN 1212-5075.

- OPÁLKOVÁ, Markéta. 2010. OPACy nové generace IV - Scriblio a SOPAC. *Ikaros* [online]. 2010, roč. 14, č.1 [cit. 2013-05-30]. Dostupný z WWW: <<http://www.ikaros.cz/node/5932>>. ISSN 1212-5075.
- POLČÁK, Radim; ŠAVELKA, Jaromír. 2009. *Opinio (stanovisko k právní otázce) Digitální zpracování tzv. šedé literatury pro Národní úložiště šedé literatury* [online]. Brno : Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2009 [cit. 2013-03-21]. Dostupný z www: <http://invenio.nusl.cz/record/111528/files/idr-284_1.pdf>.
- POSPÍŠILOVÁ, Jindřiška, KOŠTÁLOVÁ, Karolína, NEMEŠKALOVÁ, Hana. 2009. *Katalogy nové generace : analýza vybraných systémů z pohledu uživatele*. 1. vyd. Praha : Národní knihovna ČR, 2009. 66 s. ISBN 978-80-7050-579-3.
- PROKOPOVÁ, Olga. 2009. *Webové prezentace veřejných knihoven : analýza, návrh, tvorba, správa* [online]. 2009 [cit. 2013-03-21]. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Petr Škyřík. Dostupné z www: <http://is.muni.cz/th/125129/ff_m/> .
- RYGELOVÁ, Pavla. 2009. Služba SHERPA/RoMEO – další život vědeckého článku. *Zpravodaj ÚVT MU* [online]. 2009, roč. 20, č. 2 [cit. 2013-06-20], s. 12-17. Dostupný z www: <<http://www.ics.muni.cz/bulletin/articles/630.html>>. ISSN 1212-0901.
- SHERPA/RoMEO : publisher copyright & self-archiving* [online]. 2013. Nottingham : University of Nottingham, c2006-2013 [cit. 2013-06-22]. Dostupný z www: <<http://www.sherpa.ac.uk/romeo/>>.
- The Social OPAC* [online]. 2013. Darien : Darien Library [cit. 2013-05-30]. Dostupné z WWW: <<http://thesocialopac.net/>>.
- STALEY, David J.; SEAMAN, Scott; THEODORE-SHUSTA, Eileen. 2012. Futuring, Strategic Planning and Shared Awareness : An Ohio University Libraries' Case Study. *The Journal of Academic Librarianship* [online]. 2012, Volume 38, Number 1 [cit. 2013-03-21], s. 1-5. Dostupný z www: <<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0099133311002163>>. ISSN 0099-1333.
- STAŠOVÁ, Martina. 2008. *Informační služby univerzitních knihoven: aplikace mystery shoppingu a benchmarkingu na knihovny MU* [online]. 2008 [cit. 2013-03-21]. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Petr Škyřík. Dostupné z www: <http://is.muni.cz/th/109690/ff_m/>.
- STEWART, Christopher. 2010. *The academic library building in the digital age : a study of construction, planning, and design of new library space*. Chicago : Association of College and Research Libraries, 2010. 109 s. ISBN 9780838985526.
- STÖCKLOVÁ, Anna. 2008. Organizace a ochrana knihovního fondu [online]. Verze 1.0. Praha : UISK FF UK, 2008 [cit. 2013-05-19]. Dostupný z www: <http://texty.jinonice.cuni.cz/studijni-texty/stocklova-anna/stocklova_04.pdf/attachment_download/file>.
- University libraries and space in the digital world*. 2010. Ed. by Graham Matthews, Graham Walton. Farnham ; Burlington : Ashgate, c2013. xviii, 228 s. ISBN 9781409423829.

VENCLÁKOVÁ, Jitka. 2008. *Restrukturalizace fondu knihovny Technické univerzity v Liberci* [online]. Praha, 2008 [cit. 2013-05-19]. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Dostupný z www: <<http://goo.gl/QtkTi>>.

VEBER, Jaromír a kol. 2011. *Management : základy – moderní manažerské přístupy - výkonnost a prosperita*. Praha : Management Press, 2011. 734 s. ISBN 978-80-7261-200-0.

VETCHÝ, Marek. 2008. *Analýza softwaru pro instant messaging; možnosti využití v referenčních službách* [online]. Brno, 2008 [cit. 2012-11-24]. 38 s. Diplomová práce (Mgr.). Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav české literatury a knihovnictví, Kabinet informačních studií a knihovnictví. Dostupný z www: <http://is.muni.cz/th/52193/ff_b/Analyza_softwaru_pro_instant_messaging_-_moznosti_vyuziti_v_referencnich_sluzbach.pdf>.

Výroční zpráva 2011 [online]. Editor Jiří Kraft. Liberec : Technická univerzita v Liberci, 2011 [cit. 2013-03-26]. Dostupný z www: <http://www.tul.cz/vyrocní-zpráva-o-cinnosti-technické-univerzity-v-liberci-za-rok-2011_pdf_5530>. ISBN 978-80-7372-867-0.

Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Internet [online]. c2013 [cit. 2013-06-20]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Internet>>.

Doplňková literatura

ABRAM, Stehen; CROMITY, Jamal. Collaboration : the strategic core of 21 Century library strategie. *New Review of Information Networking*. 2013, roč. 18, č. 1, s. 40-50. ISSN 1361-4576.

ANDRADE, Ricardo R.; KOLLEN, Christiane E. Usány needs assessment to develop research and grant support services. *Advances in Librarianship*. 2012, roč. 35, s. 83-111. ISSN 0065-2830.

ARYA, Harsh Barchan; MISHRA, J. K. Oh! Web 2.0, Virtual Reference Service 2.0, Tools & Techniques (I): A Basic Approach. *Journal of Library & Information Services in Distance Learning*. 2011, roč. 5, č. 4, s. 149-171. ISSN 1533-290X.

ARYA, Harsh Barchan; MISHRA, J. K. Oh! Web 2.0, Virtual Reference Service 2.0, Tools & Techniques (II). *Journal of Library & Information Services in Distance Learning*. 2012, roč. 6, č. 1, s. 28-46. ISSN 1533-290X.

BAGHDADI, Youcef; ALANI, Bashar; AL-KHANJARI, Zuhoor. Service-oriented software development and management : a case tool-based approach. *Journal of Emerging Technologies in Web Inteligence* [online]. 2012, roč. 4, č. 4 [cit. 2013-06-22], s. 371-378. Dostupný z www: <<http://goo.gl/VnjhY>>. ISSN 1798-0461.

BIELAVITZ, Tom. A Content Analysis of the Strategic Plans of the Coalition of Urban Serving Universities' Academic Libraries. *Urban Library Journal* [online]. 2011, roč. 17, č. 1, s. 1-19. Dostupný z www: <<http://web.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=8&sid=3a9d8549-e90a-4b63-ae82-450404b32287%40sessionmgr10&hid=18>>. ISSN 1944-9674.

Books, bytes and buildings 2 : strategic plan for the library service 2010-2014 [online]. Cork : Cork City Council, 2010 [cit. 2013-06-19], 51 s. Dostupný z www: <http://www.corkcitylibraries.ie/aboutus/futuredevelopments/BBB2_final%20draft_3.pdf>.

CONDIT FAGAN, Jody et. al. Usability Test Results for a Discovery Tool in an Academic Library. *Information Technology & Libraries* [online]. 2012, roč. 31, č. 1 [cit. 2013-06-22], s. 83-112. Dostupný z www: <<http://goo.gl/mg3Yp>>. ISSN 0730-9295.

DANESHGAR, Farhad a Mehri PARIROKH. An integrated customer knowledge management framework for academic libraries. *Library Quarterly* [online]. 2012, roč. 82, č. 1 [cit. 2013-06-22], s. 7-28. Dostupný z www: <<http://goo.gl/PFY3X>>. ISSN 024-2519.

DORITY, G. Kim. *Rethinking information work : a career guide for librarians and other information professionals*. Westport : Libraries Unlimited, 2006. ix, 222 s. ISBN 1-59158-180-X.

ESTALL, Carole; STEPHENS, Derek. A study of the variables influencing academic library staffs attitudes toward marketing. *New Review of Academic Librarianship* [online]. 2011, roč. 17, č. 2 [cit. 2013-06-22], s. 185-208. Dostupný z www: <<http://goo.gl/sN3eF>>. ISSN 1361-4533.

FOSTER, Anita K.; MACDONALD, Jean B. A tale of two discoveries : comparing the usability of Summon and EBSCO Discovery Service. *Journal of Web Librarianship*. 2013, roč. 7, č. 1, s. 1-19. ISSN 1932-2909.

FRANKLIN, Brinley. Surviving to thriving : advancing the institutional mission. *Journal of Library Administration*. 2012, roč. 52, č. 1, s. 94-107. ISSN 0193-0826.

GARIBAY, Cecilia; GUTIÉRREZ, Humberto; FIGUEROA, Arturo. Evaluation of a Digital Library by Means of Quality Function Deployment (QFD) and the Kano Model. *The Journal of Academic Librarianship* [online]. 2010, Volume 36, Number 2 [cit. 2013-03-21], s. 125-132. Dostupný z [www: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0099133310000030>](http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0099133310000030). ISSN 0099-1333.

GERMANO, Michael A.; STRETCH-STEPHENSON, Shirley M. Strategic value planning for libraries. *Bottom Line : Managing Library Finances*. 2012, roč. 25, č. 2 [cit. 2013-06-22], s. 71-88. ISSN 0888-045X.

GIBBONS, Susan. Techniques to understand the changing needs of library users. *IFLA Journal*. 2013, roč. 39, č. 2, s. 162-167. ISSN 0340-0352.

HOFMANN, Melissa A.; YANG, Sharon Q. "Discovering" what's changed : a revisit of the OPACs of 260 academic libraries. *Library Hi Tech*. 2012, roč. 30, č. 2, s. 253-274. ISSN 0737-8831.

HRICKO, Mary. Using microblogging tools for library services. *Journal of Library Administration* [online]. 2010, roč. 50, č. 5/6 [cit. 2013-06-22], s. 684-692. Dostupný z [www: <http://goo.gl/r9gG5>](http://goo.gl/r9gG5). ISSN 0193-0826.

CHILDRESS, Dawn. Citation tools in academic libraries : best practices for reference and instruction. *Reference & User Services Quarterly* [online]. 2011, roč. 51, č. 2 [cit. 2013-06-22], s. 143-152. Dostupný z [www: <http://goo.gl/xmxZC>](http://goo.gl/xmxZC). ISSN 1094-9054.

KERN, M. Kathleen; MU, Cuiying. The impact of new technologies on current awareness tools in academic libraries. *Reference & User Services Quarterly* [online]. 2011, roč. 51, č. 2 [cit. 2013-06-22], s. 92-97. Dostupný z [www: <http://goo.gl/7XevH>](http://goo.gl/7XevH). ISSN 1094-9054.

LAKHDISSI, Mouhsine; BOUNABAT, Bouchib. Toward a Novel methodology for IT strategic planning. *Proceedings of the International Conference on Information Management & Evaluation*. 2011, s. 263-273. Dostupný z [www: <http://goo.gl/Rj7Ym>](http://goo.gl/Rj7Ym).

LEEBAW, Danya et al. Improving library resource discovery : exploring the possibilities of VuFind and Web-Scale Discovery. *Journal of Web Librarianship*. 2013, roč. 7, č. 2, s. 154-189. ISSN 1932-2909.

LOCKERBY, Robin; STILLWELL, Barbara. Retooling library services for online students in tough economic times. *Journal of Library Administration* [online]. 2010, roč. 50, č. 7/8 [2013-06-22], s. 779-788. Dostupný z [www: <http://goo.gl/g2ifW>](http://goo.gl/g2ifW). ISSN 5430-2837.

LYEROVÁ, Edita. *Plánování v knihovnách*. Praha, 2005. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví, 2005.

MATUŠÍK, Zdeněk. *Strategie pro evropské knihovny*. Praha : Svaz knihovníků a inform. pracovníků, 2006. 124 s. ISBN 80-85851-16-4.

MAVODZA, Judith. The impact of cloud computing on the future of academic library practices and services. *New Library World*. 2013, roč. 114, 3/4, s. 132-141. ISSN 0307-4803.

- NELSON, Sandra S. *Implementing for results : your strategic plan in action*. Chicago : American Library Association, 2009. xvii, 234 s. ISBN 9780838935798 (alk. paper) 0838935796 (alk. paper)
- NOOSHINFARD, Fatemeh; ZIAEI, Soraya. Academic library websites as marketing tools. *Library Philosophy & Practice* [online]. 2011, č. 5 [cit. 2013-06-22], s. 64-68. Dostupný z [www: <http://goo.gl/pr6Hu>](http://goo.gl/pr6Hu). ISSN 1522-0222.
- ROBINSON, Cynthia K. Peter Drucker on marketing : application and implications for libraries. *Bottom Line : Managing Library Finances*. 2012, roč. 25, č. 1, s. 4-12. ISSN 0888-045X.
- ROD-WELCH, Leila June. Incorporation and visibility of reference and social networking tools on ARL member libraries' websites. *Reference Services Review*. 2012, roč. 40, č. 1, s. 138-171. ISSN 0090-7324.
- SHOJAIE, Mohammed Reza; SOORKALIORKALI, Zahra Pashaie. ICT strategic planning for Mazandaran Province. *Journal of Information Processing & Management*. 2012, roč. 27, č. 1, s. 93-122. ISSN 2251-8223.
- SMITH, Debbi A. Strategic marketing of library resources and services. *College & Undergraduate Libraries* [online]. 2011, roč. 18, č. 4 [cit. 2013-06-22], s. 333-349. Dostupný z [www: <http://goo.gl/wUHwV>](http://goo.gl/wUHwV). ISSN 1069-1316.
- SPARKS, JoAnne et al. Embedding innovation for scholarly information research. *Library Management*. 2013, roč. 34, č. 1/2, s. 128-140. ISSN 0143-5124.
- STOFFLE, Carla J.; CUIILLIER, Cheryl. From surviving to thriving. *Journal of Library Administration* [online]. 2011, roč. 51, č. 1 [cit. 2013-06-22], s. 130-155. Dostupný z [www: <http://goo.gl/A22Hh>](http://goo.gl/A22Hh). ISSN 0193-0826.
- TATTERSALL, Andy; BEECROFT, Claire; CANTRELL, Anna. Using Web 2.0 tools to create customized research portals. *Journal of Electronic Resources in Medical Libraries* [online]. 2011, roč. 8, č. 4 [cit. 2013-06-22], s. 367-381. Dostupný z [www: <http://goo.gl/5ft88>](http://goo.gl/5ft88). ISSN 1542-4065.
- TAYLOR, Meredith; HEATH, Fred. Assessment and continuous planning : the key to transformation at the University of Texas Libraries. *Journal of Library Administration*. 2012, roč. 52, č. 5, s. 424-435. ISSN 0193-0826.
- TORABI, Nazi. Academic libraries should consider a strategic approach to promotion and marketing of e-books. *Evidence Based Library & Information Practice* [online]. 2011, roč. 6, č. 4 [cit. 2013-06-22], s. 130-133. Dostupný z [www: <http://goo.gl/zws9y>](http://goo.gl/zws9y). ISSN 1715-720X.
- WADE, Martyn. Re-inventing the library : the role of strategic planning, marketing and external relations, and shared services at the National Library of Scotland. *Library Review*. 2013, roč. 62, č. ½, s. 59-66. ISSN 0024-2535.
- WAYNE, Richard. The academic library strategic planning puzzle. *College & Research Libraries News* [online]. 2011, roč. 72, č. 1 [cit. 2013-06-22], s. 12-15. Dostupný z [www: <http://goo.gl/6dMvW>](http://goo.gl/6dMvW). ISSN 0099-0086.

WILCOX, Emma a Yew Boon CHIA. Fostering a sticky relationship with academic library users. *Library Management*. 2013, roč. 34, č. 3, s. 175-187. ISSN 1413-5124.

Seznam zkratek

ACRL	Association of College and Research Libraries
AMU	Akademie muzických umění v Praze
AVU	Akademie výtvarných umění v Praze
CD	kompaktní disk
CD-ROM	compact disc read-only memory
ČVUT	České vysoké učení technické v Praze
ČZU	Česká zemědělská univerzita v Praze
DVD	digital versatile disc
EIZ	elektronické informační zdroje
FUA	Fakulta umění a architektury
ICEKNI	Informační centra veřejných knihoven
INFOZ	Informační zdroje pro výzkum
JAMU	Janáčkova akademie muzických umění v Brně
JU	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
KALIKO	Katalog libereckých knihoven
MC	magnetofonové kazety
MENDELU	Mendlova univerzita v Brně
MS	Microsoft
MU	Masarykova univerzita
MVS	meziknihovní výpůjční služba
MMVS	mezinárodní meziknihovní výpůjční služba
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NTK	Národní technická knihovna
odst.	odstavec
OP VaVpl	Operační program Výzkum a vývoj pro inovace

RFID	Radio Frequency Identification
Sb.	sbírka
SLU	Slezská univerzita v Opavě
SWOT	Strengths Weaknesses Opportunities Threats
TUL	Technická univerzita v Liberci
UHK	Univerzita Hradec Králové
UJEP	Univerzita J. E. Turkyň v Ústí nad Labem
UK	Univerzita Karlova
UKN	univerzitní knihovna
UP	Univerzita Palackého v Olomouci
UPA	Univerzita Pardubice
UTB	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
ÚZS	Ústav zdravotnických studií
VFU	Veterinární a farmaceutická univerzita Brno
VHS	video home system – videokazety
VISK	Veřejné informační služby knihoven
VŠ	vysoká škola
VŠB-TUO	Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava
VŠE	Vysoká škola ekonomická v Praze
VŠCHT	Vysoká škola chemicko-technologická v Praze
VŠKP	vysokoškolské kvalifikační práce
VUT	Vysoké učení technické v Brně
zák. č.	zákon číslo
ZČU	Západočeská univerzita v Plzni

Seznam tabulek

- 1 počty jednotlivých druhů dokumentů v UKN
- 2 porovnání statistických dat let 2011 a 2012
- 3 porovnání jednotlivých statistických ukazatelů za rok 2012 vybraných univerzitních knihoven
- 4 struktura institucionálního repozitáře TUL
- 5 přehled licencí Creative Commons
- 6 přehled zpřístupňování VŠKP na vysokých školách
- 7 současné rozložení zaměstnanců UKN
- 8 plánované rozložení zaměstnanců UKN
- 9 prostorové požadavky na UKN
- 10 prostory, které respondenti označili jako nejlépe reprezentující knihovnickou roli v rámci instituce
- 11 prostory knihovny, které respondenti označili jako nejlépe reprezentující společenskou a kulturní funkci instituce
- 12 nejfrekventovanější prostory v nové knihovně

Seznam grafů

- 1   přehled využívaných služeb v UKN
- 2   využití vzdáleného přístupu k EIZ
- 3   přehled služeb využívaných v prostředí internetu
- 4   služby, o které by měli uživatelé (v případě zavedení) zájem
- 5   otevírací doba UKN
- 6   frekvence návštěvnosti UKN
- 7   pohlaví respondentů
- 8   skladba respondentů
- 9   cena projektu (v milionech)
- 10   motivace k vytvoření projektu nové budovy knihovny
- 11   soulad stavby s udržitelností životního prostředí
- 12   zdroje financování projektu nové knihovny
- 13   stáří předchozí budovy knihovny
- 14   zbourání předchozí budovy knihovny
- 15   vývoj velikosti prostoru nové knihovny
- 16   velikost prostor nové budovy knihovny
- 17   kolik prostor v nové budově je přiděleno knihovně (v procentech)
- 18   vývoj počtu veřejně přístupných počítačů
- 19   počet veřejně přístupných počítačů v nové budově knihovny
- 20   vývoj počtu zásuvek k připojení počítačů
- 21   vývoj počtu uživatelských míst
- 22   počet uživatelských míst v nové budově knihovny
- 23   vývoj počtu „relaxačních míst“
- 24   vývoj počtu studijních boxů
- 25   počet studijních boxů v nové budově knihovny

- 26 vývoj velikosti prostor určených k tichému studiu
- 27 vývoj počtu fakultních knihoven
- 28 vývoj počtu počítačových studoven
- 29 počet učeben v nové budově knihovny (nemusí být počítačové)
- 30 vývoj prostoru určeného pro personál knihovny
- 31 vývoj počtu obslužných míst
- 32 pokrytí wi-fi v nové budově knihovny (procentuálně)
- 33 vývoj otvírací doby knihovny
- 34 nonstop provoz 24 hodin denně
- 35 okolnosti nonstop provozu 24 hodin denně
- 36 přístup k jídlu a pití v knihovně
- 37 porovnání ne-knihovnických prostor v předchozí a nové budově knihovny
- 38 velikost fondu knihovny
- 39 podíl fondu umístěného ve volném výběru
- 40 vývoj velikosti fondu knihovny
- 41 posuvné regály v knihovně
- 42 podíl fondu umístěného v posuvných regálech
- 43 automatizovaná linka ukládání a vyhledávání knih
- 44 skladovací prostory mimo novou budovu knihovny
- 45 podíl fondu umístěného ve skladu mimo hlavní budovu knihovny
- 46 odhad doby, kdy dojde k vyčerpání kapacity regálů v nové budově knihovny
- 47 vývoj návštěvnosti (porovnání dat z posledního roku v předchozí budově a prvního roku v nové budově)
- 48 vývoj počtu návštěv v letošním roce

Seznam obrázků

- 1 příklad ověření možnosti archivace článků z časopisu Journal of Academic Librarianship (ISSN 0099-1333)
- 2 současný podíl jednotlivých druhů archivační politiky
- 3 úvodní obrazovka KALIKO
- 4 informační infrastruktura UKN TUL
- 5 přehled e-knih dostupných pro studenty a vyučující TUL
- 6 úvodní webová stránka UKN TUL
- 7 návrh webu UKN TUL dle mentálních modelů

Seznam map

- 1 rozmístění budov TUL

Příloha č. 1 – Dotazník

PRŮZKUM UŽIVATELSKÝCH POTŘEB

1. Které služby v prostorách univerzitní knihovny využíváte?
  - výpůjčky (absenční – domů)
  - studium knih
  - studium odborných časopisů
  - studium závěrečných prací (bakalářské, diplomové a disertační práce)
  - vyhledávání v on-line katalogu knihovny
  - vyhledávání v elektronických informačních zdrojích (databáze)
  - MVS (meziknihovní výpůjční služba)
  - MMVS (mezinárodní meziknihovní výpůjční služba)
  - rešerše
  - prodlužování výpůjček
  - přístup na internet
  - kopírování
  - tisk

2. Využíváte vzdálený přístup k elektronickým informačním zdrojům (databázím) z domova?
  - ano
  - ne – o možnosti vím, ale neumím se připojit
  - ne – nevím, že to lze
  - ne – nepotřebuji to

3. Které služby univerzitní knihovny využíváte v prostředí internetu (mimo prostor knihovny)?
  - prodlužování výpůjček
  - rezervace dokumentů
  - vyhledávání v on-line katalogu knihovny
  - přístup k elektronickým informačním zdrojům (databázím)

4. Které služby byste v případě zavedení využívali?
  - objednávání knih ze skladu
  - navrhování dokumentů k nákupu do knihovny
  - přístup do odborných databází po autentifikaci přes vzdálený přístup
  - elektronické dodávání dokumentů
  - automatické dodávání informací o novinkách daného oboru
  - MVS přes webové rozhraní

- bibliobox – možnost vracení knih mimo otvírací dobu knihovny (umístění u nové budovy ve Studentské ulici)
- půjčování e-knih
- asistence při psaní závěrečných prací
- zvukové knihy (pro zrakově postižené)
- poradenské služby handicapovaným studentům
- automat na teplé nápoje

5. Jaké další služby byste přivítali?

6. Otvírací doba knihovny: po-pá 8.00-18.30:

- mi vyhovuje
- uvítal/a bych změnu na po-pá 7.00-17.30
- uvítal/a bych změnu na po-pá 8.00-19.00
- uvítal/a bych změnu na po-pá 8.30-19.00
- uvítal/a bych změnu na po-pá 8.00-18.30 + so 9.00-12.00

7. Knihovnu navštěvuji:

- každý den
- 2-3x týdně
- 1x týdně
- 1x za 14 dní
- 1x za měsíc
- 1x za semestr
- 1x za rok
- ještě jsem v knihovně nebyl/a

8. Z jaké jste fakulty?

- Fakulta strojní
- Fakulta textilní
- Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická
- Ekonomická fakulta
- Fakulta umění a architektury
- Fakulta mechatroniky, informatiky a mezioborových studií
- Ústav zdravotnických studií
- Bez příslušnosti k fakultě

9. Jsem

- muž
- žena

10. Jsem

- student
- vyučující
- nikdo z předešlých možností

Příloha č. 2 - Dotazník

PRŮZKUM „NOVÁ UNIVERZITNÍ KNIHOVNA“

Děkuji za účast na průzkumu k projektu nové stavby univerzitní knihovny. Dotazník obsahuje 54 otázek a je rozdělen do šesti sekcí. Po dokončení každé stránky klikněte na tlačítko „Pokračovat“. Vyplnění dotazníku vám zabere přibližně 30 minut.

Díky identifikaci trendů designu a služeb moderních knihoven prostřednictvím tohoto průzkumu může vedení univerzity, knihovníci, akademici i studenti lépe pochopit měnící se formu a funkci univerzitní knihovny v institucionálním životě univerzity. Výsledky tohoto průzkumu mohou být užitečné zejména pro projektanty a ostatní, kteří se mohou podílet na projektu nové budovy knihovny. Výsledky této studie budou k dispozici v Digitální knihovně TUL.

Vaše účast v tomto průzkumu je dobrovolná. Vaše identita bude utajena a vaše jméno nebude zveřejněno ve výsledcích tohoto průzkumu. Účast můžete kdykoli ukončit.

Respondenti mohou pokládat jakékoli dotazy týkající se tohoto průzkumu ředitelce Univerzitní knihovny TUL Jitce Venclákové (jitka.venclakova@tul.cz, 485 352 516).

1. Název instituce:
2. Název knihovny:
3. Jméno osoby:
4. Titul:
5. Cena projektu (v milionech):
  - < 2
  - 2 - 4
  - 4 - 6
  - 6 - 8
  - 8 - 10
  - 10 - 12
  - 12 - 14
  - > 14
6. V jakém roce byla stavba dokončena?

PLÁNOVÁNÍ

7. Co nejvíce motivovalo vytvoření projektu nové budovy? Seřadte od největší míry motivace po nejmenší.
  - růst počtu pracovníků knihoven (knihovníci či podpůrný personál)
  - zvýšení počtu knihovnických poboček
  - růst fondu
  - změny požadavků studentů na prostor knihovny
  - změny v referenčních službách
  - změny ve veřejných službách
  - změny v informačních technologiích

- změny v technických službách a dalších knihovních operací s nízkou interakcí s uživatelem knihovny
  - konzervace sbírek
  - potřeba zavést činnosti, které doposud v knihovně nebyly (např. výpočetní středisko, učebny, kanceláře)
  - estetické úvahy a komfort
  - otázky bezpečnosti stavby
  - zastarávání mechanických systémů
  - požadavky handicapovaných uživatelů
  - statické problémy stavby (včetně ochrany před zemětřesením, povodněmi)
  - dysfunkční předchozí prostor
  - další prosím popište:
8. Byly projekt a výstavba realizovány v souladu s udržitelností životního prostředí?
- ano
  - ne
  - poznámky:
9. Jaké byly zdroje financování projektu? (zaškrtněte všechny, které byly uplatněny)
- dotace z fondů EU
  - financování státem
  - investiční rozpočet univerzity / VŠ
  - poznámky:
10. Jak stará byla předchozí budova?
- < 25 let
  - > 100 let
  - 25 - 49 let
  - 50 - 74 let
  - 75 - 99 let
  - nová budova je přístavbou staré (přeskočte k otázce 12)
11. Byla předchozí budova zbourána?
- ano
  - ne
  - pokud ne, k čemu se nyní využívá?

CHARAKTERISTIKA NOVÉ BUDOVY (pokud nejsou dostupné informace, můžete ponechat odpovědi prázdné)

12. Je prostor v nové budově větší, než předchozí?
- ano
  - ne
13. Uveďte prosím přibližnou velikost nové budovy.
- < 50 000 m²
  - 50 000 - 74 999 m²
  - 75 000 - 99 999 m²
  - 100 000 - 149 999 m²
  - 150 000 - 199 999 m²
  - 200 000 - 299 999 m²
  - > 300 000 m²
14. Uveďte v procentech jaká část budovy je určena pro knihovnu.
- < 50 %

- 50 % - 74 %
  - 75 % - 99 %
  - 100 %
15. Kolik veřejně přístupných počítačů je k dispozici v nové budově ve srovnání s předchozí?
- více
  - méně
  - přibližně stejně
16. Kolik veřejně přístupných počítačů je umístěno v nové budově?
- < 25
  - 25 - 49
  - 50 - 99
  - 100 - 149
  - 150 - 199
  - 200 - 299
  - 300 - 399
  - > 400
17. Byl navýšen počet zásuvek k připojení PC?
- ano
  - ne
18. Jak se změnil počet uživatelských míst v porovnání s minulými prostory?
- v nové budově je více uživatelských míst
  - v nové budově je méně uživatelských míst
  - počet míst se výrazně nezměnil
19. Kolik uživatelských míst je k dispozici v nové budově?
- < 100
  - 100 - 499
  - 500 - 999
  - 1000 - 1499
  - 1500 - 1999
  - > 2000
20. Kolik je v nové budově k dispozici „relaxačních míst“ (pohovky, lehátka) oproti předchozí budově?
- v nové budově je významně více „relaxačních míst“
  - počet „relaxačních míst“ se výrazně nezměnil
  - „relaxačních míst“ je méně
21. Jaký je počet studijních boxů v novostavbě v porovnání se starou budovou?
- boxů je významně více (> 50 %)
  - v nové budově je boxů více
  - boxů je přibližně stejně
  - boxů je méně
22. Kolik studijních boxů je v nové budově?
- žádný
  - 1 - 5
  - 6 – 10
  - 11 – 19
  - 20 – 29
  - > 30
23. Kolik prostoru je v nové budově oproti předchozí určeno k tichému studiu?
- v nové budově je více místa určeno k tichému studiu

- k tichému studiu je určen přibližně stejný prostor, jako v předchozí budově
  - v nové budově je méně místa určeno k tichému studiu
  - nová budova nemá specifikovaný prostor k tichému studiu
24. V porovnání s předchozí budovou, je v nové více či méně fakulních studoven? Vyberte všechny vyhovující odpovědi.
- počet fakulních studoven se zvýšil
  - počet fakulních studoven se snížil
  - počet fakulních studoven zůstal přibližně stejný
  - v předchozí budově nebyly žádné fakulní studovny
  - v nové budově nejsou žádné fakulní studovny
25. Jak se vyvinul počet počítačových studoven v porovnání s předchozí budovou?
- počet počítačových studoven vzrostl
  - počet počítačových studoven je přibližně stejný v nové jako ve staré budově
  - počet počítačových studoven klesl
26. Kolik učeben pro knihovnu je v nové budově (nemusí být počítačové)?
- žádná
  - 1 – 2
  - 3 – 5
  - 6 – 9
  - 10 – 14
  - > 15
27. Jak se změnil prostor pro personál knihovny?
- prostor pro personál je v nové budově větší
  - prostor pro personál je přibližně stejný
  - prostor pro personál je menší než v předchozí budově
28. Jak se vyvinul počet obslužných míst?
- v nové budově je více obslužných míst
  - počet obslužných míst je přibližně stejný jako byl dříve
  - v nové budově je méně obslužných míst než bylo v předchozí budově
29. Jaké procento veřejných prostor v nové budově má připojení na wi-fi?
- < 25 %
  - 25 – 49 %
  - 50 – 74 %
  - 75 – 99 %
  - 100 %
30. Jak se změnila otvírací doba?
- v nové budově je otvírací doba rozšířena
  - zůstala přibližně stejná
  - v nové budově je otvírací doba kratší
31. Je nová budova otevřena nonstop 24 hodin denně?
- ano
  - ne
32. Pokud jste na předchozí otázku odpověděli kladně, vyberte z následujících možnosti všechny odpovídající.
- 24 hodin denně je otevřeno při knihovnických akcích, jako jsou týden knihoven apod.
  - 24 hodin denně je otevřeno během zkouškového období
  - 24 hodin denně je umožněn přístup pouze do některých částí budovy
  - 24 hodin denně je umožněn přístup celé budovy
  - ostatní poznámky:

33. Uveďte prosím 2 – 3 prostory v nové budově, o kterých si myslíte, že nejvíce reprezentují roli knihovny v akademickém životě vaší univerzity / vysoké školy.
- i. ....
  - ii. ....
  - iii. ....
34. Uveďte prosím 2 – 3 prostory v nové budově, o kterých si myslíte, že nejlépe reprezentují ostatní hlediska života na univerzitě / vysoké škole (např. sociální, kulturní hledisko).
- i. ....
  - ii. ....
  - iii. ....
35. Popište prosím přístup k jídlu a pití v knihovně.
- jídlo i nápoje jsou povolené
  - jídlo i nápoje jsou zakázané
  - jídlo je zakázané, ale pití povolené
  - tolerovány jsou pouze uzavíratelné nápoje
  - jiný přístup: ....

NEKNIHOVNICKÉ ZAŘÍZENÍ

Odpovědi z této části budou použity k popisu „ne-knihovních“ prostředků a poskytnou podrobnější informace o dalším využití nového prostoru knihovny.

36. Vyberte prosím typy ne-knihovních prostor, které jsou / byly umístěny v předešlé / nové budově.

	předešlá budova	nová budova
• počítačová učebna	☐	☐
• bufet či kavárna	☐	☐
• učebny k obecnému využití	☐	☐
• konferenční sál	☐	☐
• aula (posluchárna)	☐	☐
• školicí centrum	☐	☐
• archiv	☐	☐
• knihkupectví	☐	☐
• reprografické centrum	☐	☐
• galerie či muzeum	☐	☐

37. Další k předchozí otázce, které nebyly uvedeny: ....

FONDY

Odpovědi z této části poslouží k popisu vztahu fyzických sbírek a prostoru nové vysokoškolské / univerzitní knihovny. Odpovědi můžete ponechat prázdné, pokud nemáte k dispozici potřebné údaje.

38. Uveďte celkový počet svazků knih, seriálů a jiných papírových materiálů ke konci fiskálního roku. Započítávají se i duplicitní svazky, vázané svazky periodik. Nezapočítávají se mikrofilmy, mapy, netištěné materiály.
- < 50 000

- 50 000 - 99 999
  - 100 000 - 249 999
  - 250 000 - 499 999
  - 500 000 - 999 999
  - 1 000 000 - 1 999 999
  - 2 000 000 - 3 999 999
  - 4 000 000 - 5 999 999
  - > 6 000 000
39. Jaké procento z celkového počtu svazků je umístěno ve volném výběru?
- < 50 %
  - 50 % - 74 %
  - 75 % - 90 %
  - 91 % - 100 %
40. Jak byste popsali vývoj velikosti fondu?
- počet svazků každý rok stoupá
  - počet svazků zůstává každý rok přibližně stejný
  - počet svazků každý rok klesá
41. Máte v knihovně posuvné regály?
- ano
  - ne
42. Pokud jste na předchozí otázku odpověděli „ano“, jaké procento fondu je uloženo v posuvných regálech?
- < 10 %
  - 10 % - 24 %
  - 25 % - 49 %
  - 50 % - 74 %
  - 75 % - 99 %
  - 100 %
43. Má vaše knihovna automatizovanou linku ukládání a vyhledávání knih?
- ano
  - ne
44. Pokud jste na předchozí otázku odpověděli „ano“, jaké procento fondu podléhá automatizovanému ukládání a vyhledávání?
- < 10 %
  - 10 % - 24 %
  - 25 % - 49 %
  - 50 % - 74 %
  - 75 % - 99 %
  - 100 %
45. Má knihovna nějaké skladovací prostory mimo novou budovu?
- ano
  - ne
46. Pokud jste na předchozí otázku odpověděli ano, jaké procento fondu je umístěno ve skladu mimo hlavní budovu knihovny?
- žádný
  - < 10 %
  - 10 % - 24 %
  - 25 % - 49 %
  - 50 % - 74 %

- 75 % - 99 %
  - 100 %
47. Vzhledem k tomu, že tempo růstu fondu většinou v knihovnách roste, kdy odhadujete, že bude vyčerpána kapacita regálů nové budovy?
- 2013 - 2015
  - 2016 - 2020
  - 2021 - 2025
  - 2026 - 2030
  - 2031 - 2035
  - 2036 a déle
48. Uveďte prosím tři nejdůležitější faktory, které ovlivní plánování uložení fondu v příštích letech:
- i. ....
  - ii. ....
  - iii. ....

NÁVŠTĚVNOST

49. Jak se změnila návštěvnost v nové budově? K porovnání použijte data z výročních zpráv (poslední v předchozí budově a první v nové budově).
- návštěvnost značně stoupla (cca o 25 % - 100 %)
  - návštěvnost mírně stoupla (cca o 10 % - 24 %)
  - návštěvnost málo stoupla (o méně než 10 %)
  - návštěvnost zůstala přibližně stejná
  - návštěvnost klesla
50. Pokud máte tuto informaci k dispozici, uveďte prosím počet návštěv (počty z vstupních branek) za poslední rok v předchozí budově a poslední rok v nové budově.
- poslední rok v předchozí budově: .....
  - poslední rok v nové budově: .....
51. Ve srovnání s minulým rokem, jaký předpokládáte vývoj počtu návštěv v letošním roce?
- více (1 - 10 %) než minulý rok
  - mírně více (10 - 25 %) než minulý rok
  - výrazně více (> 25 %) než minulý rok
  - přibližně stejně
  - méně (< 10 %) než minulý rok
  - mírně méně (10 - 25 %) než minulý rok
  - výrazně méně (> 25 %) než minulý rok
52. Který měřitelný faktor považujete za nejdůležitější pro určení „užitečnosti“ knihovny?
- i. ....
  - ii. ....
  - iii. ....
53. Které prostory (na základě vašeho pozorování) jsou v nové budově nejvyužívanější?
- iv. ....
  - v. ....
  - vi. ....
54. Vyskytl se v nové budově nějaký nový aspekt využití, který jste nečekali? Pokud ano, popište ho prosím:
- ....

Příloha č. 3 – Analýza discovery systémů

ANALÝZA DISCOVERY SYSTÉMŮ

Níže jsou stručně shrnuty principy discovery services. Zmíněn je i internet a OPACy knihoven. Náhodně bylo vybráno několik systémů k podrobnější analýze. Vedle těchto určitě stojí za zmínku ještě systémy: Ebsco Discovery, Primo, Summon, Arena, Encore, Visualizer, BiblioCommons, Endeca, Enterprise [Breeding, 2011].

1. Discovery services

Discovery services jsou v překladu vyhledávací služby. V českém prostředí se používá i termín discovery system, nebo-li vyhledávací systém, který nabízí jednotné prostředí pro prohledávání více informačních zdrojů.

Terminologie způsobu vyhledávání je poměrně pestrá. Vyhledávání v několika zdrojích je označováno několika různými termíny [Kučerová, 2011]:

broadcast search - plošné vyhledávání rozesíláním dotazů na více míst

centralized search - centralizované vyhledávání

cross search - křížové vyhledávání

federated search - federativní vyhledávání

harvested search - vyhledávání založené na plošné archivaci distribuovaných zdrojů

integrated search - integrované vyhledávání

multisearch - vyhledávání ve více zdrojích

parallel search - souběžné vyhledávání

polysearch - vyhledávání ve více zdrojích

web scale discovery - vyhledávání ve více zdrojích - rozšiřitelné a podobné intuitivnímu webovému vyhledávání

Discovery services propojují prostředí a funkce internetu s OPACy knihoven. Discovery systémy nabízí komerční firmy, ale existují i produkty na bázi open source, z nichž je i několik níže analyzovaných systémů. Rozdíl mezi nimi je samozřejmě v ceně a ve schopnosti prohledávat více zdrojů najednou.

Ve většině systémů se opakují typické prvky:

- Federativní vyhledávání - umožňuje zprostředkování bibliografických informací různých druhů dokumentů i přístup k plným textům vzdáleně dostupných informačních zdrojů.

- Webový design - ve kterém jsou uživatelé převážně zvyklí vyhledávat.
- Fasety - pro jednoduché zpřesnění výsledků vyhledávání.
- Nápovědy - zobrazení alternativních formulací dotazu, např. při překlepech.
- Tagy - popisování obsahu uživateli nabízí jiný úhel pohledu na dokument, nežli má katalogizátor knihovny.
- Komentáře, recenze.
- Nabídka podobných dokumentů - „Co se taky čte“ - odpovídající zadanému dotazu.
- Sociální nástroje, uživatelská konta.
- RSS, export citací.

2. Internet

Autorem prvního webového prohlížeče byl Tim Berners-Lee, který v roce 1989 publikoval návrh vývoje world wide web [Wikipedie, 2012]. Vznikla síť informací a informačních zdrojů, která je prohledatelná díky internetovým katalogům a vyhledávačům. V jednom webovém rozhraní je prohledáváno velké množství internetových stránek, včetně katalogů knihoven. Tento způsob vyhledávání má však několik nedostatků.

- není prohledáván hluboký web (neviditelný web, deep web) - ve většině případů se jedná o webové stránky, které vyhledávač není schopen indexovat nebo jsou chráněné heslem
- velké množství vyhledaných odkazů či naopak žádné
- reklamy, resp. placené služby za přednostní umístění zobrazených výsledků, často nerelevantních k zadanému dotazu
- není možné řadit dle relevance, dle upřednostňovaných typů zdrojů atd.

Příklady nejznámějších českých vyhledávačů: Seznam (www.seznam.cz), Google (www.google.cz), Centrum (www.centrum.cz).

3. OPAC

OPAC = Online Public Access Catalogue je veřejně dostupný online katalog knihovny. Je určen nejen uživatelům knihoven, kteří mohou provádět online rezervace či prodlužování výpůjček a sledovat svá konta. OPAC bývá jedním z modulů automatizovaného knihovního systému. V českém prostředí potkáme OPACy systémů Aleph, ARL, Clavius, KPwinSQL (Portaro). Na rozdíl od katalogů nové generace jsou tyto OPACy omezeny pouze na dokumenty katalogizované v příslušném systému. Chybí možnost prohledávání externích zdrojů. KPwinSQL obsahuje prvky webu 2.0, jako jsou tagy, komentáře, hodnocení.

4. Discovery systémy

4.1 AquaBrowser

Ukázka: <http://aqua.queenslibrary.org/> - Queens Library

Vydavatelem discovery systému AquaBrowser je firma Serial Solutions. Systém pracuje s knihovními systémy podporujícími export záznamů ve formátu MARC a podporuje standardy pro stahování dat: Z39.50, SRU/SRW, OAI, Webfeat, SerSol [Pospíšilová, 2009]. AquaBrowser vznikl v roce 2002 a rozšířil se v Nizozemí. Po roce 2005 expandoval do Ameriky [Opálková, 2009a].

The screenshot shows the AquaBrowser search interface for the Queens Library. The search term 'librarianship' has yielded 173 results, sorted by relevance. The results list includes:

- Picture librarianship** by Hilary Evans (1981), Call number: 025.177 P. Subject: Libraries, Library administration, Special collections, Pictures.
- International librarianship** by Frances Laverne Carroll and John F. Harvey (2001), Call number: 021.64 I. Subject: International librarianship, Library cooperation.
- The Variety of librarianship** edited by John Wallace Metcalfe and W. Boyd Rayward (1976), Call number: 020 V. Subject: Library science, Metcalfe, John Wallace.
- A primer of comparative librarianship** by Sylva Simsova (1982), Call number: 020.9 S. Subject: Comparative librarianship.
- Modern music librarianship** by Alfred Mann (1989), Call number: 026.78 M. Subject: Music librarianship, Music libraries, Reference books, Watanabe, Ruth T., Music.

The interface also features a navigation menu (Books, Music, Movies, Digital Media, Websites, Articles, Events), a search bar, and a sidebar with a 'Discover' section containing a network diagram of related terms like 'technical', 'academic', 'archives', 'blankenship', 'guardianship', 'relationship', 'faculty', 'advance', 'librarian', 'serial', 'renew', 'cooperation', 'acquisition', and 'comparative'. A legend at the bottom left explains the diagram's symbols: Association (black square), Spelling variation (orange square), Translation (green square), Discovery trail (blue square), and Thesaurus term (grey square). The right sidebar offers options to 'Select Location', 'Refine' results by 'Library format' (Books, Journals and Magazines, Maps/Atlases, Websites and Computer CDs, Computer file) and 'Subject' (Library science, Libraries, Librarians, Academic libraries, Public libraries).

Uživatelské rozhraní

Uživatelské rozhraní je velmi jednoduché, intuitivní podobné běžným vyhledávačům v prostředí internetu. Systém je založen na třech principech [Pospíšilová, 2009]: 1. Search - Vyhledej. Pro vyhledávání slouží pouze jeden řádek, do kterého lze zapsat jakýkoli termín. Prohledávány jsou všechny zadané údaje o dokumentech. Např. po zadání čísla 2011 zobrazí systém dokumenty, které byly v daném roce vydány, ale i ty, které tuto číslovku obsahují v názvu či věcném popisu. 2. Discover - Ob-

jevovat. Ve výsledcích je uživateli nabídnut tzv. word cloud (v levé části obrazovky). Jsou to termíny související se zadaným dotazem - asociace, překlad, termíny tezauru, varianty výslovnosti („překlepy“) a synonyma. 3. Refine - Zpřesňovat. Fasetová navigace (pravá část obrazovky) pro zpřesnění dotazu. Např. dle druhu dokumentu, autora, předmětu, edice, korporace, geografického určení, roku, charakterových rysů atd. Skladbu a počet faset si může knihovna nastavit sama.

Výsledky lze řadit dle relevance, data vydání, názvu, autora.

System lze rozšířit o dva moduly:

My Discoveries [Pošpišilová, 2009]- přidává funkce webu 2.0 - sdílení informací mezi uživateli pomocí tagování, psaní recenzí apod.

Syndedic Solutions - rozšiřuje bibliografický záznam o obrázky obálek, obsahy, anotace, recenze apod.

Vyhledávání

Díky modulu Federated search uživatelé prohledávají více zdrojů v jednom okamžiku - katalog knihovního systému, případně jiné definované zdroje (pokud jde o licencované zdroje požaduje systém identifikaci uživatele). Pole k vyhledávání je primárně nastaveno pouze jedno, ale lze v něm omezit dotaz pouze na určitý druh dat (např. zapsáním author, title, keyword před hledaný termín) nebo rozšířit dotaz pomocí booleovských operátorů AND, OR, „-“ (=not). Pravostranné rozšíření dotazu je automatické, nemusí se zadávat žádný znak. Pokud toto rozšíření nechce uživatel využít, požaduje přesný pojem, zadá termín v uvozovkách. Nepodporuje proximitní operátory. Při zadávání dotazu lze předem zvolit druh hledaného dokumentu (např. kniha, hudba, film, el. zdroj, internetové stránky, články), nelze však vybrat konkrétní zdroj pro vyhledávání, to je možné omezit až po zobrazení výsledků. Vedle jednoduchého vyhledávání je k dispozici i rozšířené vyhledávání, díky kterému lze hledat v určitých polích (název, autor, téma, ISBN, vydavatel, edice, místo vydání).

Záznamy

Vyhledané záznamy jsou označeny ikonkou a slovem určujícím typ dokumentu (Books, Journals and Magazines, Websites, atd.). Obsahují další informace o dokumentu: název, autor, rok vydání, signatura, předmětová hesla, edici, obálku. Podrobnější informace získáme po kliknutí na název (včetně dostupnosti dokumentu). Požadavky na rezervaci či výpůjčku jsou směřovány do OPACu knihovny. Záznamy lze vybrat (označit) a dále s nimi pracovat: zobrazit pouze vybrané; exportovat je do citačního manažeru RefWorks, EndNote; vytisknout. Využít lze i RSS kanál pro sledování novinek ve fondu knihovny, či aktuálních odpovědí zadaného dotazu.

4.2 VUfind

Ukázka: <https://vufind.mzk.cz/> - Moravská zemská knihovna, <https://vufind.techlib.cz/> - Národní technická knihovna

Open source VUfind byl vyvinut na Villanovské univerzitě v Pensylvanii a zprovozněn byl v roce 2007 [Opálková, 2009b]. V České republice systém používá Národní technická knihovna, Masarykova univerzita a Moravská zemská knihovna v Brně.

Uživatelské rozhraní

Každá knihovna si může upravit rozhraní dle svých požadavků. Na úvodní stránce je vedle samotného vyhledávání možnost volby jazyka rozhraní (tradičně čeština, angličtina, němčina), registrace/přihlášení, nabídka historie hledání, pokročilé vyhledávání, prohlížení katalogu, novinek, nápovědy (včetně Zeptejte se knihovníka), popř. další doplňky jako mobilní verze katalogu či katalog příslušného knihovního systému.

The screenshot shows the user interface of the Moravská zemská knihovna website. At the top right, there are language selection options: [Angličtina](#), [Deutsch](#), and [Čeština](#). Below these are two buttons: [REGISTROVAT](#) and [PŘIHLÁSIT](#). The main content area features the logo of the Moravská zemská knihovna, which consists of a stylized 'M' and the text 'MORAVSKÁ ZEMSKÁ KNIHOVNA'. Below the logo is a search bar with a text input field, a dropdown menu set to 'Vše', and a [HLEDAT](#) button. A link for [Pokročilé](#) is located below the search bar. At the bottom, there are three columns of links: 'Možnosti hledání' with [Historie hledání](#) and [Pokročilé vyhledávání](#); 'Najděte více' with [Prohlížení katalogu](#); and 'Hledáte pomoc?' with [Tipy pro vyhledávání](#), [Zeptejte se knihovníka](#), [FAQ](#), and [Feedback](#).

Přihlášení
Česky ▾

NTK

50°8'14.083"N, 14°23'26.365"E
Národní technická knihovna
National Technical Library

Všechna pole ▾

Pokročilé

Prohlížet podle Signatura

- A - Obecná díla
- B - Filozofie, Psychologie, Náboženství
- C - Pomocné vědy historické
- D - Dějiny: Evropa, Asie, Afrika
- E - Dějiny: Amerika
- F - Dějiny: Amerika
- G - Geografie, Antropologie, Volný čas
- H - Společenské vědy
- J - Politická věda
- K - Právo

Prohlížet podle Jazyk

- afrikánština
- albánština
- řečtina, starověká (do 1453)
- arabština
- arménština
- ázerbájdžánština
- běloruština
- bosenština
- bulharština
- čínština
- chovratština (zastaralý kód)
- čeština
- Více možností...**

Prohlížet podle Formát

- Zvukové nahrávky
- Knihy
- E-kniha
- Elektronický zdroj
- Časopis
- Smišený dokument
- Rukopis
- Mapa
- Noviny
- Periodikum
- Software
- Neznámý formát

Možnosti hledání

- Historie hledání
- Pokročilé vyhledávání

Najděte více

- Prohlížení katalogu
- Prohlížet podle abecedy
- Nové jednotky

Hledáte pomoc?

- Tipy k hledání
- Q VuFindu
- Napište nám
- Zeptejte se knihovníka

Spolupráce

- Obálky knih

Přístupy do katalogu

- Mobilní verze
- Katalog Aleph

Vyhledávání

Při jednoduchém vyhledávání lze zvolit pole, která budou prohledávána: vše, název, autor, předmět, signatura, ISBN/ISSN, tag (nastavitelné knihovnou). Systém akceptuje:

- zástupné znaky: ? pro jeden znak, * pro více znaků
- fuzzy vyhledávání: ~ u jednoho slova, např. test~, pravopisně podobná slova (přidáním číslice určíme míru požadované podobnosti)
- proximitní vyhledávání: ~ u více slov blízkost slov (číslíce určí jejich maximální vzdálenost)
- rozsah: pomocí závorek a výrazem TO se zadá rozsah číselný i písmen (např. [A TO K])
- preferovaný výraz: znak ^ připojený ke slovu zvýší jeho hodnotu preference
- booleovské operátory: OR, AND (+), NOT (-)

Druhou možností vyhledávání je prohlížení podle nabízených kritérií. V MZK je to tag, autor, téma, žánr a region. NTK nabízí prohlížení podle signatury, jazyka a formátu. Je zřejmé, že i tyto parametry si může nastavit knihovna individuálně.

Do třetice je tu rozšířené vyhledávání, které umožňuje vyplnit více řádků s termíny definovanými jako název, autor, předmět, ISBN/ISSN, signatura, vydavatel, edice, rok vydání, obsah, popř. systémové číslo. Řádky lze spojovat booleovskými operátory. Navíc lze vytvářet a spojovat vyhledávací skupiny, které nám umožňují tvořit komplikovanější dotazy. I rozšířené vyhledávání lze omezit požadavkem na konkrétní jazyk či formát dokumentu, na přítomnost ilustrací a rokem vydání.

Záznamy

Seznam výsledků obsahuje stručné záznamy dokumentů: obálka knihy, údaje o názvu, autor, datum vydání, umístění, dostupnost a druh dokumentu (pro přehlednost označen ikonkou).

The screenshot shows the search results page for the query "knihovnictví". At the top, there is a navigation bar with the logo of Moravská zemská knihovna and the text "ONLINE KATALOG". The search bar contains the query "knihovnictví" and the results are sorted by "Podle data sestupně". The search results are displayed in a list format, with each result showing a book cover, the title, author, publication year, subject, and type of document. The results are sorted by relevance, date of publication, and author name. On the right side, there is a sidebar with filters for "Zúžit vyhledávání" (Refine search), "Typ výpůjčky" (Type of loan), "Doporučená témata" (Recommended topics), and "Formát" (Format).

Search Results:

- 1. Result:** [Hudobné knihovnictvo na Slovensku /](#)
Autor: [Hýrošová, Matilda](#) Vydáno 2011
Předmět: "...knihovnictví Slovensko czenas..."
Typ výpůjčky: prezenční
Dostupný
Kniha
- 2. Result:** [Sborník k 80. narozeninám PhDr. Jarmily Burgetové](#)
Vydáno 2011
Předmět: "...knihovnictví Česko 20.-21. stol. czenas..."
Typ výpůjčky: prezenční
Dostupný
Kniha
- 3. Result:** [Knihovna Moravský Krumlov : sborník vydaný k 120. výročí veřejného knihovnictví ve městě /](#)
Vydáno 2011
Typ výpůjčky: prezenční
Dostupný
Kniha
- 4. Result:** [Městská knihovna Slavoj ve Dvoře Králové nad Labem /](#)
Autor: [Staníková, Marta, 1969-](#) Vydáno 2011
Předmět: "...dějiny knihovnictví Česko 19.-21. stol. czenas..."
Typ výpůjčky: prezenční
Dostupný
Kniha

Filters:

- Zúžit vyhledávání**
- Typ výpůjčky**
  - prezenční (720)
  - absenční (408)
- Doporučená témata**
  - knihovnictví (91)
  - knihovny (25)
  - dějiny knihovnictví (16)
  - česká literatura (16)
  - dějiny knihoven (15)
  - [VÍCE ...](#)
- Formát**
  - Kniha (639)
  - WEB (49)
  - Časopis (46)
  - Seřál (36)
  - Elektronický zdroj (4)
  - [VÍCE ...](#)

Výsledky jsou řazeny dle relevance, data vydání, autora či názvu, popř. signatury). Nahoře nad záznamy může být umístěna nabídka doporučených témat mezi výsledky s počtem odpovídajících záznamů v závorce (u NTK). Po pravé straně je umístěna fasetová navigace k zúžení vyhledávání např.

podle typu výpůjčky, zdroje, formátu dokumentů, signatury, autora, jazyka dokumentu, žánru, geografické oblasti, časového období. Pro zadaný dotaz je možné vytvořit RSS kanál nebo si ho uložit. Výsledky si uživatel může poslat e-mailem.

Po kliknutí na název konkrétního dokumentu se zobrazí podrobný záznam rozšířený o jazyk, vydavatelské údaje, předměty, tagy, signaturu, odkaz do katalogu knihovny. K dispozici jsou informace o exemplářích, jejich umístění a dostupnosti; popis dokumentu, komentáře a záznam ve formátu MARC21. Na horní liště je seznam dalších funkcí umožňujících vytvořit citaci, poslat záznam e-mailem, exportovat do RefWorks, EndNote a BibTex, přidat k oblíbeným, označit záznam záložkou. Po pravé straně od podrobného záznamu jsou odkazy na podobné dokumenty s údaji o názvu, autorech a data vydání.

Uživatelské konto

Po přihlášení ke svému uživatelskému je umožněn přístup k seznamu oblíbených dokumentů, které si uživatel v minulosti označil; k přehledu výpůjček, rezervací a objednávek; k přehledu zaplacených a dlužených poplatků; k uloženým vyhledáváním a ke svému profilu.

4.3 Scriblio

Ukázka: <http://catalog.ust.hk/catalog/smartcat.php> - The Hong Kong University of Science and Technology Library

Scriblio je open source systém pro správu obsahu a katalog založený na redakčním systému WordPress. Byl vyvinut na Plymouthské státní univerzitě [Opálková, 2010]. Je omezen pouze na sbírky konkrétní knihovny, neumí prohledávat externí zdroje, ke kterým má knihovna přístup.

Uživatelské rozhraní

Každá knihovna si může nastavit základní stránku vyhledávání podle svých potřeb.

Vyhledávání

Univerzitní a technická knihovna v Hong Kongu (dále HKUST) má na úvodní stránce tři vyhledávací řádky, do kterých lze zadat termín, pole která se mají prohledávat (všechny, název, autor, předmět, identifikační čísla, žánr, kurz, vyučující) a nabídku pro zpřesnění hledaného termínu (zda zadaný termín má být nalezen i ve složených výrazech, jako přesná fráze nebo jako část pojmu, který začíná zadaným) (begins with). Předem se zadává i způsob řazení výsledků: dle relevance, názvu a roku. V případě knihovny HKUST chybí možnost řazení podle autora. Vyhledávání můžeme omezit rokem vydání, jazykem dokumentu, formátem a lokací. Vedle prohledávání katalogu HKUST nabízí i vyhledávání článků, ale to je prováděno v discovery systému Primo firmy EBSCO.

Některé instalace (např. v Plymouth State University) nabízí možnost prohlížení podle témat.

Search Catalog Find Articles ^{NEW!}

Enter search terms below

Any Field contains librelationship

Any Field contains

Any Field contains

Sorted by: Relevance

Limit to

Publication year:

Language: ANY Chinese English French German

Format: ANY Book Journal E-resource Microform

Location: ANY Book collection Periodical Online resource Reference

Po zadání dotazu se zobrazí seznam odpovídajících dokumentů. Nad ním je nabídka „Měli jste na mysli?“ s termíny, které by nás na základě hledaného termínu mohly zajímat. Nechybí řada odkazů směřujících zadaný dotaz do knihovnického katalogu HKUST, PowerSearch, WorldCat, Gogole, Google Scholar, OpenCourseWare. Ikonka umožňuje nastavení RSS kanálu pro zadaný dotaz.

Na pravé straně vedle seznamu výsledků je nabídka faset, kterými můžeme zúžit dotaz některým z formátů, lokací, jazyků dokumentu, autorem, názvem, signaturou, předmětem, žánrem, rokem vydání.

Záznamy

Záznamy ve výsledcích jsou velice stručné. Obsahují pouze název, autora, druh dokumentu a nakladatelské údaje. Kliknutím na Expand search results na začátku seznamu zobrazíme rozšířené záznamy dokumentů, které obsahují navíc obálku knihy, anotaci, tagy, umístění s momentální dostupností a skupinu ikonek:

- **View Details** zobrazí úplný záznam dokumentu v OPACu knihovny
- **Request** online rezervace dokumentu (po přihlášení)
- **Export To RefWorks** export do RefWorks (po přihlášení)
- **Search HKALL** zobrazí exempláře v jednotlivých částech (např. pobočkách) HKUST
- **Get Citation** zobrazí citace v několika normách (APA, Chicago, Harvard, MLA, Turabian)
- **Google Book** zobrazí dokument v Google books

Po kliknutí na název dokumentu máme k dispozici úplný záznam dokumentu obohacený o předmětová hesla, třídění, ISBN, LC Number, obálky podobných dokumentů a krátký formulář pro

přidání komentáře. Místo faset po pravé straně jsou zobrazeny poslední komentáře a QR kód obsahující titul, lokaci a znak třídění (LCC).

4.4 WorldCat Local

Ukázka: <http://www.lib.udel.edu/> - University of Delaware Library

WorldCat Local je odvozen od katalogu WorldCat, který vytváří OCLC (Online Computer Library Centre) [Opálková, 2009a]. „Local“ znamená příslušnost pouze jedné knihovně, i když umožňuje prohledávat i přidružené knihovny. První verze byla spuštěna v roce 2007 pro Knihovny Washingtonské univerzity.

Uživatelské rozhraní

Velice jednoduché uživatelské rozhraní nabízí vedle jednoduchého vyhledávání prostřednictvím jednoho řádku i další nastavení. Uživatel si může vybrat z nabídky osmi jazyků, dále se může registrovat či přihlásit a využívat rozšířené funkce pro práci s vybranými záznamy (např. tagování).

Vyhledávání

Primárně je nastaveno jednoduché vyhledávání s možností volby zdroje (např. pouze vybraná knihovna, přidružené knihovny či celý WorldCat). Zadávat lze jedno slovo, fráze či kombinovaný dotaz spojovaný booleovskými operátory. Použít lze i zástupné znaky: # - pro jeden znak, ? - pro jakýkoli počet znaků (dá se určit číslicí jejich počet, např. ?3 zastupuje tři znaky). Příkaz lze zapsat i pomocí zkratk: kw - klíčové slovo, ti - název, au - autor, su - předmět, isbn, issn, no - číslo OCLC [OCLC, 2009]. Pod vyhledávacím řádkem je odkaz na rozšířené vyhledávání, které umožňuje: 1. vybrat konkrétní databázi pro vyhledávání, 2. hledat více termínů najednou v různých polích (klíčové slovo, název, autor, předmět, ISBN, ISSN, číslo OCLC), 3. omezit výsledky pouze na plné texty či recenzované články, 4. upřesnit dotaz o zdroj hledání, časový limit či formát dokumentu. Po zadání dotazu se zobrazí záznamy dokumentů a na levé části obrazovky nabídka fasetového zpřesnění dotazu (formát dokumentu, autor, rok, obsah, jazyk, předmět).

Výsledky vyhledávání mají tři úrovně [OCLC, 2009]: Local Results (záznamy z fondu knihovny), Group Results (záznamy z fondů „zprátelených“ knihoven), Global Results (záznamy z fondů všech knihoven připojených do WorldCat).

Záznamy

Záznam dokumentu v zobrazených výsledcích je zkrácený. Obsahuje náhled obálky; název; autora; druh dokumentu (pro přehlednost označen ikonou); jazyk dokumentu; nakladatelské údaje; název knihovny, která dokument vlastní. Na konci každého záznamu je link na záznam daného dokumentu v OPACu knihovny, odkaz na rozšíření zobrazení o údaj o dostupnosti dokumentu a odkaz na seznam všech vydání na všech druzích dokumentu. Seznam lze řadit podle lokace a relevance, autora, názvu, data vydání.

The screenshot shows the search results for 'librarianship' on the University of Delaware Library website. The search is limited to the University of Delaware Library. The results are sorted by 'Library and Relevance'. Two results are displayed:

- Journal of academic librarianship.** Journal, magazine : Periodical. Language: English. Publisher: [New York, etc. Elsevier Inc., etc.]. Database: WorldCat.org. Libraries that own this item: University of Delaware Library. Options: View Now, Availability.
- Advances in librarianship.** Journal, magazine. Language: English. Publisher: New York, Academic Press, 1970-. Database: WorldCat.org. Libraries that own this item: University of Delaware Library. Options: View Now, Availability, Editions and formats.

On the left side, there are filters for 'Available online' (Full text articles) and 'Format' (All Formats (20,037), Article (19484), Peer-reviewed (18823), Book (482), eBook (2), Thesis/dissertation (2), Microform (1), Journal, magazine (58), eJournal/eMagazine (29), Video (2), DVD (1), VHS (1), Website (1)).

Po kliknutí na název se objeví rozšířený záznam dokumentu obohacený o abstrakt, možnost získat plný text (pokud je uživatel přihlášen ke svému kontu), obsah, popisné údaje, identifikační čísla, možnost najít více informací o autorech v databázi WorldCat Identities, tagy, recenze. Po straně obrazovky je nabídka More like this - seznam příbuzných předmětů a odkaz na podobné tituly. Záznam lze tisknout, poslat e-mailem, exportovat citaci, přidat na seznam uživatele, označit záložkou. Nechybí odkaz Ask a Librarian.

The screenshot shows the detailed record for the book 'Academic librarianship by design : a blended librarian's guide to the tools and techniques'. The author is Steven J. Bell and John D. Shank. The publisher is Chicago : American Library Association, 2007. The edition/format is Book : English. The summary states: "Change is unfolding at a furious pace for academic libraries, for which predictions range from marginalization to obsolescence. This new vision for designing the future of academic libraries enables librarians to become indispensable partners in the college teaching endeavor by integrating themselves into the instructional process." Scenarios, case studies, and profiles throughout illustrate this process as that [read more...](#)

On the right side, there is a 'More like this' section with subjects: Academic librarians, Academic libraries -- Relations with faculty and curriculum, Instructional systems -- Design. There are also links for View all subjects and Similar items.

At the bottom, there is a message: "You are not connected to the University of Delaware Library network. Access to online content and services may require you to authenticate with your library. [Connect to UoD Network](#)". Below this are several tabs: Find a copy online, Find a copy in the library, Details, Reviews, Tags, and Similar Items.

Uživatelský účet

WorldCat Local nabízí mnoho funkcí webu 2.0 po přihlášení uživatele ke svému kontu [Opálková, 2009a]. V uživatelském profilu lze nastavit uživatelské jméno, heslo, e-mail, adresu, instituce související s uživatelem (škola, zaměstnavatel), vložit fotografii. K dispozici je seznam oblíbených knihoven, seznamy záznamů, vyhledávání, recenzí, zájmů a tagů. Každý si může zvolit, zda bude viditelný pro ostatní či nikoliv. Zároveň může sledovat seznamy těch, kteří ponechali svůj profil jako viditelný. Jed-

ná nevýhoda je nutnost mít konto ve WorldCat Local - pro funkci rezervace a výpůjček i ve WorldCat - pro využití nástrojů sociálních sítí [Opálková, 2009a].

4.5 Blacklight

Ukázka: <http://blacklight.hull.ac.uk/> - University of Hull

Cílem projektu Blacklight je jednotné rozhraní pro katalog knihovny a repozitář digitálního fondu. Systém je vyvíjen od roku 2006 na Univerzitě ve Virginii [Opálková, 2009b]. Jedná se o open source podporující formáty MARC a XML.

Vyhledávání

Vyhledávání má tradičně dvě verze - jednoduchou a rozšířenou. Primárně je nastavena jednoduchá, kde se do jednoho řádku zadává hledaný pojem. Lze nastavit prohledávání ve všech polích, v názvech či jménech autorů. Ještě před samotným vyhledáváním můžeme dotaz upřesnit výběrem z faset umístěnými na levém okraji stránky, nebo můžeme díky nim přejít k prohlížení záznamů bez nutnosti zadání konkrétního termínu:

- Call number - tematická skupina (např. společenské vědy, medicína, politologie)
- Format - druh dokumentu (např. kniha, elektronická kniha, časopis, mapa)
- Language - jazyk dokumentu (např. angličtina, francouzština, portugálština)
- Library - knihovny (např. hlavní knihovna, pobočky)
- Publication date - datum vydání
- Source - zdroj (např. katalog knihovny, repozitář)
- Subject - předmět

Pokročilé vyhledávání umožňuje zadat několik hledaných pojmů najednou: autor, název, předmět, klíčové slovo, identifikační čísla. Nechybí fasetová nabídka stejně jako u jednoduchého vyhledávání. Navíc jsou zobrazeny i typy (rady) pro vyhledávání. Předem tu můžeme zadat způsob řazení výsledků podle relevance, data vydání, názvů či autora.

 UNIVERSITY OF Hull

UoH Home | Library | eDocs | Contact
Login | Search History

Search tips

Select "match all" to require all fields.

Select "match any" to find at least one field.

Combine keywords and attributes to find specific items.

All words in a field are required, unless you specify otherwise.

Use "OR" to search alternate words.

Use - (minus) to exclude a word.

Truncation and wildcards are not supported - word-

Advanced Search

Find items that match all of the fields below: AND have these attributes:

<p>Author: <input type="text"/></p> <p>Title: <input type="text"/></p> <p>Subject: <input type="text"/></p> <p>Keyword: <input type="text"/></p> <p>Numbers: <input type="text"/></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Call number ▶ Format ▶ Language ▶ Library ▶ Publication date ▶ Source ▶ Subject
---	---

Sort results by relevance

[clear form](#)

System zaznamenává všechna zadaná vyhledávání, která lze zobrazit odkazem Search History (pravý horní roh stránky).

Záznamy

Záznamy v seznamu výsledků jsou jednoduché. Obsahují údaje o názvu, autorech, formátu, jazyku, předmětech, roku vydání a zdroji dokumentu.

Rozšířený záznam je obohacen vydavatelskými údaji, počtem stran a údaji o exemplářích s jejich momentální dostupností. Nechybí odkazy na tvorbu citace (dle MLA a APA), export do RefWorks či EndNote a náhled ve formátu MARC (pro knihovníky).

4.6 SOPAC

Ukázka: <http://www.darienlibrary.org/catalog> - Darien Library

SOPAC = Social Online Public Access Catalog. Je to open source systém pro bibliografická data. Byl vyvinut v USA jako jeden z modulů systému Drupal, poprvé spuštěn v roce 2008 [Opálková, 2010]. SOPAC se skládá ze dvou knihoven. Locum - PHP knihovna (manipulace s bibliografickými daty) a In-surge - modul pro správu a uložení sociálních dat [Social, 2013].

Uživatelské rozhraní

Úvodní strana katalogu je příjemná. Kromě řádku pro zadání dotazu je uživateli nabídnut aktuální seznam bestsellerů zveřejňovaný v New York Times, seznam novinek, populárních dokumentů a nejlépe

hodnocených. Všechny tyto seznamy jsou rozděleny na beletrii, knihy, DVD, Blu-rays a audioknihy. Navíc jsou přidány odkazy na seznam nejoblíbenějších dokumentů zaměstnanců a dětí. Pro navigaci nechybí seznam oblíbených tagů.

Vyhledávání

I když v článku [Opálková, 2010] Markéta Opletalová uvádí možnost rozšířeného vyhledávání v SOPAC Darien Library, v současné době je na internetových stránkách této knihovny k dispozici pouze základní jednořádkové vyhledávací rozhraní, kde lze zadat ve kterém poli bude termín hledán (klíčové slovo, autor, název, edice, tagy, recenze, předmět a znak třídění) a druh dokumentu (všechny, knihy, filmy, hudba, audioknihy, periodika, software, digitální dokumenty). Odkaz na rozšířené vyhledávání je až na stránce s výsledky dotazu. Nabízí však pouze možnost zúžení dotazu o formát dokumentu a věkovou skupinu uživatel, pro které mají být dokumenty určeny. Řádek pro dotaz zůstává pouze jeden. Chybí help a možnost rozšíření dotazu booleovskými operátory.

Výsledky jsou přehledně seřazeny podle relevance. Nabídka pro změnu řazení je pestrá: podle názvu (A-Z, Z-A), data přidání, autora, hodnocení, popularity za týden, měsíc, rok. Na levé straně je nabídka faset pro „doladění“ dotazu podle: formátu, jazyku, věkové skupiny uživatel, roku vydání a časového období (desetiletí). Napravo je stručná rekapitulace zadaného dotazu s odkazem na help, resp. na službu Ask a Librarian, e-mail, telefon.

The screenshot shows the Darien Library catalog search interface. At the top, there are navigation links like 'My Account', 'Catalog', 'Events', etc. The search bar contains the query 'librarianship'. Below the search bar, there are filters for 'Format' and 'Age Group'. The search results are displayed in a list format, with each item showing a cover image, title, author, and call number. The first result is 'Introduction To Librarianship' by Jean Kay Gates, published in 1990. The second is 'Introduction To Public Librarianship' by Kathleen de la Peña McCook, published in 2004. The third is 'Unshelved :: Volume 1' by Bill Barnes, published in 2003. On the right side, there is a 'Your Search' summary box showing the search type as 'Keyword' and the format as 'Everything'.

Záznamy

Zkrácený záznam dokumentu obsahuje náhled obálky, název, autory, nakladatelské údaje, znak třídění, celkový počet/počet dostupných exemplářů, možnost rezervace (po přihlášení uživatele), odkaz na hodnocení a obsah, označení druhu dokumentu.

Úplný záznam obsahuje navíc identifikační číslo, popisné údaje, jazyk, předmětová hesla a přesné umístění v knihovně. Pokud je uživatel přihlášen, má možnost ohodnotit dokument hvězdičkami.

Funguje i propojení do sociálních sítí jako je Twitter a Facebook. Přihlášením je podmíněno i přidávání tagů a slovního hodnocení.

5. Závěr

Na závěr je uvedena tabulka s přehledem zmíněných systémů a jejich vlastnostmi. Struktura i část obsahu je převzata z [Opálková, 2010].

	AquaBrowser	VUfind	Scribio	WorldCat Local	Blacklight	SOPAC
Citace	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ne
Fasetová navigace	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Hodnocení	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ano
Kontrola pravopisu	Ano	Ne	Ne	Ano	Ne	Ne
Náhled obálek	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Obsah (Table of Contents)	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne
Odkaz na plný text	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne
Recenze	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ano
RSS novinky	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
RSS z dotazu	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne
Řazení podle relevance	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano
Související položky	Ne	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne
Trvalý odkaz	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne
Uživatelské seznamy	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne
Uživatelské tagy	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ano
Uživatelský účet	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Vyhledávání v externích zdrojích	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne

Příloha č. 4 – Statistiky využití EIZ

Uvedeny jsou pouze dostupné statistiky z roku 2012, Passport GMID (Euromonitor) pouze z roku 2011.

Passport GMID (Euromonitor) 2011													
Měsíc	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Celkem
analýzy	2	5	2	1	2	1	0	0	0	29	22	0	64
statistiky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	33	13	0	46
definice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	2	0	6
související statistiky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	0	8
celkem	2	5	2	1	2	1	0	0	0	74	37	0	124

LRC a Gale 2012													
Měsíc	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Celkem
Gale VRL ²⁸ vyhl.	3	27	9	21	9	7	0	3	2	0	1	3	85
Gale VRL relace	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	2
LRC ²⁹ vyhl.	3	35	10	31	9	2	0	7	0	0	0	8	105
LRC relace	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
SWS ³⁰ vyhl.	0	8	2	13	0	2	0	4	0	0	0	1	30
SWS relace	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TAS ³¹ vyhl.	0	8	2	13	0	2	0	4	0	0	0	2	31
TAS relace	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

---

²⁸ Gale Virtual Reference Library

²⁹ Literature Resource Center

³⁰ Scribner Writers Series

³¹ The Twayne Authors Series

JCR a WOS 2012													
Měsíc	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Celkem
JCR dotazy	112	80	209	74	59	57	30	43	21	44	46	24	799
JCR přihlášení	227	131	628	200	208	119	42	206	20	90	45	35	1951
ws dotazy ³²	28	18	83	34	9	0	0	184	87	290	48	60	841
WoS dotazy	2403	1840	3260	2210	2232	2161	848	1708	971	1418	2162	1467	22680
WoS přihlášení	389	327	456	419	389	400	191	219	196	301	334	253	3874
WoS ZCD ^{33**}	527	1268	1309	1060	1322	1036	279	458	635	630	576	814	9914

Scopus 2012													
Měsíc	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Celkem
relace	341	285	347	297	226	241	111	142	191	284	254	268	2 987
Aktivní IP adresy	101	110	148	141	103	106	55	46	83	130	128	115	1 266
Aktivní uživatelé	119	130	151	155	113	130	58	61	79	135	121	131	1 383
Aktivní registrovaní už.	4	3	3	5	3	2	3	2	3	4	2	3	37
Vyhledávání	942	654	1 215	853	542	685	449	582	684	875	593	836	8 910
Spojená vyhledávání	9	26	13	6	19	4	2	5	3	4	4	0	95
Abstrakty	557	482	656	517	263	213	115	148	324	437	197	392	4 301
Stažené full texty	463	357	216	124	116	27	10	65	240	376	141	269	2 404

³² ws - webové služby

³³ ZCD - zobrazená citační data

ScienceDirect 2012													
Měsíc	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Celkem
Stažené full texty	2 387	3 371	1 110	928	788	783	552	462	475	741	739	715	13 051
Vyhledávání	981	1 316	1 073	901	696	621	445	362	522	1 013	1 043	787	9 760

SpringerLink 2012													
Měsíc	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Celkem
E-books	125	54	179	26	40	135	40	19	22	66	66	11	783
Journals	286	384	400	593	319	183	164	205	180	184	6	222	3126

Wiley Online Library 2012													
Měsíc	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Celkem
Journ. FT 2012	272	223	209	342	283	284	149	142	208	222	178	187	2699
Books FT 2012	18	49	7	11	58	20	27	22	21	27	12	14	286

IEEE 2012													
Měsíc	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Celkem
staž normy	4	0	11	15	8	2	0	3	0	2	0	3	48
stažené články čas	88	109	125	82	140	82	47	32	75	96	76	64	1016
staž čl konference	166	193	304	151	216	161	88	89	146	160	130	154	1958
staž FT celkem	258	302	440	248	364	245	135	124	221	258	206	221	3 022

ACM Digital Library 2012													
Měsíc	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Celkem
přihlášení	11	36	40	38	27	8	7	30	20	17	29	15	278
stránky počet	18	108	217	110	71	13	27	54	62	42	74	28	824
stažené články	10	53	99	24	23	6	9	17	32	11	27	15	326
vyhledávání	0	49	59	65	28	7	9	3	21	30	33	5	309
abstrakty	8	6	59	21	20	0	9	34	9	1	14	8	189

ProQuest 2012													
Měsíc	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Celkem
full text	296	468	311	216	237	168	93	36	167	598	1081	589	4260
vyhledávání	1351 5	1273 8	1328 8	1518 2	1059 4	678 4	468 6	326 3	833 6	4231 5	7833 8	3959 2	24863 1

Příloha č. 5 – Vzor licenční smlouvy

Licenční smlouva o podmínkách užití díla ve smyslu zákona o právu autorském

uzavřená mezi smluvními stranami:

1. **pan/paní**
jméno a příjmení:
bytem:
narozen(a) (datum a místo):
(dále jen „autor“)

a

2. **Technická univerzita v Liberci**
se sídlem Studentská 2, 461 17, Liberec
IČO: 46747885
zast. (jméno děkana)
(dále jen „nabyvatel“)

Článek 1. Dílo

Předmětem této smlouvy je*:

- disertační práce
- bakalářská práce
- diplomová práce
- habilitační práce

Název práce (dále jen „dílo“):
jejímž vedoucím/školitelem je
obhájené dne
na fakultě

kterou odevzdal nabyvateli v*:

- tištěné formě
- elektronické formě

Autor prohlašuje, že vytvořil samostatnou vlastní tvůrčí činností dílo shora popsané a specifikované. Autor dále prohlašuje, že při zpracování díla se sám nedostal do rozporu s autorským zákonem a předpisy souvisejícími, a že je dílo dílem původním. Dílo je chráněno jako dílo dle autorského zákona v platném znění.

Článek 2.

Licence

1. Licenční smlouvou autor poskytuje nabyvateli oprávnění k výkonu práva dílo užít (tj. licenci) půjčováním rozmnoženin díla, které odevzdal nabyvateli, třetím osobám k jejich dočasné potřebě, a užitím díla pro potřebu nabyvatele, zejména jako studijní a výukový či výzkumný materiál využívaný zaměstnanci a studenty v rámci plnění úkolů Technické univerzity v Liberci (dále „TUL“) a studia na ní, dále pak jako materiál pro propagaci TUL aj.
2. Licence je poskytována celosvětově, pro celou dobu trvání autorských a majetkových práv k dílu.
3. Autor souhlasí se zveřejněním díla volně - v rámci volně dostupné Digitální knihovny VŠKP.
4. Pokud autor se zveřejněním díla nesouhlasí, napíše „Nesouhlasím s poskytnutím licence.“ a podepíše se.

Článek 3.

Další ujednání o užití díla

1. Nabyvatel není povinen dílo užít.
2. Nabyvatel je oprávněn dílo spojovat s jinými díly i zařadit dílo do díla souborného. Autor dává svolení k tomu, aby nabyvatel pořídil pro účely užití uvedené v této smlouvě překlad díla.
3. Smluvní strany se dohodly na uchování díla v elektronické podobě a autor svolil k jeho sdělování veřejnosti i v elektronické podobě a to v rozsahu a účelu stanoveném touto smlouvou.
4. Nabyvatel se zavazuje k ochraně díla tak, jak mu tuto ochranu zaručuje právní řád ČR.

Článek 4.

Bezúplatnost licence

1. Smluvní strany se dohodly, že autor licenci poskytuje nabyvateli bezúplatně.

Článek 5.

Závěrečná ustanovení

1. Smlouva je sepsána ve třech vyhotoveních s platností originálu, z toho nabyvatel obdrží dvě vyhotovení, autor jedno vyhotovení.
2. Vztahy mezi smluvními stranami vzniklé a neupravené touto smlouvou se řídí autorským zákonem a občanským zákoníkem v platném znění, popř. dalšími právními předpisy.
3. Smlouva byla uzavřena podle svobodné a pravé vůle smluvních stran, s plným porozuměním jejímu textu i důsledkům, nikoli v tísní a za nápadně nevýhodných podmínek.
4. Smlouva nabývá platnosti a účinnosti dnem jejího podpisu oběma smluvními stranami.

V Liberci dne:

autor

nabyvatel

* hodící se zaškrtněte

Příloha č. 6 – Analýza webu UKN TUL

[Přejít na tento přehled](#)

http://knihovna.tul.cz – http://knihovna.tul.cz
knihovna.tul.cz [DEFAULT]

Můj panel

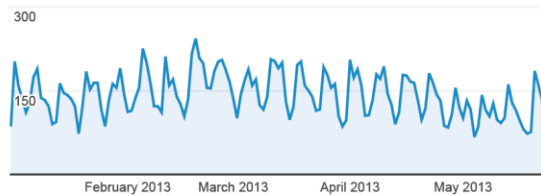
1. 1. 2013 - 23. 5. 2013

Pokročilé segmenty | + přidat miniaplikaci | E-mail | Exportovat

Prizpůsobit panel

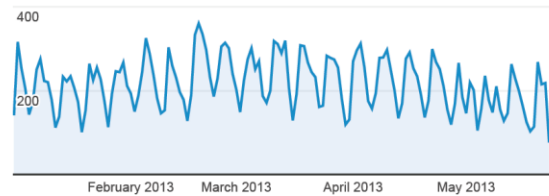
Nové návštěvy

Nové návštěvy

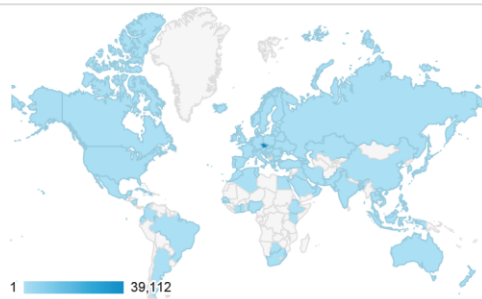

Unikátní návštěvníci

Unikátní návštěvníci

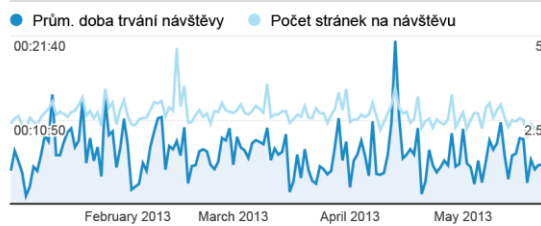
Návštěvy

Návštěvy podle dimenze Prohlížeč

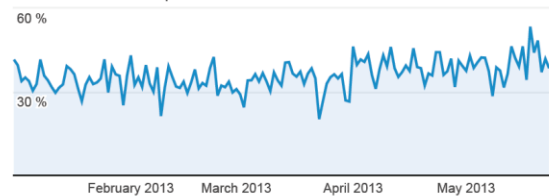
Prohlížeč	Návštěvy
Firefox	19 584
Chrome	11 971
Internet Explorer	6 976
Opera	2 616
Safari	598
Android Browser	393

Prům. doba trvání návštěvy a Počet stránek na návštěvu

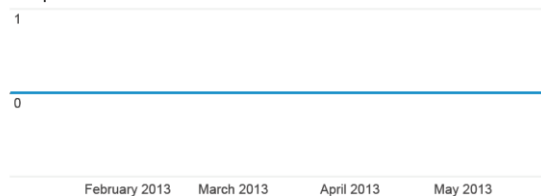
Míra okamžitého opuštění

Míra okamžitého opuštění

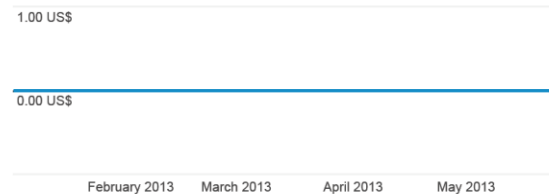
Splnění cílů

Splnění cílů

Tržby

Tržby

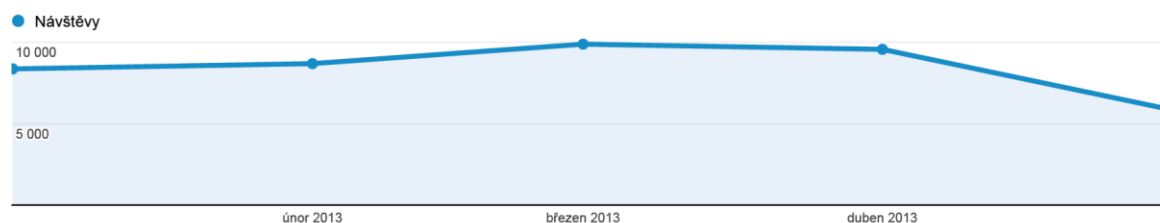
http://knihovna.tul.cz – http://knihovna.tul.cz
knihovna.tul.cz [DEFAULT]

Přehled publika

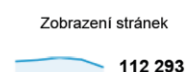
1. 1. 2013 - 23. 5. 2013

● návštěvy – podíl v %: 100,00 %

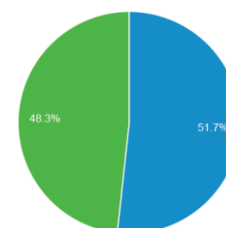
Přehled

Počet návštěvníků tohoto webu: 22 330

■ Returning Visitor ■ New Visitor

Jazyk	Návštěvy	Návštěvy v %
1. cs	36 821	87,08 %
2. en-us	1 564	3,70 %
3. sk	1 366	3,23 %
4. cs-cz	1 071	2,53 %
5. en	459	1,09 %
6. ru	172	0,41 %
7. de-de	123	0,29 %
8. fr	96	0,23 %
9. en-gb	85	0,20 %
10. de	72	0,17 %

[zobrazit celý přehled](#)

http://knihovna.tul.cz – http://knihovna.tul.cz
knihovna.tul.cz [DEFAULT]

1. 1. 2013 - 23. 5. 2013

Zařízení

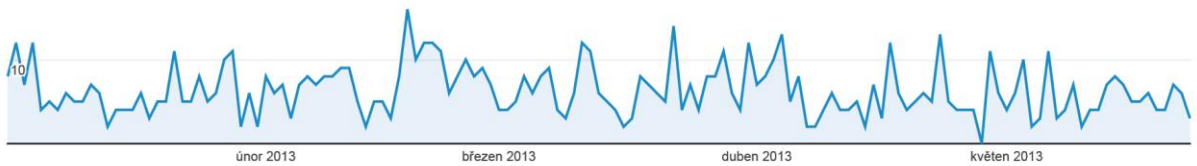
● návštěvy – podíl v %: 2,14 %

Průzkumník

Používání webu

● Návštěvy

20

☐	Informace o mobilním zařízení	Návštěvy	Počet stránek na návštěvu	Prům. doba trvání návštěvy	Procento nových návštěv	Míra okamžitého opuštění
		903 Podíl z celku v %: 2,14 % (42 289)	1,60 Průměr webu: 2,66 (-39,86 %)	00:01:08 Průměr webu: 00:06:16 (-81,94 %)	76,30 % Průměr webu: 48,23 % (58,21 %)	72,09 % Průměr webu: 36,49 % (97,57 %)
1.	Apple iPad	233	1,65	00:01:04	77,68 %	69,96 %
2.	(not set)	141	1,68	00:01:26	80,85 %	69,50 %
3.	Apple iPhone	101	1,26	00:00:11	82,18 %	82,18 %
4.	Samsung GT-S5363	27	1,07	00:00:20	7,41 %	92,59 %
5.	Google Nexus 7	25	1,64	00:01:31	52,00 %	72,00 %
6.	Samsung GT-S5830i Galaxy Ace	20	1,30	00:00:17	75,00 %	80,00 %
7.	Samsung GT-S5830 Galaxy Ace	17	1,76	00:02:54	82,35 %	76,47 %
8.	SonyEricsson SK17i Xperia Mini Pro	16	1,25	00:00:16	31,25 %	81,25 %
9.	Samsung GT-I9300 Galaxy S3	14	1,50	00:00:50	85,71 %	57,14 %
10.	HTC A510 Wildfire S	11	1,45	00:02:46	72,73 %	63,64 %

Řádky 1–10 z 131

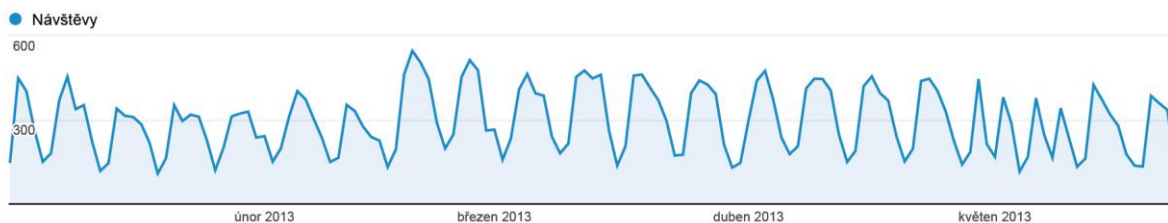
http://knihovna.tul.cz – http://knihovna.tul.cz
knihovna.tul.cz [DEFAULT]

Přehled zdrojů návštěvnosti

1. 1. 2013 - 23. 5. 2013

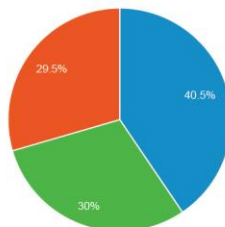
● návštěvy – podíl v %: 100,00 %

Přehled

Tento web navštívilo 42 290 lidí.

■ Provoz z vyhledávání ■ Návštěvnost z odkazujících stránek ■ Přímá návštěvnost ■ Kampaně

Klíčové slovo	Návštěvy	Návštěvy v %
1. (not set)	3 987	23,27 %
2. knihovna tul	707	4,13 %
3. krejčíková, krejčí základy heraldiky	509	2,97 %
4. bakalářské práce	447	2,61 %
5. univerzitní knihovna liberec	362	2,11 %
6. bakalářská práce	246	1,44 %
7. tul knihovna	176	1,03 %
8. univerzitní knihovna tul	124	0,72 %
9. knihovna liberec	113	0,66 %
10. absolventská práce	93	0,54 %

[zobrazit celý přehled](#)

http://knihovna.tul.cz – http://knihovna.tul.cz
knihovna.tul.cz [DEFAULT]

1. 1. 2013 - 23. 5. 2013

Přehled obsahu

● zobrazení stránek – podíl v %: 100,00 %

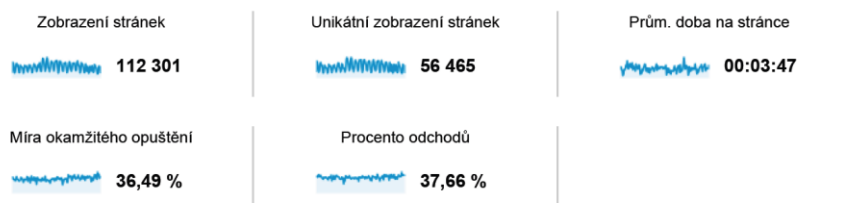
Přehled

● Zobrazení stránek

2 000

Počet zobrazení stránek tohoto webu: 112 301

Stránka	Zobrazení stránek	Zobrazení stránek v %
1. /	53 243	47,41 %
2. /cat/Diplomove-a-bakalarske-prace-dle-roku-187.php	5 143	4,58 %
3. /cat/Databaze-44.php	4 781	4,26 %
4. /cat/Absolventske-prace-45.php	2 616	2,33 %
5. /Absolventske-prace-2012-159964.php	1 684	1,50 %
6. /cat/Burza-4118.php	1 204	1,07 %
7. /Katedra-historie-7053.php	784	0,70 %
8. /Absolventske-prace-2011-159888.php	699	0,62 %
9. /Katedra-socialnich-studii-a-specialni-pedagogiky-7066.php	618	0,55 %
10. /Cenik-a-sluzby-121.php	590	0,53 %

[zobrazit celý přehled](#)